

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการวิจัยเรื่อง

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

โดย
นายสมเกียรติ ฉายไธน์ และคณะ

วันที่ 14 สิงหาคม 2549
เสร็จสิ้นโครงการ

บทคัดย่อ

เรื่อง :การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี
 โดย :นายสมเกียรติ ฉายโชน และคณะ
 ปี : 2549

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี
 เนื่องจากรัฐบาลได้กำหนดนโยบายการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยใช้ขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดเป็นเครื่องมือและมีการผลักดันให้คนจนที่จดทะเบียนได้ตั้งตัว เพื่อรับรู้ความยากจนของตนเอง และตนเองจะแก้ไขปัญหาเหล่านั้น หลังจากนั้นก็จะได้นำเข้ากลุ่มกับกลุ่มสหกรณ์หรือกลุ่มอาชีพในพื้นที่ ซึ่งจะได้ช่วยกันส่งเสริมการประกอบอาชีพ การเรียนรู้เพื่อจะอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยมีขบวนการสหกรณ์ในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นแกนหลักในการผลักดันการรวมกลุ่มให้กระจายไปทุกตำบล ซึ่งมีกลุ่มย่อยต่าง ๆ ผสมผสานกัน อาทิ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และกลุ่มสหกรณ์ การวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบมีส่วนร่วม เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2548 จนถึง วันที่ 31 สิงหาคม 2549 รวมระยะเวลาประมาณ 13 เดือน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างเครือข่ายกิจกรรมโดยขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีให้เกิดเป็นเครือข่ายเดียว และสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้จริง จากกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ กลุ่ม OTOP กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เกษตรอินทรีย์ ซึ่งมีขบวนการสหกรณ์เป็นหน่วยงานนำเครือข่าย

วิธีการศึกษา

การดำเนินการศึกษาโดยการนัดประชุมใน 3 ระดับ คือ ระดับกลุ่มในชุมชน ระดับอำเภอ และในระดับจังหวัด เพื่อให้ผู้นำ สมาชิกกลุ่มและผู้จดทะเบียนคนจนมีความเข้าใจร่วมกันก่อนว่าอะไร คือ เครือข่าย และตัวสมาชิก ผู้นำมีความสำคัญอย่างไร เพื่อให้เกิดเครือข่ายขึ้นในอำเภอและระดับจังหวัด จากกิจกรรมที่ทุกคนได้ร่วมกันสร้างและปฏิบัติมาแล้ว และร่วมกันปฏิบัติต่อไป

ผลการศึกษา

ในการศึกษาเกิดกิจกรรมเครือข่ายย่อย ๆ ได้ 7 เครือข่าย คือ 1.) เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ 2.) เครือข่ายการเงิน 3.) เครือข่ายข่าวสาร 4.) เครือข่ายกลุ่มอาชีพ 5.) เครือข่ายปฏี 6.)

เครือข่ายพนักงานสหกรณ์ และ 7.) เครือข่ายวัสดุสำนักงาน เครือข่ายกิจกรรมทั้ง 7 เครือข่าย เกิดจากการนำกิจกรรมของแต่ละสหกรณ์ ผู้นำกลุ่มและสมาชิก ได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน แต่เครือข่ายก็ยังมีจุดอ่อนและจุดแข็งในระบบ โดยพิจารณาจากข้อมูลต่อไปนี้ คือ

1. **ภาวะผู้นำ** เครือข่ายกิจกรรมที่เกิดขึ้นด้วยตัวผู้นำที่เสียสละ และพยายามเข้าร่วมกิจกรรมให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นจุดแข็งของเครือข่าย

2. **การวางแผนกลยุทธ์** เป็นจุดอ่อน เนื่องจากเครือข่ายในระดับจังหวัดไม่ได้กำหนดแผน กลยุทธ์ เพราะการเป็นตัวตนของเครือข่ายยังไม่เด่นชัด นอกจากหน่วยราชการที่ช่วยให้เกิดเครือข่ายระดับจังหวัด แต่ในระดับอำเภอมีกิจกรรมสร้างเครือข่ายกันต่อเนื่อง แผนกลยุทธ์ของสหกรณ์มีการกำหนดเป็นขั้นตอนและนำไปปฏิบัติได้บางส่วน แต่กลุ่มต่าง ๆ ยังไม่ได้ทำแผนกลยุทธ์ เพราะเป็นวิชาการมากเกินไป

3. **การเน้นสมาชิกและการตลาด** เป็นเรื่องของสหกรณ์ในระดับอำเภอ แต่ในระดับจังหวัดยังไม่มี การเน้นการตลาด เพราะหน่วยงานราชการกำหนดให้ กรณีเครือข่าย OTOP แต่ถ้าเป็นเครือข่ายการเงิน ปุ๋ย ข้าวสาร ซึ่งสหกรณ์ผู้ค้าจะตกลงค้าขายกันเอง จึงเป็นไปตามกลไกการตลาด

4. **สารสนเทศช่วยการวิเคราะห์** ซึ่งไม่มีในระดับเครือข่าย เพราะไม่มีองค์กรของตนเอง แต่ที่ปฏิบัติก็เพียงแค่ให้หน่วยราชการช่วยเหลือ เปิด Web site ทำการค้าขายบน Internet ส่วนระดับอำเภอก็ยังเป็นของสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์กองทุนสวนยาง สหกรณ์ออมทรัพย์ และร้านสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรบางกลุ่ม

5. **การเน้นทรัพยากรบุคคล** การทำงานเครือข่ายมีการพัฒนานุเคราะห์น้อยเกินไป เฉพาะชมรมผู้จัดการ การฝึกอบรมวิชาการต่าง ๆ ก็มีน้อยเช่นกัน จึงทำให้การพัฒนาเป็นเครือข่ายระดับจังหวัด ไม่มีความต่อเนื่อง

6. **การจัดกระบวนการเครือข่าย** ไม่มีการวางแผนในระบบ เพื่อการจัดเครือข่ายให้เป็นรูปแบบมาก่อน เพียงแต่หลังจากที่มียุทธศาสตร์เข้าไปแล้ว ก็แนะนำให้เรียกประชุม และจัดเครือข่ายกิจกรรมที่มีอยู่แล้ว และขยายออกไปให้มากขึ้นทั้งตัวบุคคลเข้ามาเพิ่ม ซึ่งคนจนจดทะเบียนก็เข้าร่วม มูลค่าทางธุรกิจก็เพิ่มขึ้น แต่หลังจากเกิดการจัดการในชมรมผู้จัดการแล้ว ก็เชิญชมรมผู้จัดการเข้ามาช่วยเหลือให้เครือข่ายได้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

7. **ผลลัพธ์ทางธุรกิจ** เครือข่ายทั้งหมดเกิดจากการทำธุรกิจกันเป็นส่วนใหญ่ หรือการมาเจรจาต่อรองธุรกิจ จากผู้จัดการและขยายลงไปสู่กลุ่มย่อยในแต่ละอำเภอ เช่น เกษตรอินทรีย์ กลุ่มผลิตภัณฑ์ ข้าวสาร เมล็ดพันธุ์ และการเงิน

คำนำ

การวิจัยในโครงการชุดวิจัย เรื่อง “การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี” ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2548 จนถึงเดือนสิงหาคม 2549 โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยมีสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี เป็นหน่วยงานหลักในพื้นที่ การกำหนดแหล่งรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มสหกรณ์ และกลุ่มองค์กรประชาชนต่าง ๆ เป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้เครือข่ายที่ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง แม้ว่า ทีมวิจัยจะยุติการวิจัยแล้ว ก็ให้ทีมวิจัยจังหวัดที่เป็นข้าราชการส่งเสริมสหกรณ์ ยังสามารถทำงานต่อไปได้

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ต้องขอขอบคุณ หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดและประธานสหกรณ์ ประธานกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ที่ได้นำเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข รวมทั้งการเข้ามาเป็นเครือข่ายจนเกิดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตลอดมา จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ทุกท่าน

สิงหาคม 2549

คณะวิจัย

ประกอบด้วย

นายสมเกียรติ ฉายไธสง หัวหน้าโครงการวิจัย

นางพรรณิ คัมภีรานนท์ นักวิจัย

นางนันทวรรณ พิศรปริษา นักวิจัย

นายสมภพ ตติยาภรณ์ นักวิจัย

นายประจักษ์ เจริญศิลป์ นักวิจัย

นางสาวอัญญา สุเมธเสณีย์

สารบัญ		หน้า
บทคัดย่อ		(1)
คำนำ		(3)
สารบัญ		(4)
สารบัญตาราง		(6)
สารบัญแผนภูมิ		(7)
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 Background ของจังหวัดกาญจนบุรี	1
	1.2 Baseline Survey	7
	1.3 เกี่ยวกับเครือข่ายที่มีอยู่เดิม	14
	1.4 สรุป	14
บทที่ 2	บทสังเคราะห์ข้อมูลคนจนในพื้นที่จังหวัด	15
	2.1 แหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูล	15
	2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลคนจน	18
	2.3 บทสรุป	21
บทที่ 3	ขั้นตอนและกระบวนการสร้างเครือข่ายคุณค่า	22
	แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 1 เครือข่ายเกษตรอินทรีย์	23
	แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 2 เครือข่ายการเงิน	25
	แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 3 เครือข่ายข้าวสาร	27
	แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 4 เครือข่ายกลุ่มอาชีพ	29
	แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 5 เครือข่ายปุย	33
	แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 6 เครือข่ายพนักงานสหกรณ์	35
	แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 7 เครือข่ายวัสดุสำนักงานสหกรณ์	37

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

บทที่ 4	เครือข่ายที่เกิดขึ้น	38
	ข้อสรุปจำนวนรูปแบบเครือข่าย	38
	1 เครือข่ายเกษตรอินทรีย์	38
	2 เครือข่ายการเงิน	46
	3 เครือข่ายข้าวสาร	57
	4 เครือข่ายกลุ่มอาชีพ	62
	5 เครือข่ายปุ๋ย	68
	6 เครือข่ายพนักงานสหกรณ์	74
	7 เครือข่ายการเชื่อมโยงวัสดุสำนักงานของขบวนการสหกรณ์ฯ	79
บทที่ 5	บทสังเคราะห์เครือข่ายคุณค่ากับการแก้ปัญหาความยากจน	86
	5.1 ตัวแบบในการสังเคราะห์	86
	5.2 สรุปผลการสังเคราะห์	87
บทที่ 6	สรุปและข้อเสนอแนะ	100
	6.1 สรุป	100
	6.2 ประโยชน์ที่ตัวนักวิจัยและทีมวิจัยได้รับ	101
	6.3 ข้อเสนอแนะด้านวิจัย	102
ภาคผนวก		104

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	แสดงจำนวนอำเภอ หมู่บ้าน ภายในจังหวัดกาญจนบุรี	2
1.2	จำนวนประชากรจำแนกตามเขตอำเภอต่างๆ	3
1.3	แสดงงบประมาณของส่วนราชการภายในจังหวัด	4
1.4	แสดงสาขาอุตสาหกรรมภายในจังหวัด	5
1.5	แสดงจำนวนผลผลิตและพื้นที่เพาะปลูก	6
1.6	แสดงกลุ่มสหกรณ์และกลุ่มองค์กรประชาชนต่าง ๆ	11
1.7	สมาชิกกองทุนหมู่บ้านนำเงินไปดำเนินกิจกรรมสนับสนุน การดำเนินงานหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์	13
2.1	สรุปผลการจัดเวทีประชาคมยืนยันความถูกต้องการจด ทะเบียนคนจนเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิง บูรณาการจังหวัดกาญจนบุรี	17
2.2	แสดงประชากรและจำนวนคนจนจดทะเบียน	18
2.3	แสดงลำดับปัญหาคนจนจดทะเบียน	19
2.4	แสดงรายการปัญหาที่ระบุใน จปฐ	20
4.1	แสดงการใช้และการจำหน่ายปุ๋ยของเครือข่ายเกษตรอินทรีย์	42
4.2	แสดงการซื้อขายสารระหว่างสหกรณ์	59

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1.1	แผนที่จังหวัดกาญจนบุรี	1
4.1	เครือข่ายเกษตรอินทรีย์	40
4.2	เครือข่ายการเงิน การให้กู้	49
4.3	การรับฝากเงินของ สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด	50
4.4	เครือข่ายการเงินจังหวัดกาญจนบุรี	53
4.5	เครือข่ายข้าวสาร	60
4.6	การสร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพในจังหวัดกาญจนบุรี	64
4.7	การเชื่อมเครือข่ายปุ๋ยเคมีในจังหวัดกาญจนบุรี	68
4.8	การเชื่อมเครือข่ายย่อยเคมีเรื่องปุ๋ย	69
4.9	เครือข่ายปุ๋ยของกาญจนบุรี	72
4.10	แสดงเครือข่ายผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์กาญจนบุรี	76
4.11	แสดงเครือข่ายวัสดุสำนักงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	85
5.1	รวมเครือข่ายขบวนการสหกรณ์ในจังหวัดกาญจนบุรี	99

คำขวัญจังหวัดกาญจนบุรี

" แคว้นโบราณ ด่านเจดีย์ มณีเมืองกาญจน์ สะพานข้ามแม่น้ำแคว แหล่งแร่ น้ำตก "

แสดงการแบ่งเขตการปกครอง

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนอำเภอ หมู่บ้าน ภายในจังหวัดกาญจนบุรี

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	อบต.	เทศบาล เมือง	เทศบาลตำบล
เมือง	11	100	11	1	3
ท่าม่วง	13	116	13		4
ท่ามะกา	16	153	16	1	5
พนมทวน	8	98	8		2
เลาขวัญ	7	89	7		2
บ่อพลอย	6	78	6		2
ไทรโยค	7	57	7		2
ทองผาภูมิ	7	45	7		1
ศรีสวัสดิ์	6	33	6		1
สังขละบุรี	3	20	3		1
ด่านมะขามเตี้ย	4	41	4		1
หนองปรือ	3	43	3		1
ห้วยกระเจา	4	70	4		
รวม	95	943	95	2	25

มีประชากร จำนวน 826,169 คน ประชากรในเขตเทศบาล จำนวน 156,399 คน
ประชากรในเขต อบต. จำนวน 699,770 คน

ตารางที่ 1.2 จำนวนประชากรจำแนกตามเขตอำเภอต่างๆ

อำเภอ	เทศบาล	อบต.	รวม
1.เมือง	46,721	108,421	155,142
2.ท่าม่วง	21,308	82,562	103,870
3.ท่ามะกา	44,921	88,130	133,051
4.พนมทวน	10,041	41,855	51,896
5.เลาขวัญ	4,624	50,343	54,967
6.บ่อพลอย	9,640	44,648	54,288
7.ไทรโยค	4,853	46,839	51,692
8.ทองผาภูมิ	2,882	59,966	62,848
9.ศรีสวัสดิ์	1,030	22,670	23,700
10.สังขละบุรี	3,112	37,050	40,162
11.ด่านมะขามเตี้ย	2,484	29,764	32,248
12.หนองปรือ	4,783	24,920	29,703
13.ห้วยกระเจา	-	32,602	32,602
รวม	156,399	669,770	826,169

หน่วยงานภาครัฐ

หลังจากพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 ได้มีผลบังคับใช้ จังหวัดกาญจนบุรี มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงาน ภาครัฐ คือ ส่วนกลาง จากเดิม 70 หน่วยงาน ปัจจุบันมีจำนวน 72 หน่วยงาน ส่วนภูมิภาค จากเดิม มีจำนวน 35 หน่วยงาน ปัจจุบันมี จำนวน 30 หน่วยงาน อัตรากำลังภาครัฐ ส่วนกลาง จำนวน 18,598 คน ส่วนภูมิภาค จำนวน 4,277 คน ท้องถิ่น จำนวน 790 คน รวม 23,665 คน

งบประมาณ จังหวัดกาญจนบุรี ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ประจำปี รวมทั้งสิ้น 3,563.32 ล้านบาท ส่วนกลาง 1,186,711,899.92 บาท ส่วนภูมิภาค 1,151,965,058.30 บาท ท้องถิ่น 452,383,759.00 บาท เป็นงบบริหาร 1,825,665,746.22 บาท งบลงทุน 965,394,971.00 บาท

ตารางที่ 1.3 แสดงงบประมาณของส่วนราชการภายในจังหวัด

ส่วนราชการ การจัดสรร	ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค	ส่วนท้องถิ่น
งบบุบริหาร	1,025,507,711.12	800,158,035.10	-
งบลงทุน	161,204,188.80	351,807,023.20	452,383,759.00
รวม	1,186,711,899.92	1,151,965,058.30	452,383,759.00

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GROSS PROVINCIAL PRODUCT ; GPP) สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดกาญจนบุรี มีผลิตภัณฑ์มวลรวม 44,380 ล้านบาท มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ย 63,219 บาท/คน/ปี เป็นอันดับที่ 15 ของภาคกลาง และอันดับที่ 20 ของประเทศ

โครงสร้างการผลิต

1. เกษตรกรรม	6,589	ล้านบาท
- กสิกรรม	5,260	ล้านบาท
- ปศุสัตว์	492	ล้านบาท
- ประมง	139	ล้านบาท
- ป่าไม้	16	ล้านบาท
- บริการทางการเกษตร	219	ล้านบาท
- การแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย	463	ล้านบาท
2. เหมืองแร่และย่อยหิน	1,714	ล้านบาท
3. อุตสาหกรรม	9,958	ล้านบาท
4. การก่อสร้าง	1,808	ล้านบาท
5. การไฟฟ้าและการประปา	1,179	ล้านบาท
6. การคมนาคมและการขนส่ง	3,284	ล้านบาท
7. การค้าส่งและค้าปลีก	9,224	ล้านบาท
8. การธนาคาร ประกันภัยและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	856	ล้านบาท
9. ที่อยู่อาศัย	1,557	ล้านบาท
10. การบริหารและป้องกันประเทศ	2,901	ล้านบาท
11. การบริการ	5,309	ล้านบาท

รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาอุตสาหกรรม ร้อยละ 22.43 คิดเป็นมูลค่า 9,958 ล้านบาท รองลงมาเป็นสาขาการค้าส่งและค้าปลีก ร้อยละ 20.78 คิดเป็นมูลค่า 9,224 ล้านบาท สาขาเกษตรกรรมร้อยละ 14.84 คิดเป็นมูลค่า 6,589 ล้านบาท และอื่น ๆ ร้อยละ 41.95 คิดเป็นมูลค่า 18,608 ล้านบาท อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจากปี 2542 ร้อยละ 1.87

ตารางที่ 1.4 แสดงสาขาอุตสาหกรรมภายในจังหวัด

สาขา	รายได้(ล้านบาท)	ร้อยละ
1.สาขาอุตสาหกรรม	9,958	22.43
2.สาขาการค้าส่งและค้าปลีก	9,224	20.78
3.สาขาเกษตรกรรม	6,589	14.84
4.สาขาอื่นๆ	18,608	41.95

รายได้จากการบริการและการท่องเที่ยว จังหวัด กาญจนบุรีมีนักท่องเที่ยว เข้ามาเที่ยวในจังหวัด ปีละประมาณ 4 ล้านคน ในปี 2544 มีรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน 6,478.48 ล้านบาท

รายได้เฉลี่ย/คน จากการสำรวจข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2545 ของจังหวัด กาญจนบุรี พบว่าประชากรมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อคนต่อปี 21,398 บาท การเกษตรกรรม จังหวัด กาญจนบุรีมีพื้นที่การเกษตร จำนวน 2,344,085 ไร่ (20%) เป็นที่นา 453,445 ไร่ (3.72%) พืชไร่ 1,164,424 ไร่ (9.56%) ส่วนที่เหลือ ได้แก่ ไม้ผล ไม้ดอกไม้ประดับ และพืชผักต่างๆ พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในบ่อ มีจำนวน 10,537 ไร่ ในกระชัง 3,165 ตรม. ที่เลี้ยงปลาสัตว์ 15,179 ไร่

ครัวเรือนทั้งหมด 230,010 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรจำนวน 68,204 ครัวเรือน หรือร้อยละ 29.65 ของครัวเรือนทั้งหมด อำเภอที่มีครัวเรือนเกษตรมากที่สุด คือ อำเภอดำรง จำนวน 10,434 ครัวเรือน น้อยที่สุด คือ อำเภอสังขละบุรี จำนวน 881 ครัวเรือน พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพด อ้อย ข้าวนาปี มันสำปะหลัง ยางพารา สับปะรด หอมหัวใหญ่ และพืชผักสวนครัว

ตารางที่ 1.5 แสดงจำนวนผลผลิตและพื้นที่เพาะปลูก

พืชเศรษฐกิจ	ผลผลิต (ตัน/ปี)	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)
1.อ้อยโรงงาน	7,156,531	813,384
2.ข้าวนาปี	210,106	465,921
3.มันสำปะหลังโรงงาน	901,373	403,729
4.ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	131,980	193,613
5.ข้าวนาปรัง	129,521	180,125

การอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งหมด 1,256 โรง 21 ประเภท ยอดเงินลงทุน
ทั้งหมด 38,717,230,497.00 บาท จำนวนคนงาน 23,217 คน

ป่าไม้ เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดมีพื้นที่ประมาณ 7 ล้านไร่ หรือ 60 %
ของพื้นที่ทั้งหมด ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร เป็นป่าผืนใหญ่ที่สุดใน
ประเทศไทย เชื่อมต่อกับป่าผืนใหญ่ของจังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดตาก มีพื้นที่ทั้งหมด
2,279,500 ไร่ อยู่ในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ในพื้นที่อำเภอทองผาภูมิและอำเภอสังขละบุรี จำนวน
1,470,000 ไร่

สังคม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้จัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ
โรงเรียน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา มีสถานศึกษา 530 แห่ง ที่สำคัญ ได้แก่
มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดกาญจนบุรี สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี วิทยาลัย โรงเรียนต่าง ๆ ทั้งของ
รัฐและเอกชน มีวัด 525 แห่ง เป็นพระอารามหลวง 3 แห่ง ได้แก่ วัดพระแท่นดงรังวรวิหาร
อำเภอท่ามะกา วัดไชยชุมพลชนะสงคราม และวัดเทวสังฆาราม อำเภอเมือง นอกจากนี้ ยังมีโบสถ์
คริสต์ และมัสยิด ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีศูนย์
วัฒนธรรมจังหวัด และสภาวัฒนธรรมระดับ จังหวัด อำเภอ และตำบล การละเล่นพื้นบ้าน เช่น รำ
ดง และรำเหย่ย

1.2 Baseline survey

การสำรวจเกี่ยวกับกลุ่มองค์กรประชาชน สหกรณ์ ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ก่อนเข้าโครงการ พอจะสรุป ได้ดังนี้

1. สหกรณ์จดทะเบียน

มีจำนวน 90 สหกรณ์ สมาชิก 45,083 ครัวเรือน มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม ธุรกิจ ด้านสินเชื่อ รับฝากเงิน รวบรวมผลผลิตจากสมาชิก รวมซื้อ และให้บริการน้ำในสหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

บทบาทภารกิจของสหกรณ์ ได้ทำธุรกิจกับสมาชิก โดยมีธุรกิจรวมซื้อ รวมขาย รับฝากเงิน และบริการสินเชื่อ ให้กับสมาชิก

จุดเด่น ของสหกรณ์ คือมีสมาชิกแน่นอที่มาทำธุรกิจกับสหกรณ์ รัฐให้การสนับสนุน การดำเนินงานมาเป็นเวลานานทำให้ประชาชนทั่วไปรู้จัก สมาชิกให้ความเชื่อถือ โครงสร้างสถาบันสหกรณ์ตายตัว

จุดด้อย สหกรณ์มีหลายประเภท มีกรรมกรที่มาจากการเลือกตั้งแต่ไม่มีความชำนาญในด้านธุรกิจของสหกรณ์ ขาดสถาบันฝึกอบรมเฉพาะด้าน กฎระเบียบและข้อบังคับทำให้ไม่สามารถทำงานได้คล่องตัว

ปัญหา สหกรณ์มีการจัดการที่ด้อยประสิทธิภาพในบางสหกรณ์ โดยเฉพาะในภาคการเกษตร มีการทุจริตมาก่อน การทำธุรกิจกับสมาชิกประสบกับการขาดทุน

อุปสรรค สหกรณ์มีอุปสรรคด้านเงินทุน และไม่สามารถให้บริการกับสมาชิกได้ทั่วถึง สมาชิกก็ไม่ให้ความศรัทธากับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ และไม่มีความต่อเนื่อง

2. กลุ่มเกษตรกรจดทะเบียน

จำนวน 28 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 672 คน มีบทบาทให้การให้สินเชื่อ และรวบรวมซื้อปุ๋ยมาบริการสมาชิกในพื้นที่แดนดำเนินงานของกลุ่ม

บทบาทภารกิจของกลุ่มเกษตรกรจดทะเบียน ได้ทำธุรกิจกับสมาชิก โดยมีธุรกิจรวมซื้อ รวมขาย และบริการสินเชื่อ ให้กับสมาชิก

จุดเด่น ของกลุ่มเกษตรกรจดทะเบียน คือมีสมาชิกแน่นอที่มาทำธุรกิจกับกลุ่ม รัฐให้การสนับสนุน การดำเนินงานมาเป็นเวลานานในชุมชนขนาดเล็ก ทำให้ประชาชนทั่วไปรู้จัก สมาชิกให้ความเชื่อถือ โครงสร้างกลุ่มตายตัวเหมือนสหกรณ์

จุดด้อย กลุ่มเกษตรกร มีกรรมกรที่มาจากการเลือกตั้งแต่ไม่มีความชำนาญในด้านธุรกิจของกลุ่ม ขนาดธุรกิจมีน้อยมากไม่เพียงพอต่อการลงทุน ขาดสถาบันฝึกอบรมเฉพาะด้าน กฎระเบียบและข้อบังคับทำให้ไม่สามารถทำงานได้คล่องตัว

ปัญหา กลุ่มเกษตรกร มีการจัดการที่ด้อยประสิทธิภาพบางกลุ่มไม่มีสำนักงานเป็นของตนเอง อาศัยบ้านกรรมการเป็นสำนักงาน โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีทุนเพียงพอ มีการทุจริตมาก่อน การทำธุรกิจกับสมาชิกประสบกับการขาดทุน

อุปสรรค กลุ่มเกษตรกร มีอุปสรรคด้านเงินทุน การดำเนินธุรกิจไม่มีปริมาณมากพอสำหรับเลี้ยงตนเองและไม่สามารถให้บริการกับสมาชิกได้ทั่วถึง สมาชิกก็ไม่ให้ความศรัทธากับสมาชิกได้สม่ำเสมอ ไม่มีความต่อเนื่อง

3. กลุ่มอาชีพ

จำนวน 120 กลุ่ม สมาชิก 1,281 คน มีบทบาทในการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน

จุดเด่น ของกลุ่มอาชีพ คือมีสมาชิกมีการช่วยเหลือตนเองในการสร้างรายได้แน่นอน กลุ่มมีการสะสมทุนของตนเอง ที่มาทำธุรกิจกับกลุ่ม รัฐให้การสนับสนุนกลุ่มหลายหน่วยงาน

จุดด้อย กลุ่มอาชีพ มีกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งภายในกลุ่ม ไม่มีลักษณะเป็นผู้นำ ขาดความชำนาญในด้านธุรกิจของกลุ่ม ขนาดธุรกิจมีน้อยมากไม่เพียงพอต่อการลงทุน ขาดสถาบันฝึกอบรมอาชีพเฉพาะด้าน

ปัญหา กลุ่มอาชีพ มีการจัดการที่ด้อยประสิทธิภาพบางกลุ่มไม่มีสำนักงานเป็นของตนเอง อาศัยบ้านกรรมการเป็นสำนักงาน โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีทุนเพียงพอ มีการทุจริตมาก่อน การทำธุรกิจกับสมาชิกประสบกับการขาดทุน

อุปสรรค กลุ่มอาชีพ มีอุปสรรคด้านการผลิตสินค้าไม่มีมาตรฐาน ขาดแคลนเงินทุน การดำเนินธุรกิจเป็นเพียงเครือข่าย ไม่มีปริมาณสินค้ามากพอสำหรับเลี้ยงตนเอง ไม่มีสำนักงานร่วมกัน มักจะใช้บ้านประธานกลุ่มเป็นสำนักงาน และไม่สามารถร่วมกับกลุ่มอื่นในการสร้างวัตถุดิบร่วมกัน

4. กลุ่มสัจจะออมทรัพย์

จำนวนกลุ่มออมทรัพย์ 181 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 5,068 คน ที่เข้าร่วมเครือข่าย จำนวน 95 คน บทบาทกลุ่มสัจจะ เป็นการรับเงินออมจากสมาชิก และให้กู้คืนกลับไปยังสมาชิก

จุดเด่น ของกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ คือมีสมาชิกมีการช่วยเหลือตนเองในการออมทรัพย์ สร้างรายได้จากอาชีพในชุมชน กลุ่มมีการสะสมทุนของตนเองที่เกิดขึ้นโดยตัวสมาชิก

จุดด้อย กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีเงินรับฝากสะสมรายเดือนน้อย รัฐไม่สนับสนุนการเงิน แต่จะนำไปให้กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มที่มีเงินมากก็บริหารเงินไม่มีประสิทธิภาพ ผู้นำกลุ่มมีลักษณะเป็นผู้นำด้านสังคม ขาดความชำนาญในด้านทางเศรษฐกิจ ขาดสถาบันฝึกอบรมด้านการเงิน

ปัญหา กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีการจัดการที่ด้อยประสิทธิภาพบางกลุ่มไม่มีสำนักงานเป็นของตนเอง อาศัยบ้านกรรมการเป็นสำนักงาน โดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่มีทุนเพียงพอ

อุปสรรค กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ มีอุปสรรคด้านการเก็บเงิน ไม่มีมาตรฐานทางบัญชี การเก็บรักษาเงินทุนไม่มีระบบ การดำเนินธุรกิจเพียงการให้เงินกู้ ไม่มีสำนักงาน ใช้บ้านประธานกลุ่มเป็นสำนักงาน และไม่สามารถร่วมกับกลุ่มอื่นได้

5. กลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP

จำนวน 2,547 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 10,282 คน ที่เข้าร่วมสร้างเครือข่าย จำนวน 112 คน มีบทบาทในการผลิตสินค้าที่เข้าระดับมาตรฐานมีดาว การจัดหาตลาดให้กับกลุ่ม

จุดเด่น ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP คือ มีสมาชิกมีการช่วยเหลือตนเองในการผลิตสินค้า การหาตลาด การออมทรัพย์ การสร้างรายได้จากอาชีพในชุมชน กลุ่มมีการสะสมทุนของตนเองที่เกิดขึ้นโดยตัวสมาชิก

จุดด้อย กลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP มีการแข่งขันกันผลิตสินค้า บางกลุ่มสินค้าที่เคยได้รับมาตรฐานแต่เมื่อแข่งขันกันมากกลับทำให้ผลิตภัณฑ์ด้อยคุณภาพ การสร้างตลาดเมื่อได้ตลาดแล้วมักจะนำสินค้าเฉพาะแต่ของกลุ่มตนเอง ไม่ยอมนำสินค้าจากกลุ่มอื่น ๆ ไปจำหน่าย

ปัญหา กลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP มีการจัดการผลิตภัณฑ์ ที่ด้อยประสิทธิภาพบางกลุ่มไม่มีการพัฒนาวัตถุดิบในการสร้างผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ ไม่มีตลาดที่แน่นอน

อุปสรรค กลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP มีอุปสรรคด้านการเงิน ไม่มีการสร้างตลาด เป็นของตนเอง ขาดการสร้างเครือข่ายของกลุ่ม

6. วิสาหกิจชุมชน จำนวน 745 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 1,5645 คน และที่เข้าร่วมสร้างเครือข่าย จำนวน 89 คน มีบทบาทในการสร้างสินค้าให้เป็นองค์กรชุมชน จัดทะเบียนต่อเกษตรจังหวัด

จุดเด่น ของวิสาหกิจชุมชน คือ มีสมาชิกมีการช่วยเหลือตนเองในการผลิตสินค้า การหาตลาด การออมทรัพย์ การสร้างรายได้จากอาชีพในชุมชน กลุ่มมีการสะสมทุนของตนเองที่เกิดขึ้นโดยตัวสมาชิก รัฐให้การสนับสนุน ออกกฎหมายมารับรองกลุ่ม

จุดด้อย วิสาหกิจชุมชน มีการแข่งขันกันผลิตสินค้า บางกลุ่มสินค้ามีความซ้ำซ้อนกับกลุ่มอาชีพ กลุ่มผลิตภัณฑ์

ปัญหา วิสาหกิจชุมชน มีการจัดการกลุ่มที่ไม่มีระเบียบ การตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้นำคนเดียว ไม่มีการพัฒนาการรวมกลุ่ม

อุปสรรค วิสาหกิจชุมชน ด้านการเงินขาดแคลนเงินทุน ไม่มีการสร้างตลาด เป็นของตนเอง ขาดการสร้างเครือข่ายของกลุ่ม

7. กองทุนหมู่บ้าน

จำนวน 912 กองทุน จำนวนสมาชิก 91,294 คน ที่เข้าร่วมเครือข่าย จำนวน 55 คน มีบทบาทในการบริหารเงิน 1 ล้านบาทที่รัฐบาลมอบให้กับกลุ่ม และรับฝากเงินออมจากสมาชิก

จุดเด่น ของกองทุนหมู่บ้าน คือ สมาชิกมีการออมทรัพย์ การสร้างรายได้จากอาชีพในชุมชน กลุ่มมีการสะสมทุนของตนเองที่เกิดขึ้นจากการบริหารเงินทุน 1 ล้านบาท

จุดด้อย ของกองทุนหมู่บ้าน มีการกู้แล้วมักไม่ชำระหนี้คืน เพราะเข้าใจว่าเงินรัฐบาลนำมาให้เปล่า

ปัญหา กองทุนหมู่บ้าน มีการจัดการเงินขาดประสิทธิภาพ ไม่มีผู้นำที่เสียสละ อุปสรรค กองทุนหมู่บ้าน ด้านการเงิน ไม่มีเงินทุนมาเพิ่ม อัตราดอกเบี้ยสูง สมาชิกกู้เงินได้หลายทาง ทำให้ต้องรับภาระหนี้หลายทาง

8. ชมรมผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์

จำนวน 1 ชมรม จำนวนสมาชิก 127 คน และที่เข้าร่วมสร้างเครือข่าย จำนวน 15 คน มีบทบาทในการบริการสมาชิก การจัดการสหกรณ์หลายสหกรณ์

จุดเด่น ของชมรมผู้จัดการ คือ มีสมาชิกร่วมประชุมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นประจำทุกเดือน มีการช่วยเหลือตนเองในการคิดวิธีแก้ปัญหาของสหกรณ์ของตน

จุดด้อย ของชมรมผู้จัดการ การเข้าร่วมประชุมไม่มีการกำหนดแผนการทำงาน ของสหกรณ์ บางสหกรณ์มีการบริหารจัดการที่ดีแต่ไม่สามารถถ่ายทอดให้สหกรณ์อื่นเป็นต้นแบบได้ ไม่มีกรรมการหรือโครงสร้างองค์กร

ปัญหา ชมรมผู้จัดการไม่มีงบประมาณเป็นของตนเอง

อุปสรรค ชมรมผู้จัดการ ไม่มีสำนักงาน อุปกรณ์สนับสนุน

ตารางที่ 1.6 แสดงกลุ่มสหกรณ์และองค์กรประชาชนต่าง ๆ

สหกรณ์และกลุ่มประชาชน ในพื้นที่	สหกรณ์/กลุ่ม	สมาชิก /คน	เข้าร่วม เครือข่าย(คน)
สหกรณ์ที่จดทะเบียน	90	45,083	252
สหกรณ์ภาคประชาชน			315
-กลุ่มเกษตรกร	28 กลุ่ม	672	32
-กลุ่มอาชีพ	120 กลุ่ม	1,281	71
-กลุ่มสัจจะออมทรัพย์	181 กลุ่ม	5,068	45
-กลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP	2547 กลุ่ม	10,282	64
-วิสาหกิจชุมชน	745 กลุ่ม	1,5645	55
กองทุนหมู่บ้าน	912 กองทุน	91,294	33
ชมรมผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์	1 ชมรม	127 คน	15
รวม *	3,711	78,031	567

* แต่ละกลุ่มมีการนับซ้ำเนื่องจากสมาชิกแต่ละคนสังกัดได้หลายกลุ่ม การนับประชุมแต่ละเครือข่าย แต่คนเดิมที่มาประชุม

สรุปผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจังหวัดกาญจนบุรี

เป้าหมายการดำเนินงาน รวม 918 กองทุน แบ่งเป็นกองทุนหมู่บ้าน 900 กองทุนและกองทุนชุมชนเมือง 18 กองทุน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) ได้อนุมัติและโอนเงินเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านแล้ว จำนวน 918 กองทุน เป็นเงิน 918 ล้านบาท ต่อมาปี 2549 จังหวัดได้รับการเพิ่มทุนจากสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หมู่บ้านละ 100,000 บาท รวม 722 กองทุน เป็นเงิน 72,200,000 บาท แยกเป็น กองทุนหมู่บ้าน 712 กองทุน เป็นเงิน 71,200,000 บาท กองทุนชุมชนเมือง 10 ชุมชน เป็นเงิน 1,000,000 บาท รวมเงินกองทุนที่ได้รับการจัดสรรจาก สทบ. 990,200,000 บาท สมาชิกกู้เงินกองทุน จำนวน 84,399 ราย เป็นเงิน 1,236,836,155 บาท แยกเป็น 1) อาชีพเกษตร จำนวน 66,969 ราย เป็นเงิน 1,017,553,400 บาท 2) อาชีพค้าขาย จำนวน 10,137 ราย เป็นเงิน 146,985,055 บาท 3) อาชีพอุตสาหกรรม จำนวน 1,381 ราย เป็นเงิน 20,135,900 บาท 4) อาชีพด้านช่างต่างๆ จำนวน

1,754 ราย เป็นเงิน 29,701,900 บาท 5) อาชีพอื่น ๆ จำนวน 4,158 ราย เป็นเงิน 22,459,900 บาท

สมาชิกกองทุนนำเงินไปดำเนินกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงาน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จำนวน 1,876 ราย จำนวน 27,060,500 บาท แยกเป็น 1) ด้านการเกษตร เช่น เลี้ยงโคเนื้อ, โคนม, ปลูกข้าวโพด, เลี้ยงไก่, ปลูกพริก, ปลูกหน่อไม้ฝรั่ง จำนวน 800 ราย เป็นเงิน 13,388,000 บาท 2) ด้านอาหารแปรรูป เช่น ผลผลิตทางการเกษตร กลัวยกรอบแก้ว, น้ำปลา, สับปะรด จำนวน 116 ราย เป็นเงิน 1,201,000 บาท 3) ด้านหัตถกรรม เช่น ทอผ้า, จักสาน, รากไม้ จำนวน 157 ราย เป็นเงิน 1,983,000 บาท 4) อุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น ทอผ้า, รองเท้า, โรงน้ำดื่ม, เฟอร์นิเจอร์, ไม้กวาด จำนวน 659 ราย เป็นเงิน 8,775,500 บาท 5) ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอื่นๆ จำนวน 125 ราย เป็นเงิน 1,350,000 บาท 6) สถานที่แหล่งท่องเที่ยว เช่น แพพัก จำนวน 19 ราย เป็นเงิน 363,000 บาท (สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดกาญจนบุรี ณ วันที่ 17 พฤษภาคม 2547)

ตารางที่ 1.7 สมาชิกกองทุนนำเงินไปดำเนินกิจกรรมสนับสนุนการดำเนินงาน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ลำดับที่	อาชีพ	จำนวน (ราย)	จำนวน (บาท)
1	ด้านการเกษตร	800	13,388,000
2	ด้านอาหารแปรรูป	116	1,201,000
3	ด้านหัตถกรรม	157	1,983,000
4	อุตสาหกรรมในครัวเรือน	659	8,775,500
5	ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอื่นๆ	125	1,350,000
6	สถานที่แหล่งท่องเที่ยว	19	363,000
		1,876	27,060,500

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดกาญจนบุรี

จากตารางที่ 1.7 จำนวนครัวเรือนที่ได้นำเงินกองทุนหมู่บ้านไปลงทุน ในด้านการเกษตร มากที่สุด รองลงมาด้านอุตสาหกรรมในครัวเรือน และอันดับ 3 ด้านหัตถกรรม

ตารางที่ 1.8.แสดงรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของประชากรในจังหวัดกาญจนบุรี ปี 2543 – 2545

ปี	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปี (บาท)
2543	15,226
2544	15,129
2545	21,398
2546	26,782
2547	30,323
2548	31,791
2549	33,458

จากตารางที่ 1.8 รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนของประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี มีลักษณะ เพิ่มขึ้นตลอด 7 ปี

1.3 เกี่ยวกับเครือข่ายที่มีอยู่เดิม

การดำเนินงานของเครือข่ายที่มีอยู่เดิม คือ

1. เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ เดิมมีเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ กระจายอยู่ทุกอำเภอ แต่ไม่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายขึ้นในระดับจังหวัด มีกลุ่มทำเกษตรอินทรีย์ ปลุกพืชผัก จำหน่ายในระดับท้องถิ่น มีพ่อค้าประจำมารับซื้อในพื้นที่

2. เครือข่ายการเงิน มีการกู้เงินและฝากเงินระหว่างสหกรณ์ ทั้งภายในจังหวัดและระหว่างสหกรณ์บางสหกรณ์ในต่างจังหวัด

3. เครือข่ายกลุ่มอาชีพ มีการสร้างเครือข่ายโดยส่วนราชการของจังหวัด ในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน ไปจำหน่ายในงานเทศกาลต่าง ๆ ที่รัฐจัดขึ้นทั้งในและนอกจังหวัด

ส่วนเครือข่ายที่ได้ดำเนินการใหม่มี 4 เครือข่าย คือ

1. เครือข่ายข่าวสาร เดิมมีเครือข่ายข่าวสารระหว่างสหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอ กับสหกรณ์อื่น ๆ ดำเนินการอยู่แต่ไม่ต่อเนื่อง

2. เครือข่ายปฎิ การจัดเครือข่ายปฎิ มีการจับคู่ระหว่างสหกรณ์ มีการซื้อขายปฎิกันอยู่ก่อนแล้ว กระจายลงไปทุกอำเภอ

3. เครือข่ายผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ มีการจัดตั้งชมรมผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร และประชุมกันทุกเดือนระหว่างผู้จัดการด้วยกัน

4. เครือข่ายวัสดุสำนักงาน มีการซื้อขายวัสดุสำนักงานระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน

1.4 สรุป

การสำรวจเบื้องต้นในการสร้างเครือข่าย สหกรณ์และองค์กรประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า มีเครือข่ายเดิมในระดับอำเภอ และตำบล อยู่แล้วทั้ง 3 เครือข่าย คือ 1) เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ 2) เครือข่ายการเงิน 3) เครือข่ายกลุ่มอาชีพ และเครือข่ายที่เกิดขึ้นใหม่ คือ 1) เครือข่ายข่าวสาร 2) เครือข่ายปฎิ 3) เครือข่ายผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ และ 4) เครือข่ายวัสดุสำนักงาน

บทที่ 2

บทสังเคราะห์ข้อมูลคนจนในพื้นที่จังหวัด

2.1 แหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลคนจนในพื้นที่โดยขอรายชื่อเป็นภาพรวมทั้งจังหวัดจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และนำไปตรวจสอบกับสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่

จากการตรวจสอบสภาพสหกรณ์ สมาชิกได้แจ้งความประสงค์ โดยไม่ได้ตั้งใจให้บรรจผู้เป่าหมาย เช่น ปัญหาเรื่องไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือมีแต่เพียงเล็กน้อย ต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดิน แต่การจัดประชุมเพื่อนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาโดยกลุ่มกลับแก้ปัญหาไม่ได้

จากข้อมูลของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด การแก้ปัญหาในแต่ละประเด็นปัญหา พบว่า

1. ไม่มีที่ดินทำกิน จำนวน 30,318 คน ไม่ประสงค์รับความช่วยเหลือ 25,761 คน หรือร้อยละ 84.92 ผู้ต้องการความช่วยเหลือ 4,557 คน หรือร้อยละ 15.03 ช่วยเหลือได้เสร็จสมบูรณ์ 1,142 คน หรือร้อยละ 3.77 อยู่ระหว่างการช่วยเหลือ 2,183 คน หรือร้อยละ 7.2 และยังไม่ได้ช่วยเหลือ 1,232 คน หรือร้อยละ 4.06

2. มีที่ดินทำกินแต่ไม่พอเพียง จำนวน 14,395 คน ไม่ประสงค์รับความช่วยเหลือ 13,343 คน หรือร้อยละ 92.69 ผู้ต้องการความช่วยเหลือ 1,052 คน หรือร้อยละ 7.31 ช่วยเหลือได้เสร็จสมบูรณ์ 311 คน หรือร้อยละ 2.16 อยู่ระหว่างการช่วยเหลือ 466 คน หรือร้อยละ 3.24 และยังไม่ได้ช่วยเหลือ 275 คน หรือร้อยละ 1.91

3. มีที่ดินแต่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน 17,567 คน ไม่ประสงค์รับความช่วยเหลือ 15,542 คน หรือร้อยละ 88.52 ผู้ต้องการความช่วยเหลือ 2,015 คน หรือร้อยละ 11.48 ช่วยเหลือได้เสร็จสมบูรณ์ 681 คนหรือร้อยละ 3.88 อยู่ระหว่างการช่วยเหลือ 412 คน หรือร้อยละ 2.35 และยังไม่ได้ช่วยเหลือ 922 คน หรือร้อยละ 5.25 คน

4. ปัญหาคนเร่ร่อน จำนวน 47 คน ไม่ประสงค์รับความช่วยเหลือ 28 คน หรือร้อยละ 59.57 ผู้ต้องการความช่วยเหลือ 19 คน หรือร้อยละ 40.43 ช่วยเหลือได้เสร็จสมบูรณ์ 18 คน หรือร้อยละ 38.30 อยู่ระหว่างการช่วยเหลือ 1 คน หรือร้อยละ 7.13

5. อาชีพผิคนกฎหมาย จำนวน 77 คน ไม่ประสงค์รับความช่วยเหลือ 21 คน หรือร้อยละ 27.27 ผู้ต้องการความช่วยเหลือ 56 คน หรือร้อยละ 72.73 ช่วยเหลือได้เสร็จสมบูรณ์ 47 คน หรือร้อยละ 61.04 อยู่ระหว่างการช่วยเหลือ 9 คน หรือร้อยละ 11.69

6. นักเรียนนักศึกษาที่ต้องการมีรายได้เหมาะสม จำนวน 2,741 คน ไม่ประสงค์รับความช่วยเหลือ 2,022 คน หรือร้อยละ 73.77 ผู้ต้องการความช่วยเหลือ 719 คน หรือร้อยละ 26.23

ช่วยเหลือได้เสร็จสมบูรณ์ 545 คน หรือร้อยละ 19.88 อยู่ระหว่างการช่วยเหลือ 81 คน หรือร้อยละ 2.96 และยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ 93 คน หรือร้อยละ 3.39

7. ประเภทคนถูกหลอกลวง มีผู้มาจดทะเบียน 579 คน ไม่ประสงค์ได้รับความช่วยเหลือ 408 คน หรือร้อยละ 70.47 ผู้ต้องการความช่วยเหลือ 171 คน หรือร้อยละ 29.53 ช่วยเหลือได้เสร็จสมบูรณ์ 160 คน หรือร้อยละ 27.63 อยู่ระหว่างการช่วยเหลือ 1 คน หรือร้อยละ 0.17 และยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ 10 คน หรือร้อยละ 1.73

8. หนึ่งในระบบ มีผู้มาจดทะเบียน 34,997 คน ไม่ประสงค์ได้รับความช่วยเหลือ 28,974 คน หรือร้อยละ 82.79 ผู้ต้องการความช่วยเหลือ 6,023 คน หรือร้อยละ 17.21 ช่วยเหลือได้เสร็จสมบูรณ์ 5,745 คน หรือร้อยละ 16.42 อยู่ระหว่างการช่วยเหลือ 265 คน หรือร้อยละ 0.76 และยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ 13 คน หรือร้อยละ 0.04

9. นี้นอกระบบ มีผู้มาจดทะเบียน 22,837 คน ไม่ประสงค์ได้รับความช่วยเหลือ 19,117 คน หรือร้อยละ 83.71 ผู้ต้องการความช่วยเหลือ 3,720 คน หรือร้อยละ 16.29 ช่วยเหลือได้เสร็จสมบูรณ์ 3,360 คน หรือร้อยละ 14.71 อยู่ระหว่างการช่วยเหลือ 150 คน หรือร้อยละ 0.66 และยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ 210 คน หรือร้อยละ 0.92

10. ปัญหาที่อยู่อาศัย มีผู้มาจดทะเบียน 28,250 คน ไม่ประสงค์ได้รับความช่วยเหลือ 23,379 คน หรือร้อยละ 82.76 ผู้ต้องการความช่วยเหลือ 4,871 คน หรือร้อยละ 17.24 ช่วยเหลือได้เสร็จสมบูรณ์ 518 คน หรือร้อยละ 1.83 อยู่ระหว่างการช่วยเหลือ 2,892 คน หรือร้อยละ 10.24 และยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ 1,461 คน หรือร้อยละ 5.17

11. อื่น ๆ มีผู้มาจดทะเบียน 26,865 คน ไม่ประสงค์ได้รับความช่วยเหลือ 20,675 คน หรือร้อยละ 76.96 ผู้ต้องการความช่วยเหลือ 6,190 คน หรือร้อยละ 23.04 ช่วยเหลือได้เสร็จสมบูรณ์ 4,832 คน หรือร้อยละ 17.99 อยู่ระหว่างการช่วยเหลือ 656 คน หรือร้อยละ 2.44 และยังไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ 702 คน หรือร้อยละ 2.61

ตารางที่ 2.1 สรุปผลการจัดเวทีประชาคมยืนยันความถูกต้องการจดทะเบียนเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและความ
ยากจนเชิงบูรณาการ จังหวัดกาญจนบุรี

ข้อมูล ณ วันที่ 26 เมษายน 2547

อำเภอ	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน ประชาชน ผู้จดทะเบียน (ราย)	จำนวน ปัญหา ที่จดทะเบียน	จำนวน ปัญหาที่ นำเข้าเวที ประชาคม	จำนวน ปัญหา ที่ผ่านเวที ประชาคม	จำนวน ปัญหา ที่ไม่ผ่าน	คิดเป็น ร้อยละ
เมืองกาญจนบุรี	89	16,698	17,480	17,480	17,327	153	0.88
ท่าม่วง	109	11,202	17,371	17,371	17,278	93	354
ท่ามะกา	132	14,357	20,543	14,283	14,134	149	1.04
พนมทวน	93	9,475	9,475	9,475	9,371	104	1.1
ศรีสวัสดิ์	33	8,788	8,788	8,788	8,559	229	2.6
ไทรโยค	54	9,527	9,613	9,613	9,313	300	3.12
บ่อพลอย	78	10,108	16,251	13,765	13,570	195	1.42
สังขละบุรี	20	2,513	4,488	4,488	4,453	35	0.78
หนองปรือ	39	5,422	8,114	8,114	8,054	60	0.74
ด่านมะขามเตี้ย	41	3,196	4,245	4,245	4,050	195	4.59
ทองผาภูมิ	45	8,171	8,171	6,558	6,050	808	12.32
เลาขวัญ	82	13,328	16,866	10,675	10,114	561	5.25
ห้วยกระเจา	67	8,320	8,320	7,249	7,076	173	2.39
รวม	882	121,105	149,725	132,104	129,349	3,055	2.31

*หมายเหตุ 1). ข้อมูล สย. 4 และ 8 บางอำเภอ ไม่มีข้อมูล 2). ข้อมูลไม่รวมเขตเทศบาล

การแสดงผลปัญหาการจดทะเบียนคนจน จำแนกตามระดับปัญหา (ซึ่ง 1 คนสามารถระบุได้
หลายปัญหา)

ตารางที่ 2.2 แสดงประชากรและจำนวนคนจนจดทะเบียน

อำเภอ	รวมประชากร	รวมผู้จดทะเบียนคนจน
1. เมือง	155,142	16,698
2. ท่าม่วง	103,870	11,202
3. ท่ามะกา	133,051	14,357
4.พนมทวน	51,896	9,475
5.เลาขวัญ	54,967	8,788
6.บ่อพลอย	54,288	9,527
7.ไทรโยค	51,692	10,108
8.ทองผาภูมิ	62,848	2,513
9.ศรีสวัสดิ์	23,700	5,422
10.สังขละบุรี	40,162	3,196
11.ด่านมะขามเตี้ย	32,248	8,171
12.หนองปรือ	29,703	13,328
13.ห้วยกระเจา	32,602	8,320
รวม	826,169	121,105

จากตารางที่ 2.2 จำนวนผู้จดทะเบียนคนจน มากที่สุด คือ อำเภอ เมือง รองลงมาอำเภอท่ามะกา และอันดับ 3 คืออำเภอหนองปรือ

2.2 ตารางวิเคราะห์ข้อมูลคนจน

สำหรับปัญหาเรื่องโครงสร้างการแก้ไขความยากจน จากจำนวนผู้จดทะเบียน 121,105 คน โดยระบุปัญหาที่ประชาชนต้องประสบมาจนถึงปัจจุบัน โดยให้ระบุ 30 ปัญหา (ตามตารางที่ 6 ภาคผนวก) จะนำมาเสนอเพียง 10 ลำดับ ปัญหาแรก คือ

1. ปัญหาการมีที่ดินทำกิน ผู้ระบุ 49,411 คน หรือร้อยละ 40.80
2. ปัญหาคุณภาพดินทำกิน ผู้ระบุ 49,169 คน หรือร้อยละ 40.60
3. ปัญหาการเรียนรู้โดยชุมชน ผู้ระบุ 35,484 คน หรือร้อยละ 29.30
4. ปัญหาการส่งเสริมการกีฬา ผู้ระบุ 34,515 คน หรือร้อยละ 28.50
5. ปัญหาแหล่งน้ำการเกษตร ผู้ระบุ 29,550 คน หรือร้อยละ 24.40

6. ปัญหาผลผลิตจากไร่ราคาดก ผู้ระบุ 23,494 คน หรือร้อยละ 19.40
7. ปัญหาการได้รับประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว ผู้ระบุ 16,228 คน หรือร้อยละ 13.40
8. ปัญหาการได้รับการศึกษา ผู้ระบุ 15,986 คน หรือร้อยละ 13.20
9. ปัญหาการเพิ่มระดับความรู้จากการศึกษาของประชาชน ผู้ระบุ 12,353 คน หรือร้อยละ

10.20

10. ปัญหาผลผลิตจากการเกษตรอื่น ๆ ผู้ระบุ 11,868 คน หรือร้อยละ 3.80

ตารางที่ 2.3 แสดงลำดับปัญหาคนจนผู้จดทะเบียน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	
ประชากรในจังหวัด	826,169	100.00	
ผู้จดทะเบียนคนจนในจังหวัด	121,105	14.16	
แบ่งตามปัญหาความยากจน	จำนวน (คน)*	ร้อยละของผู้จดทะเบียน	อันดับ
1. ไม่มีที่ดินทำกิน	30,318	25.03	2
2. มีที่ทำกินแต่ไม่เพียงพอ	14,395	11.88	7
3. มีที่ดินแต่ไม่มีกรรมสิทธิ์	17,557	14.49	6
4. คนเร่ร่อน	47	0.03	11
5. อาชีพผิดกฎหมาย	77	0.06	10
6. นักเรียนนักศึกษาไม่มีรายได้	2,741	2.26	8
7. คนถูกหลอกลวง	579	0.47	9
8. หนี้ในระบบ	34,497	28.48	1
9. หนี้นอกระบบ	22,877	18.89	5
10. ที่อยู่อาศัย	28,250	23.32	3
11. อื่น ๆ	26,867	22.18	4

*หมายถึงตัวเลขนับซ้ำ คือ คนจดทะเบียนคนจนหนึ่งคน ระบุได้หลายปัญหา

จากตารางที่ 2.3 คนจนที่ไปจดทะเบียนได้ระบุปัญหา อันดับ 1 คือ หนี้ในระบบ จำนวน 34,497 คน อันดับ 2 คือ ไม่มีที่ดินทำกิน จำนวน 30,318 คนและอันดับ 3 ปัญหาที่อยู่อาศัย จำนวน 28,250 คน รายละเอียดในตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 แสดงรายการปัญหาที่ระบุใน (จปฐ)

รายการปัญหาที่ระบุ (จปฐ)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.ด้านโครงสร้างพื้นฐาน		
1.ถนน	6,055	5.00
2.น้ำกิน	5,208	4.30
3.น้ำใช้	10,657	8.80
4.น้ำเพื่อการเกษตร	29,550	24.40
5.ไฟฟ้า	4,239	3.50
6.การมีที่ดินทำกิน	49,411	40.80
7.การติดต่อสื่อสาร	1,817	1.50
2.ด้านการประกอบอาชีพและมีงานทำ		
\ 8.การมีงานทำ	3,996	3.30
9.การทำงานในสถานประกอบการ	4,360	3.60
10.ผลผลิตจากการทำนา	9,325	7.70
11.ผลผลิตจากการทำไร่	23,494	19.40
12.ผลผลิตจากการทำการเกษตรอื่น ๆ	11,868	9.80
13.การประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน	2,180	1.80
14.การได้รับประโยชน์จากการมีสถานที่ท่องเที่ยว	16,228	13.40
3.ด้านสุขภาพอนามัย		
15.ความปลอดภัยในการทำงาน	7,509	6.20
16.การป้องกันโรคติดต่อ	969	0.80
17.การกีฬา	34,515	28.50
18.การปลอดยาเสพติด	24	0.02
4.ด้านความรู้และการศึกษา		
19.ระดับการศึกษาของประชาชน	12,353	10.20
20.อัตราการเรียนต่อของประชาชน	5,086	4.20
21.การได้รับการศึกษา	15,986	13.20

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

รายการปัญหาที่ระบุ (จปฐ)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
5.ด้านความเข้มแข็งของชุมชน		
22.การเรียนรู้โดยชุมชน	35,484	29.30
23.การได้รับการคุ้มครองทางสังคม	10,536	8.70
24.การมีส่วนร่วมของชุมชน	1,574	1.30
25.การรวมกลุ่มของประชาชน	1,332	1.10
26.การเข้าถึงแหล่งทุนของชุมชน	727	0.60
6.ด้านทรัพยากรธรรมชาติ		
27.คุณภาพของดิน	49,169	40.60
28.การใช้ประโยชน์ที่ดิน	10,415	8.60
29.การปลูกป่าและไม้ยืนต้น	1,332	1.10
30.การจัดสภาพสิ่งแวดล้อม	727	0.60
รวม*	366,125	302

*ตัวเลขนี้มีการนับซ้ำจาก จำนวนเต็มผู้จดทะเบียนคนจน 121,105 คน

จากตารางที่ 2.4 รายการปัญหาที่แสดงไว้ใน จปฐ ของสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัด ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1).ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปัญหามากที่สุดได้แก่ เรื่อง การมีที่ดินทำกินของประชาชน 2) ด้านการประกอบอาชีพและมีงานทำ ปัญหามากที่สุดได้แก่ ผลผลิตจากการทำไร่ที่ตกต่ำ 3) ด้านสุขภาพอนามัย ปัญหามากที่สุดได้แก่ การกีฬา 4) ด้านความรู้และการศึกษา ปัญหามากที่สุดได้แก่ การได้รับการศึกษา 5) ด้านความเข้มแข็งของชุมชน ปัญหามากที่สุดได้แก่ การเรียนรู้โดยชุมชน และ 6).ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาที่สุดได้แก่ คุณภาพของดิน

2.3 บทสรุป

ในการวิเคราะห์ปัญหาของผู้จดทะเบียนคนยากจนของจังหวัดกาญจนบุรี ปัญหามากที่สุดได้แก่ เรื่อง ที่ดินทำกินขาดคุณภาพ ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน มีที่ทำกินไม่เพียงพอกับสมาชิกในครัวเรือน ไม่มีที่ดินเพื่ออยู่อาศัย ด้านการแก้ไขปัญหาคณจนจดทะเบียน สามารถดำเนินการแก้ไขได้บางส่วน และที่ไม่ขอรับความช่วยเหลือมีจำนวนมากกว่า ร้อยละ 40 ของจำนวนผู้จดทะเบียน

บทที่ 3

ขั้นตอนและกระบวนการสร้างเครือข่ายคุณค่า

ในการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมของทีมวิจัยจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีผู้ดำเนินงานวิจัยประกอบด้วยข้าราชการสำนักงานสหกรณ์จังหวัด และผู้ถูกวิจัยคือผู้นำกลุ่มสหกรณ์ ผู้จัดการกรรมการและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ผลจากการการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วมในขบวนการสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ทั้งสิ้นได้เครือข่ายทั้งสิ้น 6 เครือข่าย

1. เครือข่ายเกษตรอินทรีย์
2. เครือข่ายการเงิน
3. เครือข่ายข้าวสาร
4. เครือข่ายอาชีพ
5. เครือข่ายปุย
6. เครือข่ายผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์
7. เครือข่ายวัสดุสำนักงานสหกรณ์

โดย มีแผนปฏิบัติสร้างเครือข่ายคุณค่า ดังนี้

แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 1. “เครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์”

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีม วิจัย (ระบุนการจัดสัมมนา/เวที แลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้า สู่กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
1	9 กย. 48	-การประชุมผู้นำชี้แจงการจัดทำเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ในจังหวัดกาญจนบุรี ให้ผู้เข้าประชุมเสนอความเห็นที่ได้ปฏิบัติมาแต่ก่อน ปัญหา และการแก้ไข และเสนอแนวทางสร้างกลุ่มในอนาคต	-ผู้นำสหกรณ์ -กลุ่มเกษตรกร -กลุ่มอาชีพ จำนวน 29 คน	ประชุมที่ สำนักงาน สหกรณ์ จังหวัด	-ผู้นำกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมประชุมการผลิตพืช เกษตรอินทรีย์ เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดความพร้อมในครัวเรือนและชุมชนของตน ทุกคนเห็นว่าการสนับสนุนเงินจากหน่วยราชการมีประโยชน์ ทุกคนแก้ไขปัญหาเรื่องวัสดุราคาแพง เช่น มูลโค ต้องสั่งจากเกษตรกร ในจังหวัดราชบุรี	6 ชั่วโมง	
2	29 มีค. 49	-การประชุมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตพืชเกษตรอินทรีย์ ให้ผู้เข้าประชุมแสดงความคิดเห็นการติดต่อกับกลุ่มในการเชื่อมโยงเรื่องการผลิตปุ๋ยชีวภาพ	-ผู้นำสหกรณ์ -กลุ่มเกษตรกร -กลุ่มอาชีพ จำนวน 38 คน	ที่สำนักงาน สหกรณ์ จังหวัด	-ผู้นำกลุ่มเห็นด้วยให้มีการรวมกันซื้อวัตถุดิบจากแหล่งเดียวกันในการนำมาประกอบเป็นปุ๋ยเกษตรอินทรีย์หรืออาจจะให้วัสดุในท้องถิ่นแล้วมาผลิตใช้เอง ทุกคนอยากให้มีหน่วยรับซื้อวัสดุและ พืชผักที่ผลิตได้ ให้ได้ราคาที่สูงขึ้น	5 ชั่วโมง	

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีม วิจัย(ระบุการจัดสัมมนา/เวที แลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้า สู่กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
3	22 พค. 49	-การประชุมกลุ่มเกษตรกร บ้านห้วยเหนียว ให้ผู้เข้า ประชุมได้เห็นการปลูกข้าว แบบใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปลูกผัก ไม่ใช้สารเคมีใดๆ	-ผู้นำสหกรณ์ -กลุ่มเกษตรกร -กลุ่มอาชีพ จำนวน 26 คน	ที่ทำการกลุ่ม เกษตรกรบ้าน ห้วยเหนียว	-สังเกตการณ์ประชุมกลุ่ม มีการแถลงรายงาน กิจการประจำเดือน การทำธุรกิจ การส่งปุ๋ยรับ ปุ๋ยจากพ่อค้าส่งให้สมาชิก การติดตามการใช้ เงินกู้ของสมาชิก การจำหน่ายผลิตผล เช่น ข้าว พืชกินใบ อ้อย และเผือก รวมทั้งการ แลกเปลี่ยนข้อมูลด้านต่าง ๆ ระหว่างกลุ่ม เกษตรกรอินทรีย์ด้วยกัน	6 ชั่วโมง	

แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 2 “เครือข่ายการเงิน”

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย(กระบวนการ จัดสัมมนา/เวทีแลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้า สู่กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
1	30 กย. 49	การประชุมเครือข่ายการเงินระดับจังหวัด โดยเชิญกรรมการและฝ่ายจัดการสหกรณ์ การเกษตรมีระดมความคิด ให้เล่างการจั เครือข่ายการเงินในปัจจุบันของจังหวัด กาญจนบุรี ว่ามีที่มาอย่างไร การให้ความ ช่วยเหลือในการจัดทำแผนการเงินของ ขบวนการสหกรณ์	-ผู้แทนสหกรณ์ -ผู้แทนกลุ่ม เกษตรกร -ผู้แทนกองทุน หมู่บ้าน -ผู้แทนกลุ่มสัจจะ จำนวน 30 คน	ประชุมที่ สำนักงาน สหกรณ์ จังหวัด	-ผู้นำสหกรณ์ต้นตัวที่อยากจะให้มีการบริการ ด้านการเงิน มีศูนย์กลางเป็นของสหกรณ์ บทบาทในการจัดการด้านการเงิน ตั้งแต่เงิน ฝาก เงินกู้และการลดภาระหนี้จากสหกรณ์ ต่าง ผู้นำสหกรณ์ยังกังวลเรื่องการเงินที่ไม่มี ความชัดเจน ปัญหาจากความเสี่ยงในอนาคต ผู้รับผิดชอบที่มีขอบเขตไม่จำกัด	จำนวน 5 ชั่วโมง	

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย (ระบวนการจัดสัมมนา/เวที แลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้าสู่ กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
2	26 มก 49	-การประชุมการเงินในระดับอำเภอ ของสหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด ผู้นำสหกรณ์และผู้นำกลุ่ม สตรีสหกรณ์ต่าง ๆ	-ผู้แทนสหกรณ์ -ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร -ผู้แทนกองทุน หมู่บ้าน -ผู้แทนกลุ่มสัจจะ จำนวน 20 คน	ห้องประชุม สหกรณ์ การเกษตร ท่าม่วง จำกัด	-กรรมการสหกรณ์ให้ความสำคัญเป็นเรื่องการ สร้างเครือข่ายการเงินที่สหกรณ์อยากมีแต่ต้อง ได้รับความไว้วางใจระหว่างผู้นำของสหกรณ์ผู้ ฝากหรือผู้ให้กู้ด้วยกัน ผู้นำกลุ่มต้องการจะ ฝากเงินที่ให้ได้อัตราดอกเบี้ยสูง แต่สหกรณ์ ผู้รับฝากจะให้ดอกเบี้ยถูก เพราะไม่ต้องการ รับภาระค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเงินฝากสูงเกินไป	จำนวน 6 ชั่วโมง	
3	29 มีค 49	-ประชุมเครือข่ายจังหวัดเกี่ยวกับการ การเงินให้ระบุดความร่วมมือต่อกัน ว่าใครจะดำเนินการให้สหกรณ์อื่น ๆ กู้หรือรับฝากเงินได้จำนวนเท่าใด และอัตราดอกเบี้ยที่จะให้ผู้รับฝาก จะใช้จ่ายอย่างไร	-ผู้แทนสหกรณ์ -ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร -ผู้แทนกองทุน หมู่บ้าน -ผู้แทนกลุ่มสัจจะ จำนวน 25 คน	สหกรณ์ การเกษตร เมือง กาญจนบุรี จำกัด	-ที่ประชุมต้องการให้มีกองทุนกลาง ให้มี ประกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นกรณีที่ผู้ฝาก ถอนเงินจากสหกรณ์ผู้รับฝากไม่ได้ และผู้ฝาก ก็สามารถให้กองทุนชดใช้ให้ หรือในกรณีการ กู้เงินก็เช่นกัน อยากให้ผู้กู้ผ่อนชำระให้ผู้ให้กู้ ได้ตรงตามสัญญา	จำนวน 6 ชั่วโมง	

แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 3 “เครือข่ายข้าวสาร ”

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย (ระบุการจัดสัมมนา/เวที แลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้าสู่ กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
1	26 ม.ค. 49	- ดูกิจกรรมการสีข้าวของโรงสี สหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอ อำเภอพนมทวน	-ผู้แทนสหกรณ์ -ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร จำนวน 31 คน	สหกรณ์ พัฒนา ชนบททุ่ง สมอ	- สหกรณ์รับซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิกมา แปรรูปและจำหน่ายข้าวสารให้สมาชิก	จำนวน 5 ชั่วโมง	
2	27 ม.ค. 49	- นัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยมี สหกรณ์และกลุ่มสตรีที่สนใจจะ ร่วมเครือข่ายข้าวสารเข้าร่วม ประชุม	-ผู้แทนสหกรณ์ -ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร -ผู้นำกลุ่มสตรี สหกรณ์ จำนวน 27 คน	สำนักงาน สหกรณ์ จังหวัด	- ให้ทุกคนเล่าเหตุการณ์การไปซื้อข้าวสาร มาบริโภค และการจำหน่ายข้าวสารของ สหกรณ์และกลุ่มสตรีสหกรณ์	จำนวน 4 ชั่วโมง	

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมงานวิจัย(ระบุ การจัดสัมมนา/เวทีแลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้าสู่ กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
3	22 มี.ค. 49	- นัดประชุมผู้แทนสหกรณ์ และ กลุ่มสตรีสหกรณ์ที่สนใจจะเข้า มาร่วมโครงการซื้อข้าวสาร พร้อม กับการให้ข้อมูลมารวบรวมให้เห็น ตัวเลข ปริมาณ และมูลค่าการ สั่งซื้อข้าวสารของแต่ละสหกรณ์	-ผู้แทนสหกรณ์ -ผู้แทนกลุ่ม เกษตรกร -ผู้นำกลุ่มสตรี สหกรณ์ จำนวน 25 คน	สหกรณ์ การเกษตร พนมทวน	- ทุกคนยังไม่มีตัวเลขมา แต่ก็สนใจอยาก มาร่วม และสอบถามเรื่องราคา คุณภาพ ข้าวสารของสหกรณ์ และได้รับการชี้แจงว่า ข้าวสารสหกรณ์มีคุณภาพจำหน่ายให้ เอกชนทั่วไป	จำนวน 6 ชั่วโมง	
4	19 เม.ย. 49	- การนำตัวเลขมาแสดงให้เห็นใน แต่ละสหกรณ์ และจะส่งข้าวสาร ผ่านสหกรณ์ต่าง ๆ จากสหกรณ์ พัฒนาชนบททุ่งสมอและสหกรณ์ ท่ามะกา	-ผู้แทนสหกรณ์ -ผู้แทนกลุ่ม เกษตรกร -ผู้นำกลุ่มสตรี สหกรณ์ จำนวน 33 คน	สหกรณ์ การเกษตร ท่ามะกา	- การส่งข้าวสารเกิดขึ้นโดยให้สหกรณ์ต่าง ๆ สั่งซื้อแล้วรถสหกรณ์แม่ข่ายจะไปส่งถึง กลุ่มสตรี กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ แต่ละอำเภอ ผลการจำหน่าย ข้าวสารของสหกรณ์การเกษตรพนมทวน และพัฒนาชนบททุ่งสมอ เพิ่มขึ้น	จำนวน 5 ชั่วโมง	

แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 4 “เครือข่ายกลุ่มอาชีพ ”

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย (ระบุการจัดสัมมนา/เวที แลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้าสู่ กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
1	5 ต.ค. 48	การประชุมผู้นำสหกรณ์ และกลุ่ม สตรีบ้านหนองขาว เพื่ออธิบายที่มา ของโครงการวิจัย เป้าหมาย และวิธี ปฏิบัติ	-ผู้นำกลุ่มสตรี สหกรณ์ -ผู้กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร -ผู้นำกลุ่มทอผ้า จำนวน 25 คน	สหกรณ์ การเกษตร สุวรรณภูมิ	-ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด ได้นำเสนอแผนการทำงานของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ภายในกลุ่มสหกรณ์ ให้กลุ่มทอผ้ากลุ่มอื่น ๆ รับฟัง แล้วให้แสดงเจตจำนงกันว่า จะมาร่วม เป็นเครือข่ายตลาดนัดด้วยกัน	จำนวน 4 ชั่วโมง	
2	10 ต.ค.48	การประชุมผู้นำกลุ่มสตรี ณ สหกรณ์สุวรรณภูมิ เพื่อพิจารณา การเชื่อมเครือข่ายในระดับอำเภอ	-ผู้นำกลุ่มสตรี สหกรณ์ -ผู้กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร -ผู้นำกลุ่มทอผ้า จำนวน 31 คน	สหกรณ์ การเกษตร สุวรรณภูมิ	-ผู้นำกลุ่มทอผ้าเสนอการผลิตสินค้าที่ได้ มาตรฐาน และต้องการตลาดร่วมกับอำเภอ และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดไปแสดงสินค้า ร่วมกับจังหวัดในงาน OTOP ณ เมืองทองธานี	จำนวน 5 ชั่วโมง	

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย (ระบวนการจัดสัมมนา/เวที แลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้าสู่ กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
3	28 พ.ย.48	จัดประชุมระดับจังหวัดเป็น เครือข่ายกลุ่มอาชีพ รวมกลุ่มสตรี จากสหกรณ์อื่น ๆ 16 กลุ่ม	-ผู้นำกลุ่มสตรีสหกรณ์ -ผู้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร -ผู้นำกลุ่มอาชีพอื่น ๆ จำนวน 44 คน	สำนักงาน สหกรณ์ จังหวัด กาญจนบุรี	-เพื่อกำหนดแผนการตลาดนำสินค้าไปจำหน่าย ในงานต่าง ๆ การคัดเลือกสินค้าไปจำหน่าย โดย เน้นสินค้าที่ได้มาตรฐานตั้งแต่ 3 ดาวขึ้นไป เพื่อ นำไปจำหน่ายและแสดง	จำนวน 5 ชั่วโมง	
4	20 ม.ค.49	ประชุม ณ สำนักงานสหกรณ์ จังหวัด เพื่อแนะนำให้กลุ่มต่าง ๆ เสนอแนะการนำสินค้าไป จำหน่ายในต่างจังหวัด	-ผู้นำกลุ่มสตรีสหกรณ์ -ผู้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร -ผู้นำกลุ่มอาชีพอื่น ๆ จำนวน 32 คน	สำนักงาน สหกรณ์ จังหวัด กาญจนบุรี	-ผู้นำแต่ละกลุ่มสนใจและจะไปพัฒนาสินค้ามา ร่วมกันแล้วรวมกันไปจำหน่าย การวางแผนเพื่อ แก้ไขปัญหา การนำสินค้าที่ไม่ผ่านมาตรฐาน และแนะนำให้ผู้ผลิตพยายามรักษามาตรฐาน	จำนวน 4 ชั่วโมง	
5	21 มี.ค. 49	การประชุมกลุ่มสตรีบ้านดอน มะขาม สหกรณ์การเกษตรด่าน มะขามเตี้ย	-ผู้นำกลุ่มสตรีสหกรณ์ -ผู้นำกลุ่มอาชีพอื่น ๆ จำนวน 19 คน	ที่ทำการ กลุ่ม อ.ด่าน มะขามเตี้ย	-การดำเนินงานในกลุ่ม การผลิตอาหาร ไข่เค็ม สมุนไพร ผักปลอดสารพิษ และน้ำผลไม้ สมาชิกกลุ่มต้องการให้ทางราชการเข้ามาประชุม บ่อย ๆ และช่วยแนะนำเกี่ยวกับพัฒนาขาย ผลิตภัณฑ์	จำนวน 5 ชั่วโมง	

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย (ระบุการจัดสัมมนา/เวที แลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้า สู่กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
6	9 เม.ย. 49	การประชุมกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้าน หนามแดง สหกรณ์โคนมท่าม่วง ให้ แต่ละคนเสนอความคิดในการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ ระยะเวลา	-สมาชิกกลุ่มสตรี สหกรณ์บ้านหนาม แดง จำนวน 25 คน	ที่ทำการกลุ่ม บ้านหนาม แดง	-การผลิตอาหารแปรรูป น้ำผลไม้ ขนม และเห็น ความสำคัญในการได้รับการสนับสนุนจากกรม ส่งเสริมสหกรณ์ และสหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด	จำนวน 4 ชั่วโมง	
7	10 พค. 49	การประชุมกลุ่มเยาวชนพัฒนาเมือง กาญจนบุรี ให้แต่ละคนเสนอการ พัฒนาดอกไม้ประดิษฐ์ อาหารแปรร ูปในกลุ่มของตน	-กลุ่มเยาวชน สหกรณ์ จำนวน 12 คน	สหกรณ์ การเกษตร เมือง กาญจนบุรี	-การผลิตดอกไม้ประดิษฐ์ ผู้นำกลุ่มต้องการให้ หน่วยราชการช่วยหากรรมวิธีพัฒนาผลิตภัณฑ์ และจัดหาตลาดให้กับกลุ่ม การพัฒนาคุณภาพ ร่วมกับกลุ่มอื่น ๆ ที่ผลิตดอกไม้ประดิษฐ์	จำนวน 6 ชั่วโมง	
8	10 มิ.ย.49	การประชุมกลุ่มสตรีและเยาวชน บ้านห้วยเขย่ง ให้แต่ละคนเสนอ ปัญหาการนำสินค้าไปสู่ตลาด ภายนอกจังหวัด	-กลุ่มเยาวชน สหกรณ์ จำนวน 17 คน	สหกรณ์นิคม ห้วยเขย่ง	-ผู้นำกลุ่มมีปัญหา เช่น เงินทุน อยากให้รัฐ ช่วยเหลือเงินทุนให้ผลิตภัณฑ์จักสาน และไม้ กวาด ต้องการหาตลาดและต้องการราคาไม้ กวาดให้สูงขึ้นต่อลำละ 10 บาท	จำนวน 5 ชั่วโมง	

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีมวิจัย (ระบุการจัดสัมมนา/เวที แลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้าสู่ กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
9	27 มิ.ย.49	การประชุมกลุ่มสตรีสหกรณ์ของกา เลีย สหกรณ์นิคมของกาเลีย ให้แต่ ละคนเสนอความคิดการพัฒนาการ ผสมอาหารสุกร	-กลุ่มสตรีสหกรณ์ จำนวน 26 คน	สหกรณ์ นิคมของกา เลีย	-การผลิตอาหารสุกรใช้เอง กำลังขาดแคลน เงินทุนเนื่องจากวัสดุราคาสูง แม้ว่าจะซื้อหา ในพื้นที่ได้ก็จริง แต่ก็ยังมีราคาที่สูง และค่า ขนส่งสูงตาม	จำนวน ๓ ชั่วโมง	
10	17 ก.ค.49	การประชุมเครือข่ายกลุ่มอาชีพ ระดับจังหวัด ณ สำนักงานสหกรณ์ จังหวัด	กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จำนวน 32 คน	สำนักงาน สหกรณ์ จังหวัด	-สามารถรวบรวมรายชื่อที่แท้จริงของ ขบวนการเครือข่ายได้ ผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการ รับรองมาตรฐาน	จำนวน 4 ชั่วโมง	

แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 5 “เครือข่ายปุย”

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีม วิจัย(ระบุการจัดสัมมนา/เวที แลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้า สู่กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
1	30 ก.ย.48	- ประชุมผู้จัดการสหกรณ์ ตัวแทนสหกรณ์ ตัวแทนกลุ่มเกษตรกร ให้ เสนอปัญหาการใช้ปุ๋ยของ สมาชิก	ผู้แทนสหกรณ์ ผู้แทนกลุ่ม เกษตรกร จำนวน 25 คน	สำนักงาน สหกรณ์ การเกษตร เมือง	- ให้แสดงความคิดเห็นเรื่องการใช้ปุ๋ย การซื้อปุ๋ยของ สหกรณ์ของตนในอดีตที่ผ่านมา ทุกคนแสดงออกอยาก ให้มีเครือข่าย แต่เป้าหมาย คือ ต้องการราคาราปุ๋ยที่ต่ำกว่า ท้องตลาด และคุณภาพใกล้เคียง ผลการประชุมให้แต่ละ สหกรณ์ไปสำรวจความต้องการซื้อปุ๋ยเพิ่มไปจำหน่าย สมาชิกแต่ละเดือน	จำนวน 4 ชั่วโมง	
2	30 พ.ย.48	ประชุมผู้แทนสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มสตรีสหกรณ์	ผู้แทนสหกรณ์ ผู้แทนกลุ่ม เกษตรกร จำนวน 25 คน	สำนักงาน สหกรณ์ จังหวัด	- ทุกคนแสดงความคิดเห็นเรื่องปริมาณการใช้ปุ๋ย และ ราคาที่ต้องการ กระสอบละ 300 – 400 บาท ปุ๋ยสำหรับ พืชไร่ ผัก และนาข้าว โดยเฉพาะทำม่วง ทำมะกา จะใส่ไร่ อ้อย และนาข้าว และสั่งซื้อจากบริษัทโดยตรง - สกต. ก็สั่งตรงจากบริษัทตามนโยบาย ธกส. - ที่ประชุมให้พนมทวนเป็นแม่ข่ายชั่วคราว ถ้าสอบราคา แล้วสูงก็ไม่ต้องสั่งซื้อ	จำนวน 5 ชั่วโมง	

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีม วิจัย(ระบุการจัดสัมมนา/เวที แลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้า สู่กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
3	26 มค. 49	ผู้แทนสหกรณ์ ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร จำนวน 25 คน	ผู้แทนสหกรณ์ ผู้แทนกลุ่ม เกษตรกร จำนวน 25 คน	สำนักงาน สหกรณ์ สกด.ลูกค้ำ ชกส. กาญจนบุรี	- ให้สอบถามความก้าวหน้าในการสั่งซื้อปุ๋ย ส่วนใหญ่สั่ง จากสหกรณ์การเกษตรเมือง และสหกรณ์เมืองสั่งจาก พนมทวน และ สกต.กาญจนบุรี ได้ในราคาต่ำ ส่วนทำ ม่วง และท่ามะกาสั่งจากบริษัทโดยตรง - ถึงไม่มีความก้าวหน้าในการจะเกิดเป็นเครือข่ายใหญ่ - แต่ในทางกลับกันการรณรงค์ให้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์กลับมี ปริมาณจำหน่ายสูงขึ้น	จำนวน 4 ชั่วโมง	

แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 6 “เครือข่ายพนักงานสหกรณ์”

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีม วิจัย(ระบุนการจัดสัมมนา/เวที แลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้า สู่กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
1	5 ก.ย. 48	- จัดประชุมผู้จัดการสหกรณ์ การเกษตรในจังหวัด กาญจนบุรี เกี่ยวกับการจัด เครือข่ายผู้จัดการและ พนักงานสหกรณ์	ผู้จัดการและ พนักงานสหกรณ์ และกรรมการ จำนวน 22 คน	สำนักงาน สหกรณ์ จังหวัด กาญจนบุรี	- ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ต้องการมีชมรมหรือกลุ่ม มากกว่าการเป็นเครือข่าย เพราะชมรมได้จัดตั้งแล้ว แต่ การดำเนินงานยังไม่มีเป้าหมาย และไม่มีเงินทุนของ ชมรม อยากให้หน่วยราชการสนับสนุนสถานที่พบปะ อุปกรณ์สำนักงาน - ส่วนเป้าหมายการจัดตั้งชมรมก็เพื่อให้เกิดการ ประสานงานในการให้ความช่วยเหลือพนักงานสหกรณ์ ต่อกัน	จำนวน 6 ชั่วโมง	
2	15 พ.ย.48	- ได้ออกไปดูการทำงาน สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง และท่ามะกา ซึ่งเป็นสหกรณ์ ที่มีผลการดำเนินงานค่อนข้าง ดี	ผู้จัดการและ พนักงานสหกรณ์ และกรรมการ จำนวน 24 คน	สหกรณ์ การเกษตร ท่าม่วง	- ผู้จัดการและพนักงานส่วนใหญ่เห็นว่า ปัจจุบันเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมห่างเหิน และทำให้การทำงาน โดยเฉพาะการ แก้ปัญหา การวินิจฉัย ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายเป็นไป อย่างยากลำบาก ก็อยากให้สหกรณ์อำเภอมีเหมือนเดิม	จำนวน 6 ชั่วโมง	

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับ ที่	วัน เดือนปี	กระบวนการ/วิธีการของ ทีมวิจัย(ระบุการจัด สัมมนา/เวทีแลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้า สู่กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
3	26 ธ.ค. 48	- การดูการปฏิบัติงาน สหกรณ์สุวรรณภูมิ และ สหกรณ์การเกษตรพนม ทวน จำกัด	ผู้จัดการและ พนักงานสหกรณ์ และกรรมการ จำนวน 20 คน	สหกรณ์ การเกษตร พนมทวน	- พนักงานส่วนใหญ่อยากให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมออกไป ประจำเป็นเหมือนกับสหกรณ์อำเภอเหมือนเดิม- การจัด เครือข่ายเห็นด้วย อยากเข้าร่วมแต่ต้องดูรายละเอียดการ ดำเนินงานของชมรมก่อน เพราะที่ผ่านมายังไม่มีอะไร เคลื่อนไหวเกี่ยวกับชมรมผู้จัดการ	จำนวน 3 ชั่วโมง	
4	20 ก.ค. 49	- ดูการปฏิบัติงาน สหกรณ์เขื่อนเจ้าแฉะและ สหกรณ์การเกษตรบ่อ พลอย	ผู้จัดการและ พนักงานสหกรณ์ และกรรมการ จำนวน 23 คน	สหกรณ์ เขื่อนเจ้า แฉะ	- พนักงานส่วนใหญ่เห็นว่า ทีมวิจัยเป็นหน่วยงานราชการ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดให้การต้อนรับดี และเห็นว่าที่ผ่าน มา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ออกไปพบปะไม่บ่อย ทำให้ สหกรณ์ขาดความอบอุ่นในการทำงาน โดยเฉพาะสหกรณ์ ขนาดเล็ก ไม่มีเงินทุนเพียงพอ และต้องการความช่วยเหลือ จากรัฐมากขึ้น	จำนวน 3 ชั่วโมง	

แผนปฏิบัติการสร้างเครือข่ายที่ 7 “เครือข่ายวัสดุสำนักงานสหกรณ์

ลำดับ ที่	วัน เดือน ปี	กระบวนการ/วิธีการของทีม วิจัย(ระบุการจัดสัมมนา/เวที แลกเปลี่ยน)	กลุ่มเป้าหมายที่เข้า สู่กระบวนการ (ระบุจำนวน)	สถานที่	ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการ (เช่น สร้างความเข้าใจ/เกิดเครือข่าย)	ระยะเวลา (ระบุ ชั่วโมง)	หมายเหตุ
1	15 พ.ย.48	- จัดประชุมผู้จัดการสหกรณ์ การเกษตรในจังหวัด กาญจนบุรี เกี่ยวกับการจัด เครือข่ายวัสดุสำนักงาน สหกรณ์ ให้แต่ละสหกรณ์ แสดงจำนวนการซื้อแต่ละครั้ง	ผู้จัดการ พนักงาน บัญชี และ ธุรการของสหกรณ์ กรรมการกลุ่ม จำนวน 14 คน	สำนักงาน สหกรณ์ เกษตรเมือง	- ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ต้องการให้ชุมนุมสหกรณ์ จังหวัด สั่งซื้อเครื่องเขียนแบบพิมพ์มาจาก ชสท.แล้วมา จำหน่ายให้กับสหกรณ์อื่น ๆ - ส่วนเป้าหมายการซื้อ ไม่ให้สหกรณ์อื่นสั่งตรงจาก ชสท. นอกจากนั้น ในการ จัดตั้งสหกรณ์ใหม่ ให้ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดขายให้ใน ราคาที่ลดต่ำหรือเท่าทุนที่สั่งซื้อมาจาก ชสท.	จำนวน 4 ชั่วโมง	
2	14 พค.49	- ประชุมติดตามการสั่งซื้อ เครื่องเขียนแบบพิมพ์เพิ่มขึ้น จากเดิม ให้แต่ละสหกรณ์ กำหนดราคาและปริมาณ การ ซื้อตามที่จำเป็น รวมทั้งของ กลุ่มเกษตรกร	ผู้จัดการ พนักงาน บัญชี และกรรมการ กลุ่มเกษตรกร ธุรการของสหกรณ์ จำนวน 15 คน	สำนักงาน สหกรณ์ จังหวัด กาญจนบุรี	-กลุ่มเกษตรกรเข้ามาซื้อเพิ่มมากขึ้น เพราะเห็นว่าแบบ รายงานสมุดบัญชีต่าง ๆ มีความเหมาะสมใช้งานได้ เหมือนกับรูปแบบเอกสารของสหกรณ์ ทุกประการ และในที่ประชุมก็สามารถตกลงซื้อขายอย่างอื่นด้วย เช่น ข้าวสาร ปุ๋ย และการเงิน	จำนวน 4 ชั่วโมง	

บทที่ 4

เครือข่ายที่เกิดขึ้น

ในการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมของทีมวิจัยจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีผู้ดำเนินงานวิจัยประกอบด้วยข้าราชการสำนักงานสหกรณ์จังหวัด และผู้ถูกวิจัยคือนำกลุ่มสหกรณ์ ผู้จัดการกรรมการและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ผลจากการการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วมในขบวนการสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ทั้งสิ้นได้เครือข่าย ทั้งสิ้น 7 เครือข่าย

1. เครือข่ายเกษตรอินทรีย์
2. เครือข่ายการเงิน
3. เครือข่ายข้าวสาร
4. เครือข่ายอาชีพ
5. เครือข่ายนุ้ย
6. เครือข่ายผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์
7. เครือข่ายวัสดุสำนักงานสหกรณ์

โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อสรุปจำนวนรูปแบบเครือข่าย

1.เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ จังหวัดกาญจนบุรี

สถานการณ์กลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดกาญจนบุรี เกษตรอินทรีย์ในจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระยะเริ่มต้น ทั้งนี้เพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการใช้ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช ซึ่งได้ผลดีในด้านปริมาณการผลิต แต่เป็นผลเสียในด้านสุขภาพอนามัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค ด้านความเสื่อมโทรมของดิน ด้านระบบนิเวศวิทยา การเกิดเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดกาญจนบุรี เกิดจากการส่งเสริมโดยหน่วยงานของภาครัฐและองค์กรภาคประชาชนในพื้นที่ ซึ่งประชาชนบางกลุ่มเล็งเห็นความสำคัญในการบริโภคอาหารปลอดภัย เช่น อาหารมังสวิรัต ในปัจจุบันจะแบ่งเกษตรอินทรีย์ได้ เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. เกษตรอินทรีย์แบบพึ่งพาตนเอง คือเป็นการทำการเกษตรที่ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรทำมาหากินแบบพื้นบ้านเดิม การผลิตเพื่อบริโภคในครอบครัวเป็นหลักและอาจมีผลผลิตทั้งพืชและสัตว์ส่วนเกินที่จำหน่ายในตลาดท้องถิ่นบ้าง แต่ไม่ได้มีการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานราชการหรือเอกชนรับรอง อาจกล่าวได้ว่าที่จริงแล้วเป็นการรับรองโดยเกษตรกรเองหรือผู้ซื้อ เพราะผู้บริโภคมีโอกาสพบปะหรือรู้จักผู้ผลิตเป็นอย่างดีจึงตัดสินใจซื้อ โดยพิจารณาจากความเชื่อถือหรือไว้วางใจผู้ผลิตเป็นหลัก ตัวอย่างที่เห็นเป็นรูปธรรม คือ โรงเรียนผู้นำพลตรี จำลอง ศรีเมือง

2. เกษตรอินทรีย์ที่มีการรับรองมาตรฐาน คือเกษตรกรผู้ผลิตพืช จะทำการเพาะปลูกโดยมีผลผลิตเหลือสำหรับการขาย อาจจำหน่ายผ่านทั้งระบบตลาดทั่วไปหรือการตลาดทางเลือก ซึ่งเมื่อได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แล้ว ผู้บริโภคก็จะพิจารณาเลือกซื้อจากความเชื่อถือในตรารับรอง และหากได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่มีมาตรฐานทัดเทียมกับมาตรฐานของต่างประเทศ ผลผลิตจากเกษตรกรในกลุ่มนี้ยังสามารถจำหน่ายไปสู่ต่างประเทศได้ด้วย ตัวอย่างที่สำคัญ คือ โรงเรียนผู้นำของพลตรีจำลอง ศรีเมือง ตำบลบ้านเก่า อ.เมือง กาญจนบุรี ที่ปลูกผักปลอดสารพิษส่งจำหน่ายไปยังร้านมังสวิวัติทั่วไป

การผลิตเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในระบบแบบพึ่งตนเอง จึงมีผู้ประกอบการและกลุ่มผู้ผลิตเพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้น ผู้ประกอบการและกลุ่มผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์รายสำคัญของไทยในปัจจุบัน คือ เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ที่ทำงานร่วมกับสหกรณ์กรีนเนท จำกัด และมูลนิธิสายใจแผ่นดิน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วน 55.89% ของเกษตรกรที่ทำการผลิตเกษตรอินทรีย์ และมีพื้นที่ทำการผลิตเกษตรอินทรีย์ คิดเป็นสัดส่วน 24.14% ของพื้นที่เกษตรอินทรีย์ทั้งหมดภายในประเทศ สำหรับจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ บริษัท ริเวอร์แควอินเตอร์เนชั่นแนลอุตสาหกรรมอาหาร จำกัด ส่งออกข้าวโพดฝักอ่อนอินทรีย์

การขับเคลื่อนการเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดกาญจนบุรี โดยหน่วยราชการในจังหวัดกาญจนบุรี เป็นแบบบูรณาการ โดยมีสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด และสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ร่วมกับองค์กรภาคเอกชน ผลักดันให้เกิดเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ เป็นต้น

ข้อจำกัดในการทำวิจัยครั้งนี้ เนื่องจาก กลุ่มเกษตรกรและประชาชนที่ประกอบเกษตรอินทรีย์มีจำนวนมาก และมีหลายระดับของผลการรับรองเกษตรอินทรีย์ เนื่องจาก บางกลุ่มได้รับการอบรมอย่างถูกวิธีจากหน่วยงานราชการ เช่น เกษตรตำบล ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติ และที่

มูลนิธิ พล ตรี จำลองศรีเมือง และบางกลุ่มจัดทำกันเอง จึงไม่ได้มาตรฐาน แต่อย่างไรก็ตามการจัด
เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ที่มีเครือข่ายเดิมอยู่แล้ว นำมาจัดประชุมทดสอบในจุดเล็ก ๆ เพื่อให้เกิดความ
เข้มแข็งในจุดเดียว ตามระยะเวลาและทีมงานที่มี จึงเน้นไปที่กลุ่มเกษตรกรที่สำนักงานสหกรณ์
จังหวัดดูแล

แผนภูมิที่ 4.1 เครือข่ายเกษตรอินทรีย์

1) ความเป็นมาของเครือข่าย

การพัฒนากระบวนการกลุ่มเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ คือ การเปลี่ยนแปลงอย่างมีทิศทางของกลุ่มเพื่อให้กลุ่มแข็งแรง โดยทีมวิจัยจากสหกรณ์จังหวัด ได้เข้าร่วมสังเกตการณ์เกี่ยวกับการประชุมและการทำงานของเครือข่าย พบว่า

ขั้นที่ 1 การจัดตั้งกลุ่ม มีหลักเกณฑ์ที่ควรยึดถือ คือ การค้นหาผู้นำกลุ่มต้อง มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความสมัครใจจริง มีสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงกัน เพศ ศาสนาเดียวกัน ไม่ขัดแย้งกัน สถานการณ์หรือข้อจำกัดในการดำรงชีพประจำวันคล้ายกัน โดยให้ผู้นำกลุ่มมาพบปะพูดคุยกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากกลุ่มต่างๆ กลุ่มเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรทำไร่นองลาน กลุ่มเกษตรกรทำไร่นะคร้าเอน กลุ่มเกษตรกรทำไร่นามะกา กลุ่มเกษตรกรทำไร่นาแสนตอ กลุ่มเกษตรกรทำไร่นาวายเหนือ กลุ่มเกษตรกรทำไร่นาตลาดหญ้า กลุ่มเกษตรกรทำนาดอนขมิ้น และกลุ่มผู้ปลูกสับปะรดตำบลหนองกร่าง

ขั้นที่ 2 การขับเคลื่อนของกลุ่มเกษตรกร ก่อนเข้าวิจัย กลุ่มใช้วิธีปฏิบัติ คือ ส่งเสริมการประชุมพบปะ ส่งเสริมแนวความคิด ส่งเสริมการมีระเบียบวินัย กฎ กติกา ส่งเสริมสัมพันธภาพบุคคล ส่งเสริมกิจกรรมให้ต่อเนื่อง ส่งเสริมวิชาการ ส่งเสริมผลประโยชน์ร่วม ส่งเสริมความรับผิดชอบร่วมกันกับกลุ่ม วิธีการโดยให้แต่ละกลุ่มคัดเลือกผู้นำ เพื่อเข้ารับการฝึกอบรมความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ ที่ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติท่ามะขาม ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มละ 5 คน หลักสูตร 5 วัน 4 คืน ใช้งบประมาณของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี และได้รับงบประมาณให้กลุ่มเกษตรกรจัดหาปุ๋ยอินทรีย์มาจำหน่าย กลุ่มละ 30,000 บาท

ขั้นที่ 3 การเจริญเติบโตของกลุ่ม ทีมวิจัยได้เข้าไปร่วมกระตุ้น โดยการเข้าประชุมและให้แต่ละกลุ่มวางแผนทางการผลิต การจำหน่ายและนำไปใช้ก่อน โดยคำนึงถึงการส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกัน สร้างกิจกรรมพึ่งพากัน สร้างเสริมความสามารถ สร้างเสริมกิจกรรมอื่นๆ สร้างพลังร่วมในการดำเนินการ เสริมสร้างการลดความสับสนร่วมกัน สร้างพลังต่อรอง วิธีการ กลุ่มเกษตรกรแต่ละกลุ่มจัดทำแผนการดำเนินงานจัดหาปุ๋ยอินทรีย์ให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก โดยสำรวจความต้องการปุ๋ยอินทรีย์จากสมาชิก ซึ่งคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรแต่ละกลุ่มร่วมกันปรึกษาหารือ และประสานงานหาข้อมูลด้านราคาของปุ๋ยอินทรีย์ ช่วงเวลาในการส่งปุ๋ยอินทรีย์ให้สมาชิก ตลอดจนประสานงานกับวิสาหกิจชุมชนโรงผลิตปุ๋ยป่นเม็ดวังสาละ อำเภอท่ามะกา เพื่อจัดหาปุ๋ยอินทรีย์มาจำหน่ายให้แก่สมาชิกทันกับความต้องการใช้ของสมาชิก จำนวน 31.5 ตัน จำนวนเงิน 223,770 บาท ซึ่งวิสาหกิจชุมชนโรงผลิตปุ๋ยป่นเม็ดวังสาละ ไม่สามารถผลิตได้ทัน

กับความต้องการของสมาชิก กลุ่มเกษตรกรจึงต้องไปซื้อหาจากบริษัทเอกชน และจากความต้องการของสมาชิกมีเป็นจำนวนมาก กลุ่มเกษตรกรมีทุนจำกัด จึงจัดสรรให้กับสมาชิกไม่เพียงพอกับความ ต้องการใช้อีกเป็นจำนวนมาก

2) การดำเนินการของเครือข่ายในปัจจุบัน

ผลการผลิตและการจัดหาปุ๋ยอินทรีย์มาจำหน่ายให้แก่กลุ่มเกษตรกร โดยกลุ่มเกษตรกรแต่ละกลุ่มจะประสานกับกลุ่มอาชีพและกลุ่มสหกรณ์ในพื้นที่ ร่วมกันผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ออกจำหน่ายภายในกลุ่ม ย่อยในพื้นที่

ในปี 2548 กลุ่มต่าง ๆ ได้สำรวจการใช้น้ำของกลุ่มเกษตรกร แต่ละกลุ่มไว้ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงการใช้และการจำหน่ายปุ๋ยของเครือข่ายเกษตรอินทรีย์

ที่	กลุ่มเกษตรกร	อำเภอ	สมาชิก(คน)	ปริมาณ(กก.)	จำนวนเงิน (บาท)
1	ทำไร่หนองลาน	ท่ามะกา	82	4,000	30,000
2	ทำไร่ตะคร้ำเอน	ท่ามะกา	67	4,000	30,000
3	ทำไร่ท่ามะกา	ท่ามะกา	190	1,500	10,800
4	ทำไร่แสนตอ	ท่ามะกา	103	4,300	30,000
5	ทำไร่ห้วยเหนียว	ท่ามะกา	276	4,300	30,000
6	ทำไร่ลาดหญ้า	เมือง	111	5,550	29,970
7	ทำนาดอนขมิ้น	ท่ามะกา	67	3,500	30,000
8	ผู้ปลูกสับปะรดตำบลหนองกร่าง	บ่อพลอย	238	4,400	33,000
			1,134	31,550	223,770

3) วัตถุประสงค์เครือข่าย เครือข่ายปุ๋ยอินทรีย์ ต้องการให้เกษตรกรในพื้นที่ทั้งจังหวัดมีการผลิตพืชผักอินทรีย์ ที่ปลอดภัยสารพิษ และออกจำหน่ายเป็นการทั่วไปทั้งในจังหวัดกาญจนบุรีและใน กรุงเทพมหานคร

4) แนวทางการดำเนินงาน

ทีมวิจัยได้ร่วมประชุมกับผู้นำกลุ่มเกษตรกร โดยให้มีการขยายการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ให้ได้ก่อน เพราะปุ๋ยเป็นตัวแปรสำคัญที่จะนำไปใช้ในการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ โดยให้ขยายไปยังกลุ่มใกล้เคียงก่อน คือ จากกลุ่มเกษตรกร ไปยังกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรีเยาวชนสหกรณ์

การเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ในจังหวัดกาญจนบุรี

ทีมวิจัยได้ลงไปสัมผัสกับกลุ่มเกษตรกร ทั้ง 8 กลุ่ม แล้วที่เป็นเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ ซึ่งทุกกลุ่มมีผลการดำเนินงานค่อนข้างดี มีกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น

1. มีการจัดประชุม แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างกรรมการและสมาชิก ผู้นำในกลุ่มผู้ผลิตพืชที่นำปุ๋ยอินทรีย์ไปใช้ หรือทำเกษตรอินทรีย์มาก่อน กลุ่มผู้บริโภคที่รับพืชจากกลุ่มไปบริโภค กลุ่มผู้จำหน่ายที่ต้องการสั่งซื้อพืชผักปลอดสารพิษไปจำหน่าย อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จัดให้ผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์เจรจาต่อรองกับผู้ซื้อและทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

2. กำหนดเป็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีแผนงาน งบประมาณ สนับสนุน ซึ่งที่ประชุมเครือข่ายเห็นว่ายุทธศาสตร์ของจังหวัดต้องมีการเกษตรอินทรีย์ เพราะกาญจนบุรีเป็นเหมือนกับครัวของคนกรุงเทพมหานคร

3. จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์เป็นของดีของจังหวัด โดยให้แต่ละหน่วยงาน เน้นเรื่องการจัดกลุ่มสร้างผลผลิตเกษตรอินทรีย์ให้เด่น ในตัวสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นมาตรฐานของจังหวัด

5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเข้มแข็งของเครือข่าย

จากการประชุมครั้งที่ สาม ที่ประชุมผู้นำกลุ่มเกษตรกร เห็นตรงกันว่า ความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ มีปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเครือข่าย ได้แก่ ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยภายในมีผลกระทบโดยตรง และปัจจัยภายนอกมีผลกระทบทางอ้อม ต่อกระบวนการกลุ่ม ซึ่งเป็นระบบย่อยของเครือข่าย เช่นนโยบายของรัฐเน้นการส่งเสริมให้ภาคประชาชนจัดทำเกษตรอินทรีย์ จัดหาวัตถุดิบที่ประกอบเป็นปุ๋ยได้แก่ กากน้ำตาลที่หลายคนเห็นว่าราคาสูงขึ้นมาก

ปัจจัยภายในที่ทำให้กลุ่มล้มเหลวไม่ประสบผลสำเร็จ คือ มวลสมาชิกของกลุ่มนั้นเอง ไม่สามานสามัคคี ต่างคนต่างใช้ ต่างผลิตแล้วไม่รวมกัน ไปขาย พืชผักที่ได้ก็ถูกกดราคา แทนที่จะเป็นผู้กำหนดทิศทาง การดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม การแก้ไขปัญหา การกำหนดแนวทางการ

ดำเนินงาน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผลของเครือข่าย เป็นต้น กลุ่มที่แข็งแกร่งนั้นจะเป็นกลุ่มที่มีผู้นำและสมาชิกมีอุดมการณ์ มีความเชื่อกัน มีความผูกพันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันช่วยเหลือแบ่งปันกัน และมีความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน การหล่อหลอมให้กลุ่มแข็งแกร่งได้นั้น ต้องสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในกลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มคิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาเป็น ทั้งในเรื่องการประหยัดต้นทุน การหาตลาดพืชผลจากเกษตรอินทรีย์ ซึ่งผู้นำของกลุ่มและมวลสมาชิกจะต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันแก้ไขปัญหา ด้วยกลุ่มของตนเอง

การใช้กระบวนการกลุ่มในองค์กรพัฒนาเครือข่ายให้เข้มแข็ง ที่ประชุมเครือข่ายเห็นว่าควรส่งเสริมจากกลุ่มย่อยก่อน โดยสังเกตจากการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรทำไร่วายเหินียว อำเภอท่ามะกา ที่ทีมวิจัยเห็นว่ามีความเข้มแข็งในการผลิต และการจัดจำหน่าย ทุเรียนอินทรีย์ มาบริการสมาชิก พบว่า ความเข้มแข็ง ประกอบด้วย

1. การประชุมใหญ่ของสมาชิก จากการเล่าประสบการณ์ของกรรมการกลุ่ม เล่าว่าการสรรหาผู้นำกลุ่ม ได้แก่ ประธานกรรมการดำเนินการ รองประธานกรรมการดำเนินการ เหนียว ฤทธิชัย เลขานุการ ฯลฯ ซึ่งองค์กรจะต้องสรรหาผู้นำกลุ่มเข้าไปกำหนดนโยบายและผู้นำต้องนำสิ่งที่กำหนดไปปฏิบัติ โดยกำหนดบทบาทของผู้นำกลุ่มให้ชัดเจน ตลอดจนผลตอบแทนที่จะได้รับ ดังนั้น กลุ่มจึงมีข้อบังคับ ระเบียบ ต่างๆ ที่จะทำให้อำนาจกลุ่มได้ปฏิบัติ และปรับปรุง แก้ไข ข้อบังคับ ระเบียบ ต่างๆ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

การกำหนดข้อบังคับ ระเบียบ ต่างๆ เพื่อควบคุมบทบาทของผู้นำกลุ่มให้เป็นไปตามที่มวลสมาชิกต้องการ หากไม่กำหนดแล้ว ผู้นำกลุ่มอาจใช้อำนาจตามอำเภอใจได้ อย่างไรก็ตาม มวลสมาชิกต้องมีความเข้าใจในการใช้และการตีความข้อบังคับ ระเบียบ ต่างๆ ที่บังคับใช้ในกลุ่ม โดยยึดมั่นในความสุจริตเป็นที่ตั้ง และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว อย่าให้สิ่งที่มวลสมาชิกกำหนดขึ้นสร้างความแตกแยก และแตกความสามัคคี ที่เห็นเป็นรูปธรรม คือ ระเบียบการเบิกเบี้ย ค่าพาหนะและค่าที่พักของประธานกลุ่มหรือกรรมการ เมื่อจำเป็นต้องเดินทางออกนอกพื้นที่

บทบาทที่สำคัญของที่ประชุมใหญ่ นอกจากการสรรหาผู้นำ กำหนดข้อบังคับ ระเบียบ แล้ว ยังทำหน้าที่กำหนดแผนการปฏิบัติงานและงบประมาณรายจ่ายประจำปี และแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง โดยเฉพาะการจัดหาวัตถุดิบมาผลิตทุเรียนอินทรีย์ เช่น มูลไก่ มูลโค เศษฟาง เศษปลาต่าง ๆ

โดยปกติแล้ว กลุ่มจะมีการประชุมใหญ่ปีละ 1 ครั้ง เว้นแต่มีปัญหาที่สมาชิกร้องขอ ก็สามารถเปิดประชุมใหญ่วิสามัญได้ เหมือนกับสหกรณ์ทุกประการแต่ขอส่วนเล็กน้อย

2. การประชุมคณะกรรมการดำเนินการ การเข้าไปสังเกตการณ์ของกลุ่มวิจัย จากการประชุมเพื่อกำหนดนโยบายการดำเนินงานและการปฏิบัติงานของกรรมการกลุ่ม ในกรณีที่กลุ่มมีจำนวนสมาชิกไม่มาก และไม่มีเงินทุนเพียงพอในการจัดจ้างพนักงาน ได้แก่ ผู้จัดการ การเงิน การบัญชี คณะกรรมการดำเนินการ สามารถแต่งตั้งคณะทำงานขึ้น ซึ่งประกอบด้วย กรรมการ เพื่อทำหน้าที่ปฏิบัติงานตามนโยบาย เมื่อกลุ่มมีปริมาณธุรกิจที่มีรายได้เพียงพอในการจัดจ้างผู้จัดการการเงิน การบัญชี แล้ว กรรมการดำเนินการจะทำหน้าที่ในด้านการกำหนดนโยบาย และติดตามผลการดำเนินงานของฝ่ายจัดการเท่านั้น

คณะกรรมการดำเนินการ จะมีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามผลการดำเนินงานของกลุ่ม

3. การประชุมกลุ่มย่อย จากการสังเกตการณ์กรรมการกลุ่มย่อย ทำไร่หว่ายเหินขั้ว และกลุ่มเกษตรกรทำไร่สับประรดตำบลหนองกร่าง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่จะมีกลุ่มย่อยต่างๆ ซึ่งจะมีการเลือกตั้ง ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับกลุ่มเกษตรกรกลาง ติดตามผลการดำเนินงาน และแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ซึ่งจะกำหนดการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

4. การบันทึกรายงานการประชุม ในการประชุมใหญ่ ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ และการประชุมย่อย เลขานุการกลุ่ม จะเป็นผู้บันทึกรายงานการประชุม เพื่อแจ้งให้ผู้สนใจได้ทราบถึงผลการดำเนินงานของกลุ่มอย่างเปิดเผย

การใช้กระบวนการประชุมของกลุ่ม เพื่อหล่อหลอมให้สมาชิกได้มีวินัยในตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวินัยทางการเงิน เมื่อเป็นหนี้แล้วต้องชำระ ตามกำหนด ไม่ควรชะลอการชำระหนี้คืน โดยนำเงินไปใช้กิจกรรมส่วนตัวก่อน แต่ถ้าสมาชิกมีความจำเป็นไม่สามารถชำระหนี้ได้ ก็ให้แจ้งกลุ่มทราบเพื่อผ่อนผันหนี้ กล่าวคือ การชำระหนี้จะไม่เคร่งครัด ตามเงื่อนไขสัญญา ต้องเป็นสัญญา แต่จะใช้หลักการสร้างวินัยทางการเงิน ซึ่งเป็นพื้นฐานการสร้างคุณค่าของคน คือ ความซื่อสัตย์ คือ ถ้าจำเป็นในเรื่องเจ็บป่วย การศึกษาบุตร ซ้ำอุปกรณ์การตลาดมาประกอบอาชีพในครัวเรือน ก็ให้ผ่อนผันได้ แต่ต้องมีส่วนหนึ่งมาฝากไว้กับกลุ่ม

.....

2.เครือข่ายการเงิน

1)ความเป็นมา

เครือข่ายการเงินของสหกรณ์ในจังหวัดกาญจนบุรียังไม่มีความชัดเจนในเรื่องศูนย์จำหน่าย แต่ก่อนเข้าไปทำงานวิจัยก็ได้ดูข้อมูลสหกรณ์ มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสหกรณ์ พอจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ สหกรณ์นอกภาคเกษตร กับสหกรณ์ภาคเกษตร

ก.สหกรณ์ที่เป็นผู้ดู นอกภาคเกษตร ได้แก่

ผู้ดู	ผู้ให้
1 สหกรณ์ผู้ใช้น้ำท่าม่วงร่วมใจพัฒนา จำกัด	1 สหกรณ์ผู้ใช้น้ำท่าม่วงแผ่นดินทอง
2 สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 จำกัด	2 สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดน จำกัด
3 สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 จำกัด	3 สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแห่งชาติ จำกัด
4 สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 จำกัด	4 ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจแห่งชาติ
5 สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพลพยุหเสนา จำกัด	5 ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย
6 สหกรณ์ออมทรัพย์กองพันทหารช่างที่ 9 จำกัด	6 ร้านสหกรณ์ค้ากาญจนบุรี จำกัด
7 สหกรณ์ออมทรัพย์จังหวัดทหารบก จำกัด	7 ร้านสหกรณ์ค้ากาญจนบุรี จำกัด

ข. การฝากและการรับฝาก	
สหกรณ์ผู้ฝาก	สหกรณ์ผู้รับฝาก
สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด	สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด
สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด
สหกรณ์การเกษตรบ้านเจ้าเพชร จำกัด	สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด
สหกรณ์การเกษตรสวนป่าเอกชนกาญจนบุรี จำกัด	สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด
สหกรณ์การเกษตรเมืองเพชรบุรี จำกัด	สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด
สหกรณ์การเกษตรบ้านเขาแหลม จำกัด	สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด
สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำท่าม่วงแผ่นดินทอง จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรบางเลน จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรเดชอุดม จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรด่านมะขามเตี้ย จำกัด
สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่กาญจนบุรี จำกัด	สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด
สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	สหกรณ์นิคมทองผาภูมิ จำกัด

2) การดำเนินงานของเครือข่าย

การดำเนินเครือข่ายการเงิน เนื่องจากเป็นเรื่องการจัดการด้านการเงินที่ละเอียดอ่อน มีผลต่อความมั่นคงทางสถานะการเงินของสหกรณ์ ลักษณะที่สำคัญของกิจกรรมการเงิน คือ ความต้องการเรื่องอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ที่เป็นรายได้ของสหกรณ์ และอาจส่งผลกระทบต่อสมาชิกในเรื่องเงินรับฝาก ซึ่งสมาชิกจะได้รับผลกระทบโดยตรงถ้าสหกรณ์กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากต่ำหรือกรณีที่สหกรณ์มีปัญหาจากการทำธุรกิจเงินฝาก

สำหรับสหกรณ์ในจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่ได้จัดการเรื่องเงินกู้และเงินฝากระหว่างสหกรณ์ด้วยกันอยู่แล้ว แต่ก็ยังไม่กระจายไปทุกสหกรณ์ การนัดประชุมเพื่อจัดทำเครือข่ายครั้งแรกร่วมกับกลุ่มสตรีสหกรณ์ต่าง ๆ ด้วย

3) วัตถุประสงค์ของเครือข่าย

เครือข่ายการเงิน มีวัตถุประสงค์ต้องการให้สหกรณ์ใดสหกรณ์หนึ่งหรือชุมนุมสหกรณ์ จังหวัดเป็นศูนย์กลางในการรับเงินฝากหรือให้เงินกู้แก่สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กองทุนหมู่บ้าน ให้ครอบคลุมกลุ่มย่อย ๆ ในชุมชนทั้งจังหวัด โดยมีผู้นำทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในเครือข่ายการเงิน

4) แนวทางการดำเนินงาน

การดำเนินงานของเครือข่าย โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การประชุมเพื่อสอบถามปัญหาการให้เงินกู้และการให้เงินรับฝากระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน ที่ประชุมได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการรับฝากและการให้กู้แต่ละสหกรณ์เห็นว่า การเชื่อมโยงทางการเงินระหว่างสหกรณ์ผู้กู้กับสหกรณ์ผู้ให้กู้ และอีกลักษณะหนึ่ง คือ ผู้รับฝากกับผู้ฝาก ที่ประชุมเห็นว่า การสร้างเครือข่ายการเงินในระดับจังหวัดค่อนข้างยาก เนื่องจากมีปัญหาเรื่องสำคัญ เช่น

1. สหกรณ์ใดจะรับเป็นแม่ข่ายให้กับระบบการเงินของจังหวัด
2. โครงสร้างเครือข่ายการที่ออกแบบมาโดยทีมวิจัยหรือหน่วยราชการภายในจังหวัดนั้น โครงสร้างแต่ละส่วนใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ หากโครงสร้างนั้นมีข้อบกพร่อง
3. ระหว่างสหกรณ์ด้วยกันและสหกรณ์กับสมาชิกจะเห็นด้วยหรือไม่ เพราะสหกรณ์ต่างจากบริษัท สหกรณ์หากจะตัดสินใจกระทำการสำคัญที่มีผลกระทบต่อสมาชิกแล้วต้องให้สมาชิกรับทราบจากที่ประชุมใหญ่ก่อนเป็นสำคัญ

สรุป สภาพปัญหาที่สอบถามกันในการหารือก็คือ ให้ผู้ระหว่างสหกรณ์ที่ดำเนินการอยู่แล้วในขณะนี้ ควรจะดำเนินการอย่างไร ให้ทั้งสองฝ่าย รู้สึกพอใจและไว้วางใจต่อกัน จากผลปฏิบัติที่ผ่านมา เฉพาะเรื่องการฝากเงินระหว่างสหกรณ์กับสมาชิกไม่ค่อยมีปัญหา แต่ระหว่างสหกรณ์ด้วยกันในอนาคตอาจจะมีปัญหาต่อกัน โดยเฉพาะสหกรณ์ที่ผู้บริหารไม่มีความชำนาญ และฝ่ายจัดการไม่มีความเข้มแข็งในการบริหารเงิน สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้ทำธุรกิจระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน จะมีเงื่อนไขก่อนที่ให้ผู้หรือนำเงินไปฝากกับสหกรณ์นั้น ๆ

จากการสอบถามผู้จัดการและประชาชน เห็นว่า ผู้ให้กู้จะมีเงื่อนไข 4 ประการ เป็นหลักก่อนจะให้กู้ คือ

1. สหกรณ์นั้นต้องไม่มีการทุจริต หรือถ้ามีการทุจริตต้องแก้ไขได้แล้ว และกรรมการชุดปัจจุบันต้องไม่มีบุคคลจากกรรมการชุดที่เกิดข้อบกพร่องมาบริหารสหกรณ์อยู่ด้วย

2. คณะกรรมการและฝ่ายจัดการต้องรู้จักคุ้นเคยกับสหกรณ์ผู้กู้ และผู้ให้กู้เป็นอย่างดี และติดต่อประสานงานกันได้ตลอดเวลา

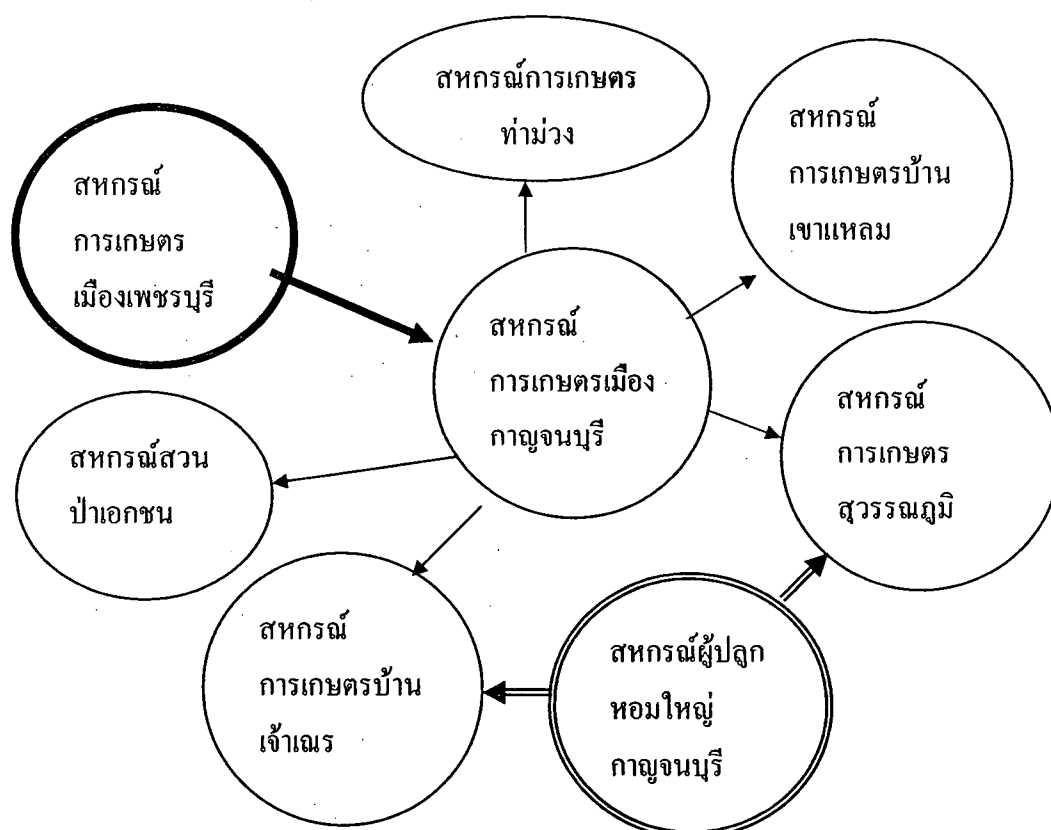
3. กรรมการผู้ให้กู้ประสงค์จะเข้าไปตรวจสอบการบริหารจัดการภายในของสหกรณ์ผู้กู้ได้ตลอดเวลา เมื่อมีเหตุอันควรว่าจะเข้าไปตรวจสอบหรือมีלבงบอกเหตุต่าง ๆ

4. สหกรณ์ต้องปิดบัญชีได้ทุกวันหรือทุกเดือน และส่งงบการเงินนั้นให้สหกรณ์เจ้าหนี้ดูสถานการณ์ทางธุรกิจได้ทันที

จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานของสหกรณ์เกี่ยวกับธุรกิจการเงินยังไม่เป็นเครือข่ายในระดับจังหวัดกาญจนบุรี สำหรับการดำเนินงานเพื่อให้เกิดเครือข่าย มีหลักสำคัญเรื่อง “ความเชื่อถือ”

สำหรับการรับฝากเงิน ถือว่าเป็นเครือข่ายขนาดเล็ก โดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี ได้รับฝากเงินจากสหกรณ์ต่าง ๆ ตามแผนภูมิข้างล่าง

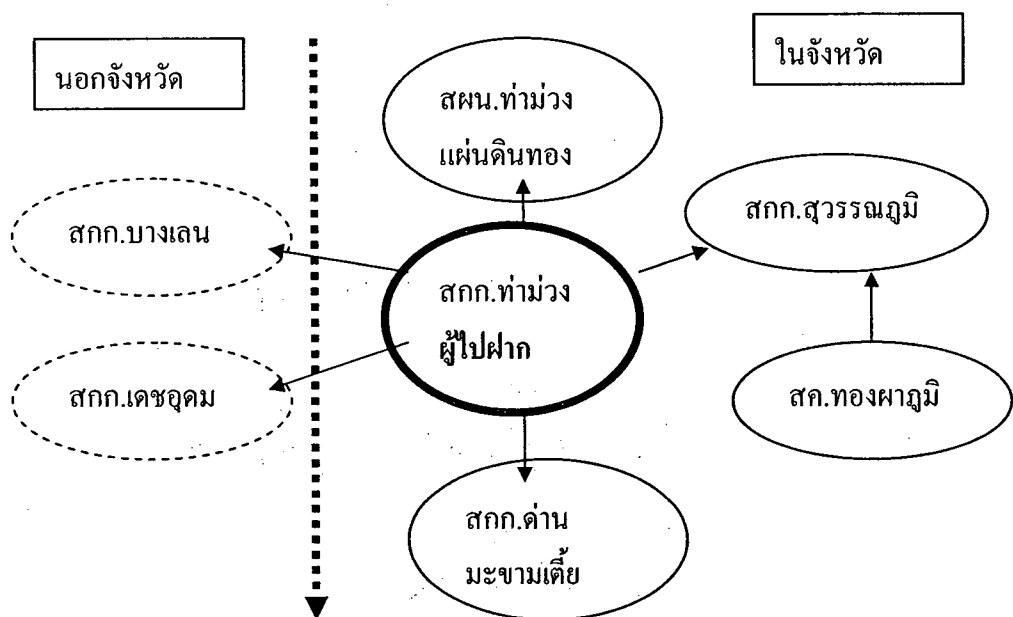
แผนภูมิที่ 4.2 เครือข่ายการเงินการให้กู้

สำหรับกลุ่มผู้ฝาก โดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด ได้ระบุถึงความจำเป็นที่ต้องรับฝากเงินจากสหกรณ์ต่าง ๆ เนื่องจากต้องนำมาลงทุนในโครงการต่าง ๆ เช่น ลานตาก สินเชื่อ และโรงงานอาหารสัตว์ ที่จะร่วมกับจังหวัด เพื่อผลิตอาหารเลี้ยงโคนม โคนมในอนาคต

ส่วนสหกรณ์ผู้นำเงินไปฝาก โดยเฉพาะสหกรณ์ที่นำเงินไปฝากกับสหกรณ์อื่น ๆ มีสหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด ที่ยอมนำเงินไปฝากกับสหกรณ์อื่น ๆ หลายสหกรณ์ ดังแผนภูมิข้างล่าง แม้ในต่างจังหวัด เพราะกรรมการสหกรณ์ทั้ง 2 ฝ่าย มีความเชื่อถือกันรวมทั้งฝ่ายจัดการ ที่มีการประสานงานกันตลอดเวลา

แผนภูมิที่ 4.3 การรับฝากเงินของสหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด

การรับฝากแม้ว่า จะอยู่ห่างไกลกัน แต่ก็ต้องไว้ใจกัน และติดต่อสอบถามรายละเอียดต่อกันตลอดเวลา (การสัมภาษณ์กรรมการท่าม่วง)

ขั้นที่ 2 ทีมวิจัยเห็นว่า การจัดเครือข่ายการเงินระดับจังหวัดอาจเกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากความอ่อนแอในเรื่องความเชื่อถือของผู้นำสหกรณ์จากกลุ่มต่าง ๆ ในระดับจังหวัด จึงลงไปสำรวจดูกลุ่มในระดับอำเภอที่จะเข้ามาเป็นเครือข่าย โดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตรขนาดใหญ่ ที่มีฐานมั่นคง ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด สหกรณ์การเกษตรท่ามะกา จำกัด สหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด และสหกรณ์การเกษตรเมือง จำกัด ซึ่งก็ได้จัดประชุมโดยเชิญผู้แทนกลุ่มผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ และผู้แทนกองทุนหมู่บ้าน เข้ามาสังเกตการณ์ เพื่อให้กลุ่มภายนอกสหกรณ์เกิดความมั่นใจว่าจะสามารถดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายการเงินได้หรือไม่

ผลจากการประชุมเครือข่ายในระดับอำเภอ พบว่า ผู้นำกองทุนหมู่บ้านบางกลุ่ม ผู้นำยังไม่เข้าใจเรื่องสหกรณ์ ไม่เคยทราบว่า สหกรณ์รับฝากเงิน และให้ถอนเงินได้เหมือนกับธนาคาร ทั้ง ๆ ที่ผู้นำกองทุน ขับมอเตอร์ไซด์ผ่านหน้าสหกรณ์เกือบทุกวัน แต่ไม่ได้เป็นสมาชิกเลยไม่สนใจ

ส่วนผู้นำกลุ่มผลิตภัณฑ์ กลุ่มสตรีสหกรณ์ ได้รับการสนับสนุนจากสหกรณ์การเกษตรท่าม่วงอยู่แล้ว โดยเฉพาะเงินที่รัฐสนับสนุนผ่านสหกรณ์จึงนำเงินมาฝากกับสหกรณ์ได้อยู่แล้ว การฝากถอนทำได้ปกติ

สำหรับสหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก แต่ก็มีกลุ่มต่าง ๆ เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นอย่างเห็นวุ่นแน่น และพร้อมจะเป็นพันธมิตรเครือข่ายการเงิน สำหรับบางกลุ่มที่เข้ามาเป็นสมาชิกสมทบอยู่แล้ว และนำเงินมาฝากอยู่เป็นประจำ ได้แก่ กลุ่มสตรีสหกรณ์สุวรรณภูมิ กลุ่มสตรีบ้านหนองขาว

สหกรณ์การเกษตรท่ามะกา จำกัด เป็นอีกสหกรณ์หนึ่งที่กลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มสตรีสหกรณ์ได้เข้ามาเป็นสมาชิกสมทบ นำเงินมาฝาก และสหกรณ์ก็ช่วยเหลือจำหน่ายสินค้าให้กับกลุ่ม ซึ่งสร้างความมั่นใจให้อีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะประธานได้กล่าวถึงว่า “ถ้าสหกรณ์การเกษตรมีกิจกรรมกับกลุ่มยิ่งมากเท่าใด และทำให้กลุ่มต่าง ๆ ได้รับประโยชน์ หรือผู้นำที่มาร่วมกิจกรรมได้รับประโยชน์ และสามารถไปชี้แจงกับกลุ่มของตนเองได้ ยิ่งมากเท่าใด ก็จะยิ่งสร้างความพอใจให้กลุ่มเชื่อถือในสหกรณ์การเกษตรท่ามะกา จำกัด ยิ่งมากเท่านั้น” จึงเป็นเหตุผลสำคัญในการสร้างเครือข่ายให้เกิดขึ้นในระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในระดับอำเภอกับสหกรณ์การเกษตรในอำเภอนั้น

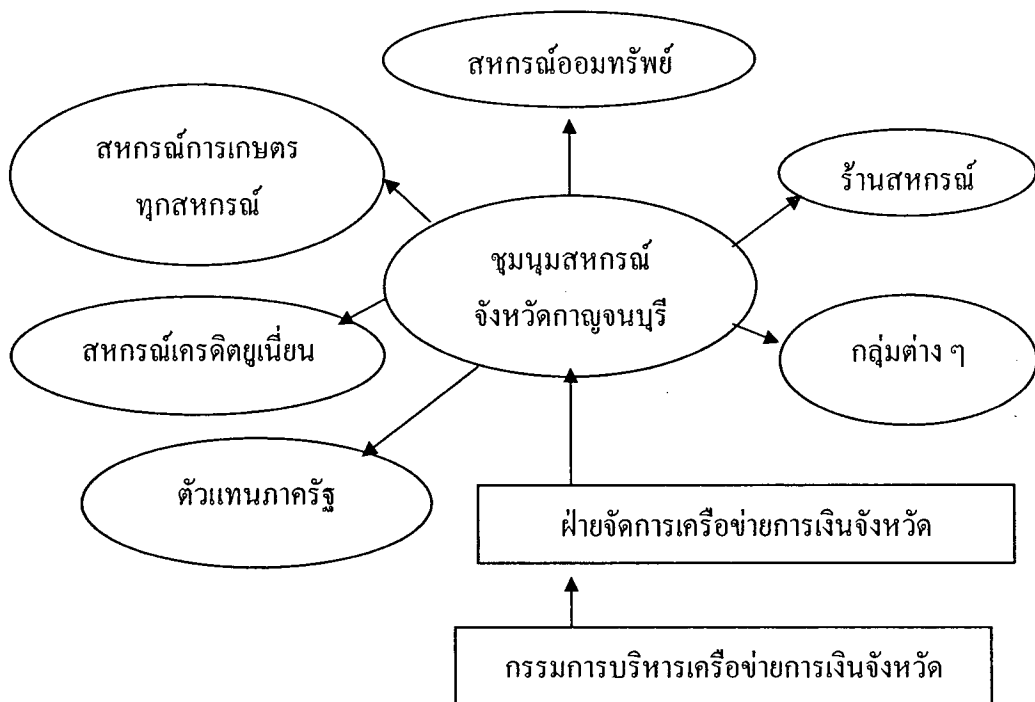
สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี กลุ่มต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีกิจกรรมฝากเงินไว้กับสหกรณ์อยู่แล้ว แต่ยังไม่แพร่หลายออกไปสู่กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ หรือกลุ่ม OTOP มีกรมพัฒนาชุมชนดูแล เพราะได้เงินมาก็นำไปฝากกับธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในระดับอำเภอ จึงทำให้เกิดความห่างเหิน ไม่สามารถจะมาทำเครือข่ายกันได้

ขั้นที่ 3 การประชุมระดับจังหวัด ที่ประชุมเห็นว่า ควรจะให้ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี เป็นแม่ข่ายในการสร้างพันธมิตร เครือข่ายการเงิน แต่มีเงื่อนไขว่า ต้องปรับปรุงการบริหารภายในชุมนุมให้เกิดประสิทธิภาพก่อนสักระยะ แล้วให้กรรมการสหกรณ์ระดับอำเภอที่มีเงินทุนมากนำเงินมาฝากกับชุมนุม พร้อมกับส่งฝ่ายจัดการมาดูแลตามความเหมาะสม จะกำหนดเงื่อนไขอื่น ๆ ประกอบด้วยก็ได้ ส่วนการให้กู้ และการรับฝากที่ดำเนินการมาแล้วก็ให้ดำเนินการต่อไป เพราะจะเป็นการกระจายความเสี่ยงแก่ระบบการเงินของขบวนการสหกรณ์ภายในจังหวัด

กรรมการสหกรณ์ที่จะเข้ามาเป็นกรรมการชุมนุมเกี่ยวกับแม่ข่ายการเงินระดับจังหวัด ควรจะเป็นกรรมการจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจ สหกรณ์ออมทรัพย์ตระเวนชายแดน สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลพลพลพยุหเสนา สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง สหกรณ์การเกษตรเมือง สหกรณ์การเกษตรท่ามะกา ฯลฯ ซึ่งการจะเป็นเครือข่ายการเงิน จำเป็นต้องไปฝึกอบรมก่อน โดยให้ส่วนราชการจัดหลักสูตรในการอบรม และให้กรรมการแต่ละสหกรณ์ที่กล่าวถึงสมัครใจมาอบรม “หลักสูตรการเงินสหกรณ์ระดับจังหวัด” ในการอบรมควรมีการทดสอบและรับรองมาตรฐานหลักสูตร เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการออกไปบริหารชุมนุมจังหวัด โดยเฉพาะการบริหารการเงิน

หลังจากนั้นต้องไปกำหนดโครงสร้าง ให้คณะกรรมการที่เลือกตั้งเข้ามามีคณะกรรมการของสหกรณ์ต่าง ๆ ในจังหวัดที่ผ่านการอบรม หลักสูตรการเงินของจังหวัดมาแล้ว และในกรณีที่บุคคลใดปฏิบัติหน้าที่ดี เสียสละ และเกิดประโยชน์กับขบวนการสหกรณ์ภายในจังหวัด เรื่อง การจัดการ การเงินจังหวัด ก็อาจจะกำหนดผลตอบแทนเป็นรายเดือนให้ และควรมาเป็นฝ่ายจัดการด้วยเมื่อครบวาระแล้วไม่ควรให้ออก อาจจะแต่งตั้งเป็นฝ่ายจัดการชุมนุมในที่สุด หรือเป็นที่ปรึกษา ดังโครงสร้างข้างล่าง จากที่ประชุมกำหนดขึ้น

แผนภูมิที่ 4.4 เครือข่ายการเงินจังหวัดกาญจนบุรี

โดยสรุปเครือข่ายการเงินจังหวัดกาญจนบุรีเกิดขึ้นได้ ต้องมีเงื่อนไขสำคัญคือ 1) มีการอบรมคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับระบบการเงินชุมชนให้เข้าใจเหมือนกัน 2) กรมส่งเสริมสหกรณ์ต้องร่วมมือกับกระทรวงการคลังและสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ช่วยกันกำหนดหลักสูตรการบริหารการเงินในพื้นที่ หรือกำหนดหลักสูตรเร่งรัด และ 3) จังหวัดกาญจนบุรี ต้องจัดโครงสร้างชุมนุมสหกรณ์จังหวัดใหม่ ให้จัดการการเงินอย่างจริงจัง

5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การประเมินประสิทธิภาพทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ร่วมกับนักวิชาการหลายฝ่าย ได้กำหนดหลักการประเมินเสถียรภาพทางการเงินของสหกรณ์ไว้และสามารถนำมาใช้กับเครือข่ายการสหกรณ์ได้ ดังนี้

หลักการประเมินการเงินสหกรณ์กลุ่มเกษตรกร

1. การประเมินสถานภาพทางการเงิน หมายถึง การค้นหาคำตอบเพื่อทราบเกี่ยวกับกระแสเงินในพื้นที่จังหวัดโดยรวมทั้งระบบของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามความเป็นจริงโดยใช้ค่าเฉลี่ยต่อสหกรณ์ ต่อกลุ่ม(เกษตรกร) และต่อคน(สมาชิกสหกรณ์) ในการไหลเวียนของเงินแต่ละเดือน หรือไตรมาส หรือครึ่งปีหรือต่อปี
2. เสถียรภาพทางการเงินของสหกรณ์ หมายถึง การทำธุรกิจการเงินระหว่างสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรกับสมาชิก และระหว่างสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรด้วยกัน ให้มีความสะดวกคล่องตัวมีเงินสดไหลเวียนตลอดเวลา
3. วิธีการประเมินเสถียรภาพทางการเงิน หมายถึง การแสวงหาข้อมูลที่เปิดเผยได้ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ภายในจังหวัด โดยสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Ratio Random Sampling) และผู้ให้ข้อมูลต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเงิน มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการเงินของสมาชิก

ข้อมูลที่เป็นเบื้องต้น

1. เงินสดในมือของสหกรณ์ หมายถึง เงินสดของสหกรณ์ที่ฝากไว้กับธนาคาร โดยดูจากทุกบัญชีของสหกรณ์ นำยอดเงินฝากทั้งปีเฉพาะยอดนำฝาก(ไม่รวมหรือหักยอดที่ถอนออก) หารด้วย 12 จะได้ค่าเฉลี่ย “กระแสเงินสดฝากธนาคารของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเฉลี่ยต่อเดือน..บาท)
2. เงินสดจ่าย หมายถึง เงินสดที่กู้จากธนาคารและแหล่งอื่น ๆ ในจังหวัด รวมทั้งยอดเงิน โอดี รวมทุกครั้งที่นำเงินสดออกจากธนาคาร รวมทุกยอดแล้วหารด้วย 12 จะได้ “ยอดรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน หากหารด้วยจำนวนครั้ง จะได้เงินสดจ่ายต่อครั้ง

3. ลูกหนี้เงินกู้ทั้งหมด หมายถึง ลูกหนี้ที่ได้จากข้อมูลที่สมาชิกเป็นหนี้ถึงกำหนดชำระในปี 2549 (ปีปัจจุบัน) รวมทุกบัญชี ของสมาชิกทุกคน จะได้ยอดเงินสดที่จะไหลเข้าสหกรณ์ทั้งปี 2549 รวมต้นเงิน ดอกเบี้ยและค่าปรับ

4. เงินสดที่สหกรณ์กลุ่มเกษตรกรจ่ายคืนเมื่อถูกทวงถาม หมายถึง เงินสดที่สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรจ่ายออกไปเมื่อมีสมาชิกมาถอน เจ้าหนี้มาเรียกเก็บหนี้ ให้รวมยอดทั้งหมดเป็นเงินจ่ายหนี้ในปีปัจจุบันและกำหนดสถานการณ์ว่า ถ้ามีผู้มาถอนเงินคืน หรือขอรับชำระหนี้การค้ำในสัดส่วนที่ % (10%,25%,30%,50%,80%) ควรจะกำหนดยอดเงินที่สหกรณ์จำเป็นต้องกันไว้เพื่อสมาชิกจะมาถอน

5. หนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง หนี้ในปีบัญชีที่ผ่านมาไม่มียอดหนี้ที่ไม่ได้มีการเคลื่อนไหวหรือสมาชิกผู้กู้ไม่มาติดต่อเลย รวมเป็นเงินจำนวนเท่าใด

6. ค่าใช้จ่ายภายในสำนักงานสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร หมายถึง ค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน รวมเป็นเงินสดทั้งหมดเท่าไร และให้เปรียบเทียบกับผลการดำเนินงาน ว่าสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรจะมีรายได้จากธุรกิจอะไรบ้าง ให้หักต้นทุนออก แล้วนำกำไรมาเทียบกับรายจ่ายในสำนักงาน

7. สภาพคล่องทางการเงินของสมาชิก หมายถึง กระแสเงินสดของครัวเรือนสมาชิกให้ตรวจสอบดูว่าสมาชิกมีเงินเหลือพอจะชำระหนี้ให้กับสหกรณ์ได้หรือไม่ หากสหกรณ์จะให้กู้ โดยดูว่าเมื่อหักชำระหนี้รายเดือนแล้วจะมีเงินเหลือเกิน 50% ของเงินเดือน หรือรายได้ต่อเดือนหรือไม่ ให้สุ่มสมาชิกมาสหกรณ์ ละ 20-30 คน

การประสานงาน

1. ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัด แนะนำให้สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรเตรียมข้อมูลดังกล่าว เพื่อให้กับสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้ประเมิน

2. หากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดต้องการข้อมูลเพิ่มเติม ให้สหกรณ์จังหวัดอำนวยความสะดวกให้ทันที

เป้าหมาย

1. การประเมินเสถียรภาพทางการเงินของสหกรณ์และของกลุ่มเกษตรกร ผู้ให้ข้อมูลต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานในสหกรณ์นั้น เป็นข้อมูลจริง มีความชำนาญด้านการเงิน ปฏิบัติงานด้านการเงินเป็นประจำ รับผิดชอบการเงินโดยตรงในสหกรณ์

2. การสร้างสัญญาณเตือนภัยด้านการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ต้องมีข้อมูล โปร่งใส และสหกรณ์เองต้องมีผลการปฏิบัติงานใสสะอาด ไม่มีการทุจริต เงินสดและทรัพย์สิน ต้องนำเข้าระบบทั้งหมดที่ผ่านมือ ถ้าไรหรือขาดทุนให้เป็นไปตามข้อเท็จจริงของผลการดำเนินงาน และถ้าสัญญาณเตือนภัยที่สำคัญ คือ 1) สหกรณ์ต้องการกำไรทุกธุรกิจ และ 2) สมาชิกต้องชำระเงิน หรือหนี้ได้ครบทุกสัญญา หากมีข้อบกพร่องทั้ง สองข้อ ถือเป็นสัญญาณเตือนภัยที่สำคัญ ว่า สหกรณ์กำลังขาดเสถียรภาพทางการเงิน

ข้อปฏิบัตินี้สามารถนำไปประกอบใช้กับเครือข่ายการเงินของกาญจนบุรี ได้

โดยสรุปเครือข่ายการเงินของกาญจนบุรี ยังไม่สามารถดำเนินงานเต็มทั้งจังหวัด ยังกระจุกตัวเพียงธุรกิจที่ผู้นำสหกรณ์ไว้วางใจต่อกัน และสามารถนำเงินของสหกรณ์ที่ตนเอง บริหารอยู่ไปปล่อยฝากหรือให้กู้กับอีกสหกรณ์หนึ่ง ทั้งหมดนี้เป็นความไว้วางใจในเบื้องต้นเท่านั้น แต่มีข้อดีที่ค่อย ๆ พัฒนาไปเป็นเครือข่ายอย่างยั่งยืนได้

จากการใช้หลักเบื้องต้น ในการประเมินสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ ในจังหวัดกาญจนบุรี มีความคล่องตัวทางการเงินในระดับดี และดีมาก ถ้าเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ แต่สำหรับเครือข่ายการเงินยังไม่มีองค์กรชัดเจน จึงไม่สามารถประเมินการเงินได้

3.เครือข่ายการจำหน่ายข้าวสาร

1) ความเป็นมา

เครือข่ายข้าวสาร เริ่มต้นจากสหกรณ์การเกษตรท่ามะกา จำกัด สั่งซื้อข้าวสารจากสหกรณ์การเกษตรเมืองร้อยเอ็ด จำกัด การสั่งซื้อเป็นรายเดือนหรือ 2 เดือน ตามความต้องการของตลาด และสหกรณ์การเกษตรท่ามะกา ก็จะระบายข้าวสาร ไปให้กับกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะวางขายที่สำนักงานสหกรณ์

ส่วนอีกเครือข่ายเป็นเครือข่ายข้าวสารที่มีอยู่เดิม คือ สหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอ จำกัด สหกรณ์แห่งนี้ มีโรงสีเป็นของสหกรณ์ การรับซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิกในตำบลหนองโรง และตำบลพังตรุ มาสีเป็นข้าวสาร ซึ่งมีพื้นที่ประชาชนมีอาชีพทำนาเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นเขตตำบลหนองขาว อำเภอท่าม่วงบางส่วน ซึ่งการทำธุรกิจโรงสีของสหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอมีความเหมาะสม โดยประชากรในตำบลทุ่งสมอ จำนวน 3,175 คน นอกจากจะมีอาชีพทำนาแล้ว ก็มีอาชีพเสริมเจริญระโนดพลอย แลแออ้อมต่าง ๆ

2) การดำเนินงาน

การดำเนินการจัดทำเครือข่ายข้าวสาร

ขั้นที่ 1 ประชุมผู้จัดการและกรรมการสหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอ ร่วมกับกลุ่มสตรีสหกรณ์ทุ่งสมอ กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาเกษตรกรตำบลทุ่งสมอ โดยแจ้งให้ทราบถึงผลการจำหน่ายข้าวสารให้แก่สหกรณ์ด้วยกัน เฉพาะที่ส่งข้าวสารให้สหกรณ์และกลุ่มสตรีสหกรณ์ โดยเฉลี่ยเดือนละ 30,000 – 50,000 บาท ที่ประชุมกลุ่มเห็นว่า ทางกลุ่มจะไปซื้อข้าวสารที่สหกรณ์อยู่แล้ว และก็อยากให้ผู้แทนกลุ่มกระจายข้าวสารไปสู่สมาชิกให้ได้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะข้อดีของสหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอ สามารถผลิตข้าวสารได้ตรงตามที่อยู่ที่ต้องการ และสมาชิกส่วนใหญ่นิยมบริโภคข้าวสารจากสหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอ และสนับสนุนให้ประสานกับกลุ่มสหกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสั่งซื้อข้าวสารจากสหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอไปจำหน่ายต่อไป

ขั้นที่ 2 การประชุมเพื่อรับทราบปัญหาจากการสั่งซื้อข้าวสารจากสหกรณ์ประกอบด้วย สหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอ ชุมชนสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินหนองสามพราน สหกรณ์ กรป.กลาง นพค.กาญจนบุรี (สอง) สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินหนองปรือ สหกรณ์การเกษตรท่ามะกา สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินเศรษฐกิจพอเพียง สหกรณ์หมู่บ้าน ปชด.ห้วยน้ำขาว นอกจากนั้นก็เชิญผู้แทนกลุ่มสตรีสหกรณ์หนองปลิง กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาเกษตรตำบลบ้านห้วยน้ำใส กลุ่มสตรี

สหกรณ์บ้านห้วยสะพาน และกลุ่มเยาวชนพัฒนาเมืองกาญจนบุรี ในการประชุมก็ให้ทุกคนนำเสนอ ปัญหาการจัดซื้อข้าวสาร จากการสอบถามโดยทีมวิจัยเห็นว่า ส่วนใหญ่ทั้งหมดที่เข้าร่วมประชุมทุกครัวเรือน ซื้อข้าวสารมาหุงกินกัน ไม่มีครัวเรือนใดทำนาเลย สภาพปัญหาที่นำเสนอ คือ ราคาข้าวสารค่อนข้างสูงขึ้นทุกครั้งที่ไปซื้อกับพ่อค้า คาชั่งไม่ค่อยเที่ยงตรง เก็บเงินทันทีที่นำข้าวออกจากร้านค้า จำหน่าย คุณภาพข้าวสารปลอมปน ไม่ได้ข้าวสารที่ต้องการ เพราะชาวบ้านมักจะรับประทานข้าว กข. แข็งและทนต่อความหิว สำหรับผู้ใช้แรงงานและเกษตรกร ในที่ประชุมให้ทุกคนเล่าประสบการณ์ในการซื้อข้าวสารมารับประทานที่บ้านครัวเรือนของตน โดยเล่าถึงความประทับใจในการซื้อข้าวสารมารับประทาน ในครัวเรือน และการรวมกันในครั้งนี้เพื่อให้ทุกสหกรณ์ ทุกกลุ่มไปสำรวจสมาชิกที่บริโภคข้าวสารต่อคนต่อวัน หรือต่อคนต่อครัวเรือน แล้วนำข้อมูลมาดูแลรวมกันส่งข้าวสารต่อไป

ขั้นที่ 3 การประชุมเพื่อดูข้อมูลจากการทำเครือข่ายข้าวสาร พบว่า การจำหน่ายข้าวสารของแต่ละสหกรณ์ขึ้นอยู่กับข้าวสารชนิดใด และอยู่ในช่วงการท่องเที่ยวหรือไม่ จากการสำรวจเบื้องต้นเมื่อเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2549 ที่สหกรณ์ต่าง ๆ จำหน่ายข้าวสารได้ โดยการจำหน่ายทั่วไปทั้งสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ คือ

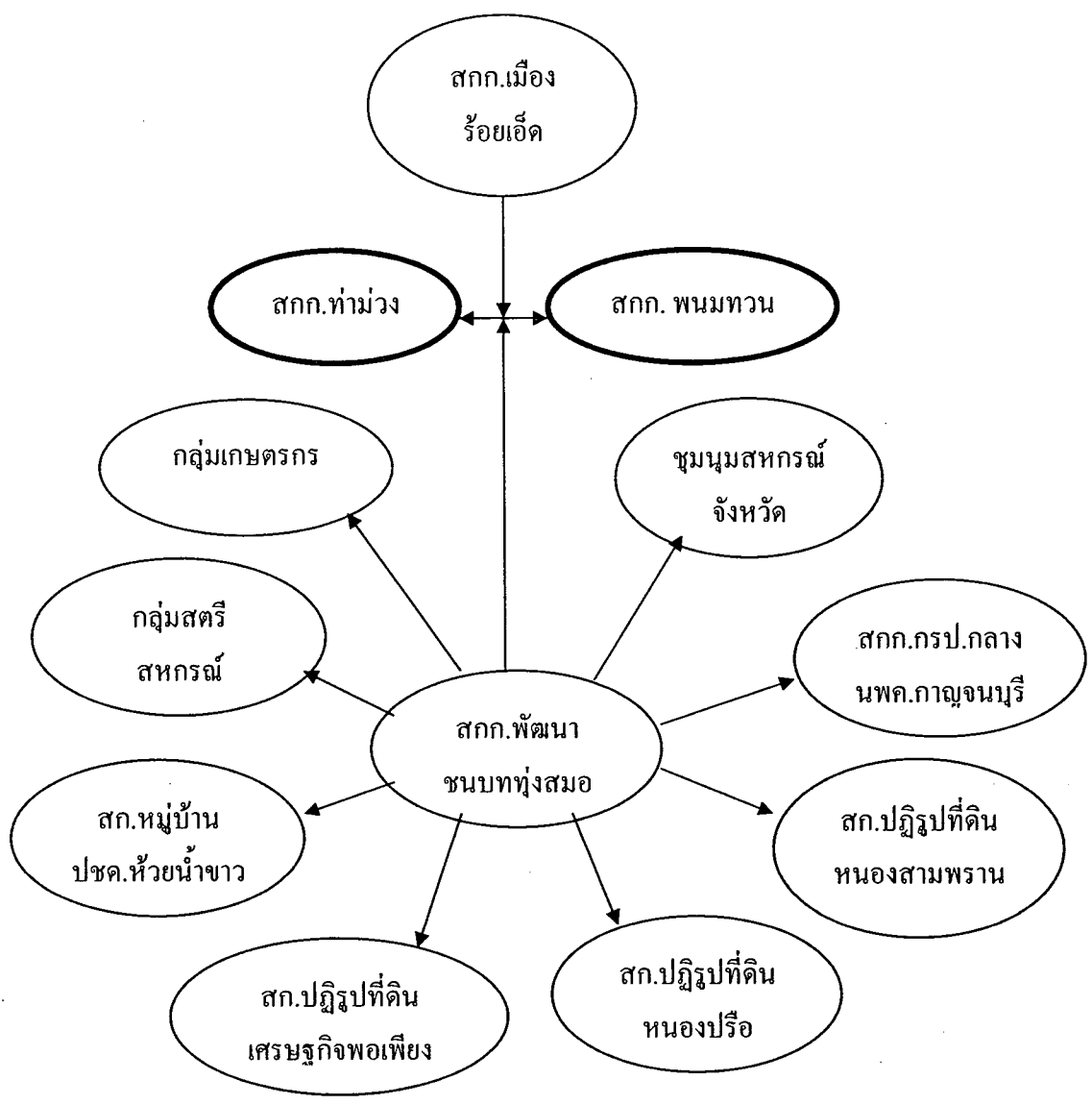
ตารางที่ 4.2 แสดงการซื้อขายข้าวสารระหว่างสหกรณ์

ที่	สหกรณ์.....จำกัด	กก	บาท
1	ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี	300	3,600
2	สหกรณ์การปฏิรูปที่ดินหนองสามพราน	1,762	21,150
3	สหกรณ์ กรป.กลาง นพค.กาญจนบุรี (สอง)	600	7,200
4	สหกรณ์การปฏิรูปที่ดินหนองปรือ	300	3,600
5	สหกรณ์การเกษตรท่ามะกา	2,416	24,000
6	สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินเศรษฐกิจพอเพียง	1,100	13,210
7	สหกรณ์หมู่บ้าน ปชด. ห้วยน้ำขาว	1,579	18,950
8	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านรางสาละ	100	1,200
9	กลุ่มเยาวชนพัฒนาเมืองกาญจนบุรี	250	3,000
10	กลุ่มสตรีบ้านห้วยสะพาน	120	1,440
11	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านห้วยน้ำใส	120	1,440
12	กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาเกษตรกรตำบลทุ่งสมอ	150	1,800
13	กลุ่มสตรีสหกรณ์ทุ่งสมอ	150	2,400
	รวม	2,997	107,990

โดยเฉลี่ยราคาข้าวสาร กก. ละ 12 บาท รวมค่าขนส่ง สหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอ จะไปส่งให้ในจุดที่ใกล้ที่สุดตามเส้นทางที่รถผ่าน

การประชุมครั้งหลังนี้ทำให้ทุกคนที่มาจากสหกรณ์และกลุ่มต่าง ๆ เกิดความรู้ เห็นตัวเลขการสั่งซื้อข้าวสาร หรือการบริโภคข้าวสารแล้วสามารถรวมกันสั่งซื้อได้ และทำให้สหกรณ์ที่มีโรงสีสามารถซื้อข้าวเปลือกมาสีเป็นข้าวสารเพื่อสำรองไว้ได้ การเรียนรู้ดังกล่าวทุกคนเห็นว่า ควรจะมาหารือกันให้บ่อยที่สุด เพื่อจะได้เกิดความเข้าใจร่วมกันและจะสามารถสั่งซื้อข้าวสารได้

แผนภูมิที่ 4.5 เครือข่ายข่าวสาร

3) วัตถุประสงค์ของเครือข่าย

การดำเนินงานการสร้างเครือข่ายข้าวสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ และวิสาหกิจชุมชน ได้ร่วมกันสั่งซื้อข้าวสารจากสหกรณ์พัฒนาชุมชนทุ่งสมอ เป็นแม่ข่ายใหม่ และซื้อจากสหกรณ์การเกษตรในต่างจังหวัด มีสหกรณ์การเกษตรท่าม่วงและสหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด เป็นแม่ข่ายเดิม การจ่อครดพักเพื่อลงข้าวสารที่มาจากสหกรณ์ในจังหวัดภาคอีสาน ก็จะส่งที่สหกรณ์การเกษตร พนมทวน กับสหกรณ์การเกษตรท่าม่วง เป็นหลัก กรณีที่สหกรณ์การเกษตรเมือง มีการสั่งจำนวนมากก็จะมาส่งให้ที่ สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี

4) แนวทางการดำเนินการ

การดำเนินงานของเครือข่าย ในภาวะปกติที่สมาชิกเครือข่ายต้องการบริโภคข้าวในราคาถูก และเป็นข้าวภายในจังหวัดกาญจนบุรี ก็สั่งตรงจากสหกรณ์การเกษตรพัฒนาชนบททุ่งสมอ เพื่อให้ตรงตามรสนิยมของเกษตรกรในพื้นที่บางกลุ่ม และถ้าหากต้องการข้าวสารราคาที่สูงขึ้น เป็นข้าวหอมมะลิจากภาคอีสาน ก็สั่งได้ที่สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง กับสหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด นอกจากนั้นกลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรีสหกรณ์ ที่ต้องการสั่งข้าวสาร ก็ให้สั่งจากสหกรณ์การเกษตรที่ใกล้ที่สุด อยู่ในอำเภอใดก็สั่งจากสหกรณ์การเกษตรในอำเภอนั้น

5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

จุดแข็ง สหกรณ์และผู้นำกลุ่มต่าง ๆ เน้นผู้นำที่เข้ามาร่วมสร้างเครือข่ายเป็นผู้ตัดสินใจแทนกลุ่ม ในเรื่องราคา ปริมาณสั่งซื้อ ชนิดข้าวสาร มีการกระทำให้เป็นขบวนการหรือการจัดการเครือข่ายในการซื้อขายข้าวสารที่เน้นกำไรน้อยแต่เน้นการให้บริการสมาชิกเกษตรกร สหกรณ์ กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้บริโภคสุดท้าย การสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดในระดับ ตำบล อำเภอและระดับจังหวัด ซึ่งมีแกนนำมาประชุมหรือได้ตลอดเวลา ผลลัพธ์ทางธุรกิจคือการเน้นความพอใจของสมาชิก

จุดอ่อน การจัดซื้อสินค้า และการขายข้าวสาร ส่วนมากไม่มีการกำหนดแผนกลยุทธ์ ไม่เน้นลูกค้าแต่นั่นที่ตัวสมาชิก การจัดขบวนการยังเป็นอยู่ ๆ ไม่ขยายให้กว้างขึ้น เป็นกิจกรรมซื้อขายธรรมดา ต้องพยายามขยายให้พ่อค้าได้เข้ามาร่วมในเครือข่ายตามแผนที่ได้กำหนดกันไว้

4. เครือข่ายกลุ่มอาชีพ

1) ความเป็นมา

กลุ่มอาชีพ หมายถึง กลุ่มที่ประชาชนในชุมชน รวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ โดยเริ่มจากการผลิตขึ้นเพื่อกินหรือเพื่อใช้ภายในชุมชนแล้วก็พัฒนาจนสินค้าที่กลุ่มผลิตขึ้นจนมีมาตรฐาน เป็นที่แพร่หลายออกไปจนผู้ซื้อสนใจจะมาขอซื้อเพื่อไปใช้หรือบริษัทห้างร้านจะนำไปจำหน่ายต่อไป

ก่อนเข้าไปทำการวิจัยเมื่อสิงหาคม 2548 การสำรวจกลุ่มอาชีพที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด รวม 173 กลุ่ม และวิสาหกิจชุมชนอีก 745 กลุ่ม มีผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมีตั้งแต่เครื่องประดับ เครื่องดนตรีไทย เครื่องใช้ภายในบ้านและหมวดอาหาร โดยมีสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเป็นแม่ข่าย

ส่วนในกลุ่มของสหกรณ์การเกษตร มีทั้งหมด 16 กลุ่ม กระจายอยู่เกือบทุกอำเภอ ภายใต้สังกัดสหกรณ์ภาคเกษตร และมีสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเป็นศูนย์ประสานแม่ข่าย การสร้างเครือข่ายในระดับอำเภอ

ขั้นที่ 1 การสำรวจผลิตภัณฑ์เบื้องต้นของกลุ่มแต่ละชนิด ผลิตภัณฑ์ที่เห็นว่า พอดีจะร่วมกันเป็นเครือข่ายได้ โดยเฉพาะผ้าทอมือ

ขั้นที่ 2 การเชิญผู้นำกลุ่มอาชีพมาประชุมที่สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ โดยมีกลุ่มสตรีสหกรณ์หนองขาว ที่ผลิตผ้าทอมือและแปรรูปเป็นเสื้อสำเร็จรูปจนได้รับรางวัล 5 ดาว การประชุมก็จะสอบถามเรื่องปัญหา การแก้ไขปัญหา การดำเนินงานกลุ่มหรือแผนงานในอนาคต และความต้องการความช่วยเหลือจากรัฐ

ขั้นที่ 3 การประชุมเพื่อจัดทำแผนแก้ปัญหา โดยให้สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ เป็นแม่ข่ายในระดับอำเภอ ได้รวบรวมช่างทอผ้าที่มีฝีมือ ได้อบรมวางแผนการทอผ้า โดยผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ เป็นหน่วยงานจัดหาวัตถุดิบ การสั่งของ และการจำหน่ายให้

ในส่วนของทีมวิจัย ได้ชี้แจงถึง อุดมการณ์กลุ่ม เพราะจะสะท้อนไปถึงเป้าหมายของการจัดตั้งกลุ่มสตรีสหกรณ์ วัตถุประสงค์การจัดตั้งกลุ่มสตรีสหกรณ์ เพื่อ

(1) กลุ่มสตรีสหกรณ์ในสหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ ต้องเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยการพัฒนาอาชีพทอผ้า เป็นการสร้างงานในชุมชนให้เป็นอาชีพที่มั่นคง

(2) กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองขาว ต้องสร้างผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือให้เป็นที่ยอมรับของตลาด พัฒนาการตัดเย็บให้มีประสิทธิภาพ ผลิตสินค้าได้ต่อเนื่อง ขยายตลาดออกสู่ต่างจังหวัด และหากมีส่งออกได้ต้องมี Band เป็นของตนเอง กล้องบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม

(3) ต้องสอดแทรกศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เช่น ลวดลายผ้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่นหรือในระดับจังหวัด

(4) เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ของคนในชุมชน และพยายามสร้างเครือข่ายในชุมชน ระหว่างชุมชนในระดับจังหวัดด้วยฝีมือของคนในชุมชน

(5) เพื่อต้องการให้กลุ่มพัฒนาให้เป็นสินค้าเด่นที่เป็นมาตรฐานของจังหวัด เช่น ไข่เค็ม เครื่องดนตรีไทย จักสาน ขนมหักกับฝักรวมมือบ้านหนองขาวของจังหวัดกาญจนบุรี และพัฒนาสู่การเป็นหมู่บ้าน OTOP ในโอกาสต่อไป

(6) ส่งผลกระทบเดือนเยาวชนให้มาใช้เวลาวางเป็นประโยชน์ สร้างงาน

(7) ลดปัญหาการว่างงาน การย้ายที่อยู่ของชาวบ้านออกนอกพื้นที่

(8) มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เพราะชุมชนตระหนักว่า ชาวบ้านในชุมชนสามารถสร้างรายได้เองแล้วก็จะมุ่งแสวงหาโอกาสไปประกอบกิจกรรมอย่างอื่น ๆ ที่มีความมั่นคงกว่า ต่อไปในอนาคต

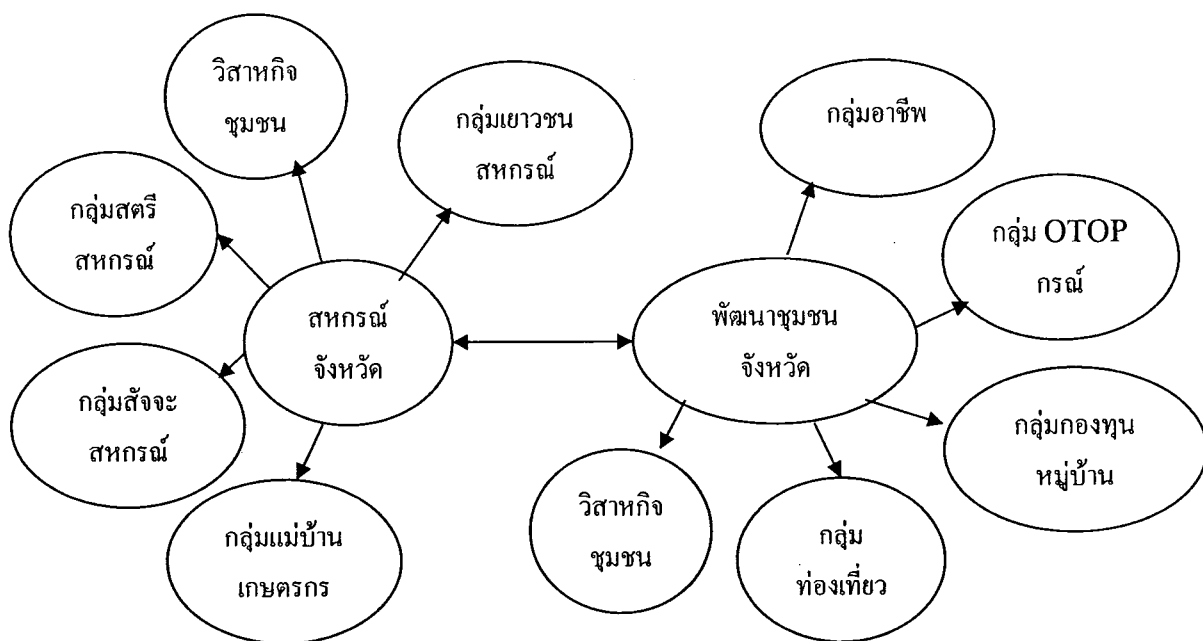
ขั้นที่ 4 การติดตามผลการประชุมในระยะ 4 เดือนแรกของการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการวิจัย พบว่า ตัวแปรสำคัญ คือ ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นแม่ข่ายสำคัญก็พยายามผลักดันให้เกิดเครือข่ายการทอผ้าขยายไปยังกลุ่มต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 5 การสร้างเครือข่ายระดับจังหวัด โดยเชิญผู้นำกลุ่มอาชีพ และกลุ่มสตรีสหกรณ์มาร่วมประชุม เพื่อจัดเป็นเครือข่ายระดับจังหวัด โดยมี 2 เครือข่ายซ้อนกันภายใน ดังนี้

(1) เครือข่ายกลุ่มสตรีสหกรณ์ที่อยู่ภายใต้การส่งเสริมดูแลของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี

(2) เครือข่ายกลุ่มอาชีพ ที่อยู่ภายใต้การส่งเสริมดูแลของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

แผนภูมิที่ 4.6 การสร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพในจังหวัดกาญจนบุรี

ขั้นที่ 6 การจัดทำเป็นเครือข่ายเดียว โดยการให้แต่ละกลุ่มเครือข่ายกำหนดผู้นำมาเพื่อจัดเป็นเครือข่ายกลุ่มอาชีพกาญจนบุรี โดยให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มตกลงกัน และให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งสหกรณ์จังหวัดและพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นศูนย์กลางประสานงานให้ทั้ง 2 เครือข่าย ประสานความร่วมมือกัน โดยเฉพาะการจัดหาตลาดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ในการประกวดเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ พัฒนาชุมชนจังหวัดก็จะเป็นผู้ทำการจัดประกวด หลังจากการประชุมเครือข่ายกลุ่มอาชีพระดับจังหวัดแล้ว ก็มีการแลกเปลี่ยนสินค้า และฝากสินค้าไปจำหน่าย ทำให้ลดต้นทุนและลดค่าใช้จ่ายของกลุ่มลงได้เป็นจำนวนมาก

จากการสอบถามเบื้องต้นกลุ่มอาชีพและกลุ่มสตรีสหกรณ์ที่เคยนำสินค้าไปจำหน่ายด้วยตนเองนั้น สามารถลดค่าใช้จ่ายลงได้กลุ่มละ 3,000 – 7,000 บาท ในรอบ 7 วันที่ออกไปจำหน่ายในงานเมืองทองธานี

ขั้นที่ 7 การประเมินเครือข่าย ในเดือนที่ 10 ของการทำวิจัย โดยการออกพบปะกับประธานหรือกรรมการกลุ่มอาชีพทั้งของสหกรณ์ และของพัฒนาชุมชน ปัญหาที่พบ คือ

- (1) สมาชิกกลุ่มย่อย ๆ ยังไม่เข้าใจวิธีการรวมกันเป็นเครือข่าย แตกต่างจากผู้นำกลุ่ม

(2) ผู้นำกลุ่มที่ได้รับมอบหมายให้ไปประสานงานกลุ่มภายในอำเภอของตน ยังไม่ทำหน้าที่ของตนได้เต็มที่ เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องค่าใช้จ่ายในการเดินทางเสียและเสียเวลาในการพบปะระหว่างกัน

(3) เครือข่ายไม่มีสถานที่ทำงานของเครือข่าย นอกจากใช้สำนักงานสหกรณ์ หรือพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นที่ประสานงานหรือการประชุมชี้แจงในการนำสินค้าไปจำหน่ายต่างจังหวัด

(4) ขาดบุคลากรในการประสานงานการตลาด ถ้ากลุ่มใดมีพนักงานเป็นลูกหลานทำการตลาดเก่ง เช่น มีลูกประธานกลุ่มที่เข้มแข็งหรือตัวประธานกลุ่ม จะนำสินค้าไปฝากขายในร้านขายของบริการนักท่องเที่ยวในจุดต่าง ๆ ภายในจังหวัด หรือร้านค้าตามเส้นทางเข้าสู่กรุงเทพ แต่กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่ขาดบุคลากรที่เก่งการตลาดดังกล่าว

(5) กลุ่มขาดสมาชิกที่ผลิตสินค้ามีคุณภาพ เมื่อมีการสั่งสินค้าปริมาณมาก กลุ่มจะผลิตสินค้าไม่ได้ตามใบสั่ง จึงส่งผลให้เครือข่ายอ่อนแอด้วย

(6) เงินทุนกลาง เครือข่ายไม่มีเงินทุนกลางของตนเอง การมาประชุม ก็อาศัยค่าใช้จ่ายของทิววิชัย หรือรณราชการไปรับ เพราะประธานกลุ่มมาประชุมในเมืองต้องมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่หวัคเคแนการเมืองได้สร้างขึ้น คือ ค่าพาหนะเหมาจ่ายคนละ 200 บาท ค่าเสียเวลาในการประกอบอาชีพวันละ 200 บาท และค่าอาหารว่างหรือบุหรืคนละ 100 บาท รวม 500 บาท/วัน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายเท่ากับหวัคเคแนการเมืองจ่ายให้เมื่อเกณฑ์ชาวบ้านมาฟังการปราศรัยหรือการประชุมเพื่อต้อนรับรัฐมนตรี ซึ่งกลายเป็นวัฒนธรรมค่าใช้จ่ายอย่างหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่องานวิจัยแบบมีส่วนร่วมในอนาคต

(7) ตัวผู้นำเครือข่าย ไม่มีเวลาประสานต้องให้หน่วยราชการเป็นที่เลี้ยงคอยติดต่อประสานงาน การประชุมและช่วยเหลือในกิจกรรมต่าง ๆ

2) การดำเนินงานของเครือข่าย

การดำเนินงานของเครือข่าย เนื่องจากเครือข่ายกลุ่มอาชีพ มีลักษณะเด่น คือ ชนิดของผลิตภัณฑ์มีจำนวนมาก ทั้งที่ได้การรับรองมาตรฐานและไม่ได้รับรองมาตรฐาน การดำเนินเงิน คือ ให้มีการประชุมเพื่อกำหนดผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยให้ผู้นำในระดับอำเภอเป็นหน่วยประสานกับพัฒนาชุมชน เตรียมสินค้า ผู้จะนำสินค้าไปจำหน่าย เกษตรกร และบุตรหลานสมาชิกที่ต้องไปทำหน้าที่พนักงานการตลาด โดยส่วนราชการจัดการอบรมให้ หนึ่งวัน รายละเอียดเกี่ยวกับการคัดเลือกสินค้า การขนส่ง การเดินทางและค่าใช้จ่ายที่รัฐจัดให้กับในส่วนที่เครือข่ายต้องออกค่าใช้จ่ายเอง

3) วัตถุประสงค์ของเครือข่าย คือ ต้องการให้สมาชิกเครือข่ายได้พยายามพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองให้ได้มาตรฐาน สามารถนำไปเจาะตลาดได้ในต่างประเทศ สร้างรายได้ให้

คนในชุมชน ยกฐานะทางเศรษฐกิจในครัวเรือนของเกษตรกร แก้ไขปัญหาความยากจนที่มีอยู่ของคนในชุมชน แก้ไขปัญหาการว่างงาน การส่งเสริมให้ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เมื่อชุมชนได้เห็นความสำคัญว่าทรัพยากรในท้องถิ่นสามารถแปลงเป็นเงินได้ ชาวชุมชนก็จะนิยมนำทรัพยากรและวางแผนทรัพยากรนั้นๆ เกิดขึ้นเอง

4) แนวทางการดำเนินงาน เครือข่ายกลุ่มอาชีพ มีแผนงานการตลาดชัดเจน ตามแนวทางที่ส่วนราชการกำหนดไว้ ส่วนกลุ่มอาชีพใดที่ยังไม่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานส่วนราชการจะจัดครูที่มีความชำนาญจากโรงเรียนสอนอาชีพ และสารพัดช่างไปสอนให้ได้รับความรู้ ส่วนงานการตลาด ตามที่กำหนดไว้ คือ การจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าจากกลุ่มอาชีพ เดือนละ 2 ครั้ง ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2549 จนถึงเดือน เมษายน 2550 และในเดือน กุมภาพันธ์ 2550 หน่วยราชการจะจัดอบรมฝึกอาชีพให้ ทุกอาชีพที่ชาวบ้านต้องการ โดยมีพัฒนาชุมชน อุตสาหกรรม จังหวัดช่วยเหลือ

5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จของเครือข่าย เนื่องจากเครือข่ายอาชีพเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เครือข่ายจะสำเร็จเกิดจาก

5.1) หน่วยงานราชการ ที่เป็นพี่เลี้ยงสนับสนุน คือ พัฒนาชุมชน สหกรณ์ อุตสาหกรรม โรงเรียนสารพัดช่าง สอนอาชีพ พาณิชย์และกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งบรู๊ฟว่า ซีอีโอ ได้จัดให้กลุ่มอาชีพในรูปแบบการฝึกอบรมพัฒนาวัสดุการผลิต การหีบห่อ การสร้างตราสัญลักษณ์และรวมถึงการตลาด

5.2) ผู้นำกลุ่มอาชีพ ซึ่งผู้นำมีหลายแบบทั้งที่เป็นพ่อค้าแม่ค้าซึ่งกลุ่มของตนสามารถผลิตสินค้าขึ้นมาเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานและตนเองทำหน้าที่ออกจำหน่ายอย่างเดียว ผู้นำอีกแบบหนึ่งที่เสียสละทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตอย่างเดียว และพยายามสอนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ผลิตสินค้าแบบตนเอง เช่น หมวดยักสาน อาหารและหัตถกรรมเพชรพลอย ผู้นำยังเสนอให้รวมเข้าเป็นกลุ่มเครือข่ายจังหวัด จัดหาตลาด สร้างตราสัญลักษณ์ของตัวเองขึ้น ผู้นำจึงมีส่วนสำคัญที่จะสร้างให้เครือข่ายดำเนินงานไปได้

5.3) สมาชิกกลุ่ม การที่กลุ่มมาเป็นเครือข่าย สมาชิกในกลุ่มย่อยต้องสร้างกลุ่มตนเองให้เข้มแข็งก่อน ดังนั้นสมาชิกในกลุ่มย่อยจึงมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้กลุ่มตนเองเข้าใจความเป็นเครือข่าย และกลุ่มจึงส่งผู้นำมาร่วม

5.4) ผลประโยชน์ จากการสำรวจและร่วมดำเนินการประชุมและเปลี่ยนความรู้ทุกเวที ทุกระดับ ผลประโยชน์ที่กลุ่มและสมาชิกกลุ่มจะได้รับเมื่อมาร่วมเครือข่ายแล้ว คือ อะไร คำตอบ คือ การได้รู้จักกัน เกิดความสนิทสนมไว้วางใจกันก่อน แล้วประโยชน์เป็นทุนทรัพย์ หรือตัวเงินมาแทนในที่สุดเมื่อกิจกรรมเครือข่ายได้ดำเนินไปแล้ว

โดยสรุป เครือข่ายกลุ่มอาชีพจะมีความมั่นคงอยู่ได้ต้องประกอบด้วยงานราชการที่คอยช่วยเหลือ รวมทั้งผู้ และผลประโยชน์ที่จะได้กับสมาชิกกลุ่มทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่ใช่ว่าเงิน

5.เครือข่ายปุย

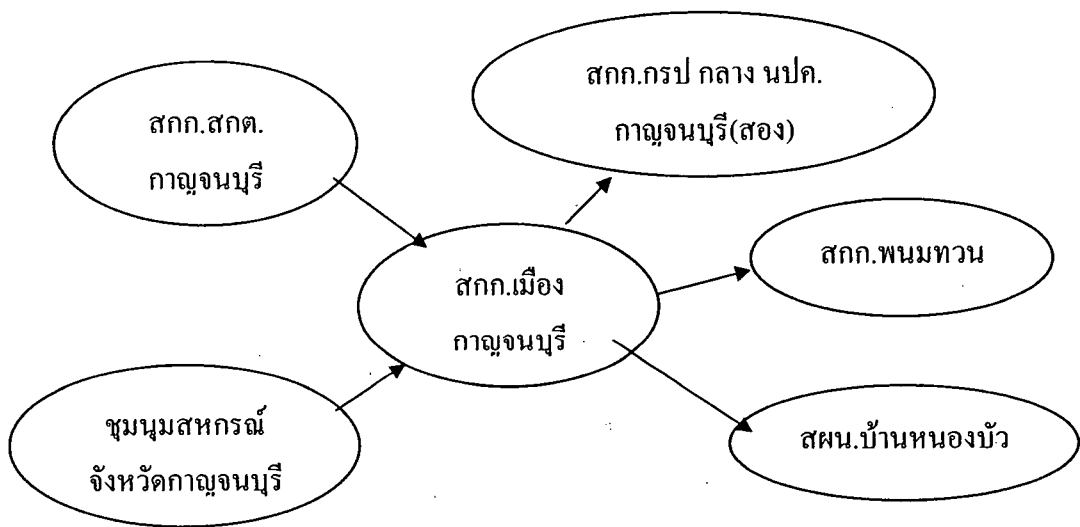
1) ความเป็นมา

วัตถุประสงค์ เพื่อการจัดทำเครือข่ายปุยของขบวนการสหกรณ์ในจังหวัดกาญจนบุรี

แนวคิด เนื่องจากในจังหวัดกาญจนบุรี สหกรณ์การเกษตรต่าง ๆ ได้ดำเนินการสั่งซื้อปุ๋ยเคมีมาจำหน่ายปีละหลายตัน โดยเฉพาะสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกาญจนบุรี มีอาชีพทำนา ทำไร่ข้าวโพด สวนผลไม้ พืชผักสวนครัวต่าง ๆ จึงทำให้แต่ละปีสมาชิกใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมาก และในระยะหลังทางราชการส่งเสริมให้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ จึงทำให้สมาชิกสหกรณ์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยจากปุ๋ยเคมีมาเป็นปุ๋ยอินทรีย์จำนวนมากขึ้น ดังนั้น จะดำเนินการอย่างไรให้เกิดการร่วมมือกันซื้อปุ๋ยในปริมาณมาก ๆ แต่ราคาได้ลดลง และส่งถึงสหกรณ์การเกษตรปลายทางเหมือนเดิม โดยเน้นการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ตามแนวโน้ม ผู้บริโภคปลอดภัยตลอดมาในปัจจุบัน

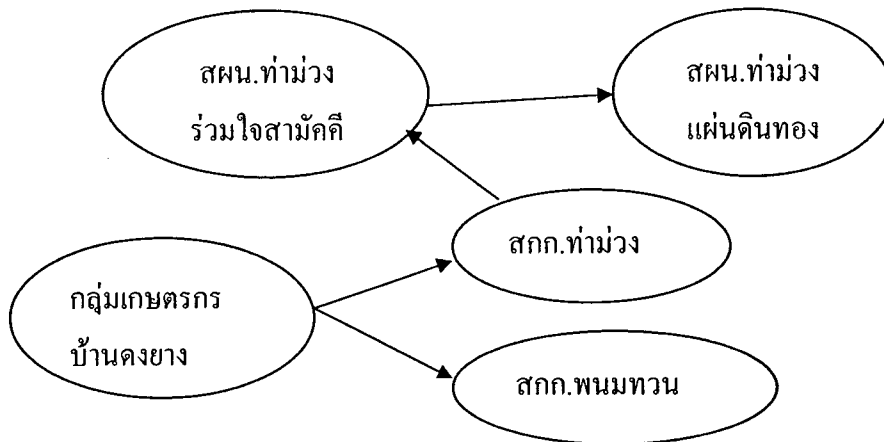
สภาพความเป็นจริง ในจังหวัดกาญจนบุรี มีการเชื่อมโยงการซื้อขายปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ระหว่างสหกรณ์ด้วยกันหลายสหกรณ์ ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.7 การเชื่อมเครือข่ายปุ๋ยเคมี ในจังหวัดกาญจนบุรี

นอกจากนี้ยังมีวงย่อย ๆ หรือคู่ค้าของแต่ละสหกรณ์ที่มีความใกล้ชิดระหว่างผู้จัดการด้วยกัน เช่น

แผนภูมิที่ 4.8 การเชื่อมโยงเครือข่ายย่อยเดิมเรื่องปุ๋ย

การเชื่อมโยงเครือข่ายปุ๋ยเคมีปุ๋ยอินทรีย์แต่ละเดือนมีมูลค่าเฉลี่ยประมาณมากกว่า 2 ล้านบาท ทั้งซื้อด้วยเงินสด และแลกเปลี่ยนด้วยข้าวสาร และอุปกรณ์การเกษตรอื่น ๆ การประสานเครือข่ายปุ๋ยจะอยู่ในวงเล็ก คือ สหกรณ์เพียงไม่กี่สหกรณ์ที่เข้ามาดำเนินงานสั่งซื้อรวมกัน คือ สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี เป็นแม่ข่ายและจะไปซื้อจากสหกรณ์การเกษตรพนมทวน แล้วรวบรวมไปให้สหกรณ์ต่าง ๆ เช่น สหกรณ์ผู้ใช้น้ำหนองบัว สหกรณ์ กรป.กลาง นพค กาญจนบุรี(สอง) จำกัด ชุมนุมสหกรณ์กาญจนบุรี นอกจากนั้นสหกรณ์การเกษตรเมือง ยังไปซื้อปุ๋ยจากสหกรณ์การตลาดลูกค้า ธกส. มาจำหน่ายให้สมาชิกและจำหน่ายให้สหกรณ์อื่น ๆ

นอกจากการจับคู่ซื้อปุ๋ยก็มีอีกหลายคู่ เช่น สหกรณ์ผู้ใช้น้ำทำม่วงร่วมใจสามัคคี ขยายปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยเคมีให้กับสหกรณ์ผู้ใช้น้ำทำม่วงแผ่นดินทอง

ส่วนกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วม ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรบ้านคางยาง ผลิตปุ๋ยขึ้นใช้เอง และจำหน่ายไปยังสหกรณ์การเกษตรทำม่วง และสหกรณ์การเกษตรพนมทวน

เครือข่ายปุ๋ยนับว่าเป็นเครือข่ายที่มีปริมาณเงินหมุนเวียนสูงที่สุด รองจากเครือข่ายการเงิน การเริ่มดำเนินงานสร้างเครือข่าย คือ

ขั้นที่ 1 นัดประชุมผู้นำสหกรณ์ โดยเฉพาะฝ่ายจัดการ และกรรมการสหกรณ์ พนักงานการตลาดของสหกรณ์ที่ดำเนินงานซื้อ – ขายปุ๋ยกันอยู่ก่อนแล้ว ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด สหกรณ์การตลาดลูก้า ธกส. จำกัด ชุมชุมสหกรณ์ กรป.กลาง นพค.กาญจนบุรี (สอง) จำกัด สหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด และสหกรณ์ผู้ใช้น้ำหนองบัว จำกัด ที่ประชุมต้องการให้ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดเป็นแม่ข่าย แต่ยังไม่พร้อมในเรื่องการจัดการ และในขณะเดียวกันทางสหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด ที่เคยสั่งตรงจากบริษัทก็กลัวว่า ถ้าสั่งจากชุมนุมสหกรณ์จังหวัดราคาปุ๋ยจะสูงหรือไม่ ก็ยังไม่สามารถตอบได้ แต่ถ้าจะให้พนมทวนเป็นแม่ข่ายก็ยินดีแต่ต้องสอบถามบริษัทดูก่อนว่า จะขนส่งถึงสหกรณ์เมือง และชุมนุมสหกรณ์จังหวัดจะคิดราคาขนส่งเพิ่มจำนวนกระสอบละเท่าไร โดยสภาพความเป็นจริง และสหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด สั่งจากบริษัทในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่เป็นตัวแทนเพราะระยะทางใกล้กว่าสั่งจากอำเภอเมือง ในบรรดาสหกรณ์ที่สั่งปุ๋ย สำหรับพืชไร่ด้วยกัน สหกรณ์พนมทวนสั่งได้ราคาถูกที่สุด

สำหรับประชุมครั้งแรกก็ให้เสนอสหกรณ์แต่ละแห่งไปสำรวจราคาปุ๋ยที่สมาชิกใช้อยู่ปัจจุบัน จำนวนและช่วงเวลาที่จะใช้ปุ๋ย แล้วนำข้อมูลมาดูกันใหม่ในครั้งต่อไป

ขั้นที่ 2 การประชุมเพื่อจัดทำเครือข่ายปุ๋ย โดยรวบรวมตัวแทนแต่ละเดือนมีการใช้ปุ๋ยเคมีประมาณ 50 – 60 ตัน และปุ๋ยอินทรีย์ ประมาณ 9 – 12 ตัน เพราะแต่ละเดือนจะใช้ไม่เท่ากัน สำหรับพืชไร่ ข้าวโพด อ้อย จะใช้ประมาณเดือนพฤษภาคม มิถุนายน ปริมาณการใช้ยังสูง ส่วนปุ๋ยอินทรีย์ก็เช่นกัน ใช้ตั้งแต่ประมาณเมษายน จนถึงมิถุนายน การประชุมครั้งหลังมีกลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมทองผาภูมิ กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนามแดง และสหกรณ์การเกษตรด่านมะขามเตี้ย เข้าร่วมด้วย จึงทำให้ปริมาณการใช้ปุ๋ยยิ่งสูงขึ้น แต่ก็ยังลังเลเรื่องการเป็นแม่ข่าย และลูกข่ายกันอยู่เนื่องจากทุกสหกรณ์ผู้จัดการยังไม่แน่ใจเรื่องค่าขนส่ง และผู้จัดการบางคนเสนอให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ช่วยเหลือค่าขนส่งปุ๋ย เพื่อเป็นการลดต้นทุน แต่ทีมวิจัยได้ชี้แจงไปว่า ต้องช่วยตนเอง เพราะหากกรมส่งเสริมสหกรณ์เข้าไปช่วยเหลือจะเกิดการรวบไหล และไม่เกิดประโยชน์กับสหกรณ์ และหลายสหกรณ์พูดถึงการช่วยเหลือการขนส่งลำไย ทีมวิจัยก็ตอบไปว่าเป็นนโยบาย และเป็นประเด็นละเอียดอ่อน อาจจะเป็นไปได้ในอนาคต ถ้าราคาน้ำมันราคาสูงขึ้น ที่ประชุมสรุปให้แต่ละสหกรณ์ไปสั่งตามเดิม คือ สั่งจากบริษัทใด หรือที่ใดขายราคาถูกกว่า และขนส่งถึงสหกรณ์ของตนก็ให้สั่งจากบริษัทนั้น

ขั้นที่ 3 การติดตามสอบถามเรื่องการจัดซื้อปุ๋ย ผู้จัดการและผู้แทนสหกรณ์ที่เป็นพนักงานการตลาด และกรรมการสหกรณ์ส่วนใหญ่ก็ยังไม่ได้ให้ใคร หรือสหกรณ์ใดเป็นแม่ข่ายชัดเจน เพียงแต่ติดต่อโทรถามกันแล้วส่งปุ๋ย กรณีที่ราคาพอจะสู้ไหว และเงื่อนไขการขนส่งเป็นที่พอใจ

ประเด็นต่อมา ปัญหาเรื่องการรณรงค์การใช้ปุ๋ยเคมี หลายสหกรณ์ไม่สามารถรณรงค์ได้ เพราะพืชแต่ละชนิดต้องการปุ๋ยเคมีแตกต่างกัน เช่น หอมใหญ่ และข้าวโพดฝักอ่อน ถ้าใช้ปุ๋ยอินทรีย์ผสมกับปุ๋ยเคมี และหัวหอมขนาดจะไม่เท่ากัน ข้าวโพดฝักอ่อน ฝักจะไม่เท่ากัน ทำให้โรงงานรับซื้อเกรดราคาผลผลิตอีก จึงส่งผลเสียต่อสมาชิกโดยตรง แต่พอถามถึงพืชที่สมาชิกปลูกไว้รับประทานในครัวเรือนสมาชิกนั้นใช้ปุ๋ยอะไร คำตอบ คือ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ แม้หัวผักกาดหรือฝักข้าวโพดจะไม่เท่ากันก็รับประทานได้

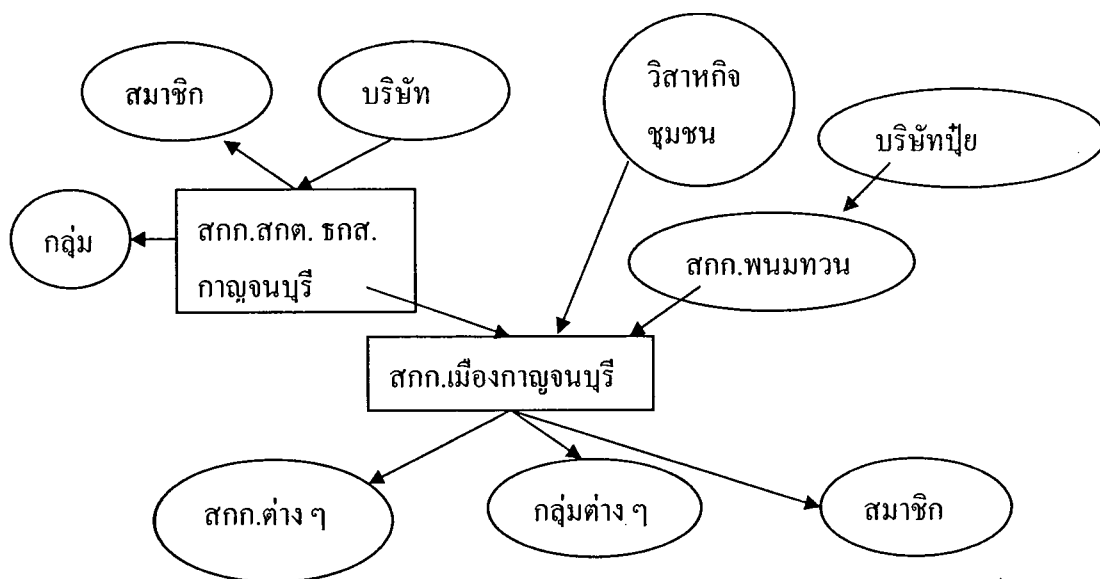
การสำรวจปุ๋ยจากผู้จัดการหรือตัวแทนสหกรณ์มาเพียงเฉพาะสหกรณ์ในพื้นที่ราบ แต่สหกรณ์ในอำเภอที่อยู่ห่างไกลก็ไม่ได้มาร่วม เช่น อำเภอสังขละบุรี บ่อพลอย ศรีสวัสดิ์ หนองปรือ เลาขวัญ ห้วยกระเสา และไทรโยค หากรวมทั้งจังหวัดเฉพาะในขบวนการสหกรณ์ประมาณการใช้ปุ๋ยเคมีไม่ต่ำกว่าเดือนละ 50 ล้านบาท หรือไม่ต่ำกว่า 100 ตัน

หลังจากการประชุมก็ยังสรุปไม่ชัดเจน แต่ผู้แทนสหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด เห็นว่า การสั่งซื้อปุ๋ย ยารปราบผ่านสหกรณ์การเกษตรพนมทวน จะได้ราคาต่ำกว่า จึงให้แต่ละสหกรณ์ไปสืบราคาจากแหล่งอื่น ๆ และถ้าแพงกว่าก็ให้สั่งจากสหกรณ์การเกษตรพนมทวน และสหกรณ์การเกษตรพนมทวน จะเป็นเอเยนต์ และส่งไปให้สหกรณ์เมืองเหมือนเดิม จากนั้นสหกรณ์เมืองก็จะกระจายไปยังสหกรณ์ต่าง ๆ

ส่วนสหกรณ์การตลาดลูก้า ธกส. ก็มีการสั่งปุ๋ยโดยตรงอยู่แล้ว จากความร่วมมือของ ธกส. ซึ่งทำสัญญากับบริษัทปุ๋ย ฉะนั้น สกต.จะสั่งปุ๋ยได้ถูกเช่นกัน และถ้าจะสั่งผ่าน สกต. ก็ยินดี

การจัดเครือข่ายปุ๋ยในกาญจนบุรีจึงเกิดขึ้นยากที่จะให้เป็นวงเดียว เพราะประโยชน์จากส่วนลด ซึ่งสหกรณ์ผู้สั่งได้รับแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดเครือข่ายเดียวกันได้ยาก แต่ทีมวิจัยได้พยายามทำแล้วได้เครือข่าย ดังนี้

แผนภูมิที่ 4.9 เครือข่ายปฎิของกาญจนบุรี

2) การดำเนินงานของเครือข่าย

สำหรับเครือข่ายปฎิยังดำเนินงานในรูปของธุรกิจที่เป็นคู่ค้าระหว่างสหกรณ์กับสหกรณ์ บริษัทปฎิกับสหกรณ์ โดยการสั่งซื้อปฎิเคมี คือ สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี เป็นแม่ข่ายรวบรวมการสั่งซื้อปฎิ จากสหกรณ์ต่าง ๆ และกลุ่มเกษตรกร ต่าง ๆ แล้วส่งคำสั่งนั้นให้บริษัทปฎิ เพื่อสอบถามราคา แล้วประสานกลับไปยังสหกรณ์และกลุ่มต่าง ๆ การดำเนินงานมีการสั่งซื้อปฎิเพิ่มมากขึ้นที่ผ่านสหกรณ์การเกษตรเมือง กรณีที่ปฎิของสหกรณ์การเกษตรเมืองสั่งจากบริษัท โดยตรงราคาสูง ก็จะสอบถามไปยังสหกรณ์ สกต.ลูกค้ำ รกส. กาญจนบุรี เพื่อจะสั่งปฎิได้ราคา ลดลง หรือสหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด ช่วงเดือนพฤษภาคม และมิถุนายน การจัดเวทีทำให้สมาชิกกลุ่มเครือข่ายปฎิเพิ่มมากขึ้น

3) วัตถุประสงค์ของเครือข่าย เนื่องจากเครือข่ายปฎิเป็นกิจกรรมการรวมซื้อ จึงต้องคำนึงถึงราคาที่ต่ำและคุณภาพปฎิมีมาตรฐาน สมาชิกต้องได้รับปฎิตรงเวลาทันการใช้ตามฤดูกาล

เพาะปลูก และให้ความสะดวกส่งถึงบ้านสมาชิกหรือจุดที่ใกล้ที่สุด ร่วมถึงการส่งเสริมการตลาด ใช้นิยเคมีลงด้วย แต่ให้ใช้นิยอินทรีย์แทน

4) แนวทางการดำเนินงาน การดำเนินงานการสร้างเครือข่ายการใช้นิย และการซื้อนิยเคมีของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ บางกลุ่ม ที่ยังใช้นิยเคมี โดยการร่วมเวทีประชุมชาวบ้านและผู้นำสหกรณ์ ผู้นำกลุ่มเกษตรกร ในการส่งซื้อนิยแต่ละครั้ง โดยหัวหน้าหรือผู้ประสานงานเครือข่ายในกลุ่มจะสำรวจความต้องการ นิย ชนิด สูตรของนิยปริมาณและพืชที่ปลูก แล้วส่งข้อมูลให้สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี หรือสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. และสหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด ทั้ง 3 หน่วยงานจะสอบราคาว่าที่ใดส่งได้ถูกมีเงื่อนไขดีที่สุด ก็จะให้สหกรณ์นั้น ส่งซื้อมาให้กับสหกรณ์อื่น ๆ ต่อไป

5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ เนื่องจากเครือข่ายนิย เป็นกิจกรรมต่อเนื่องกับกิจกรรมการปลูกพืช เครือข่ายจะดำเนินงานไปได้ก็ต้องได้รับผลกระทบจากราคาพืชผลที่สูง เกษตรกรก็จะต้องความต้องการนิยสูงขึ้นด้วย นอกจากนั้นจากบริหารธุรกิจนิยของแม่ข่ายคือสหกรณ์การเกษตรเมือง ต้องระบบที่เอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกเครือข่าย คือสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มอื่น ๆ ที่เข้ามาร่วมเป็นเครือข่าย นอกจากนั้นผู้กลุ่มที่เข้ามาเป็นตัวแทนกลุ่มต้องมีข้อมูลพร้อมจะแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายในการทำธุรกิจนิย เครือข่ายคุณค่าที่เกิดขึ้นคือ ความไว้วางใจต่อกัน การช่วยเหลือด้านวิชาการ เช่น รมรณรงค์การตลาดใช้นิยเคมี และเข้าสู่เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ในระยะยาว

6. เครือข่ายผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์

1) ความเป็นมา

ความเป็นมา จากการสำรวจกิจกรรมเกี่ยวกับผู้จัดการสหกรณ์ในจังหวัดกาญจนบุรีเบื้องต้นพบว่า จังหวัดกาญจนบุรี มีการจัดตั้งชมรมผู้จัดการ และพนักงานสหกรณ์ ตามแนวคิดของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย โดยมีจำนวนผู้จัดการและตำแหน่งอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่ผู้จัดการจำนวน 17 คน และที่มาพบปะพูดคุยกันเป็นประจำ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์ออมทรัพย์ที่อยู่ในเขตเมือง จำนวน 10 คน การพบปะหารือแต่ละครั้ง ไม่เป็นทางการ จะผลัดเปลี่ยนกันเป็นเจ้าภาพจัดเลี้ยง น้ำชา กาแฟ เป็นส่วนใหญ่ นอกจากอาหารว่างแล้วก็จะมีการจัดทัศนศึกษากันไปละครั้ง โดยเฉลี่ย

วัตถุประสงค์ การจัดตั้งชมรมผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ เป็นการสร้างความสามัคคีในกลุ่มผู้จัดการ ให้มีความสนิทสนม และสามารถขยายการช่วยเหลือกันได้ ทั้งเรื่องงานสหกรณ์และงานอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับสหกรณ์ นอกจากนั้น รวมตัวกันเพื่อรับนโยบายต่าง ๆ จากหน่วยราชการไปปฏิบัติในสหกรณ์ กลุ่มสมาชิก และตัวสมาชิกสหกรณ์ให้เกิดการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ของรัฐ

ข้อเท็จจริง จำนวนพนักงานสหกรณ์เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2548 ทั้งจังหวัดกาญจนบุรี มีจำนวน 102 คน จำนวนพนักงานมากที่สุด ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด 15 คน รองลงมา สหกรณ์การเกษตรเขื่อนเจ้าพระยา สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. และสหกรณ์การเกษตรท่าม่วง มีจำนวนสหกรณ์ละ 12 คน ส่วนสหกรณ์อื่น ๆ ลดหลั่นกันไป น้อยที่สุดมีคนเดียว

การสัมมนาของพนักงานสหกรณ์ต่าง ๆ ในจังหวัดกาญจนบุรี เมื่อปี 2546 โดยมีข้อมูลสรุปว่า

1. พนักงานสหกรณ์ยังขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีความรู้สึกไม่มั่นใจในตำแหน่งหน้าที่การงาน

2. สหกรณ์ไม่มีการส่งเสริม และพัฒนาบุคคลของตน ให้มีความเจริญก้าวหน้า และมีทักษะในการปฏิบัติงาน การพัฒนาในเรื่องการอบรม การดูงานและการเพิ่มทักษะ ส่วนใหญ่เกิดจากการสนับสนุนของฝ่ายรัฐ คือ กรมส่งเสริมสหกรณ์

3. ในสหกรณ์ภาคเกษตรส่วนใหญ่ โครงสร้างการบริหารงานบุคคล ตำแหน่งงาน และจำนวนอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ยังไม่เหมาะสม และขาดประสิทธิภาพ

4. ปริมาณงานการให้บริการสมาชิกมากเกินไป จนบางครั้งไม่สามารถแบกรับปริมาณงานไว้ได้เพียงคนเดียว

5. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และคอมพิวเตอร์ โทรสาร โทรศัพท์ ของสหกรณ์มีการสนับสนุนน้อยเกินไป จนทำให้การปฏิบัติไม่สะดวก

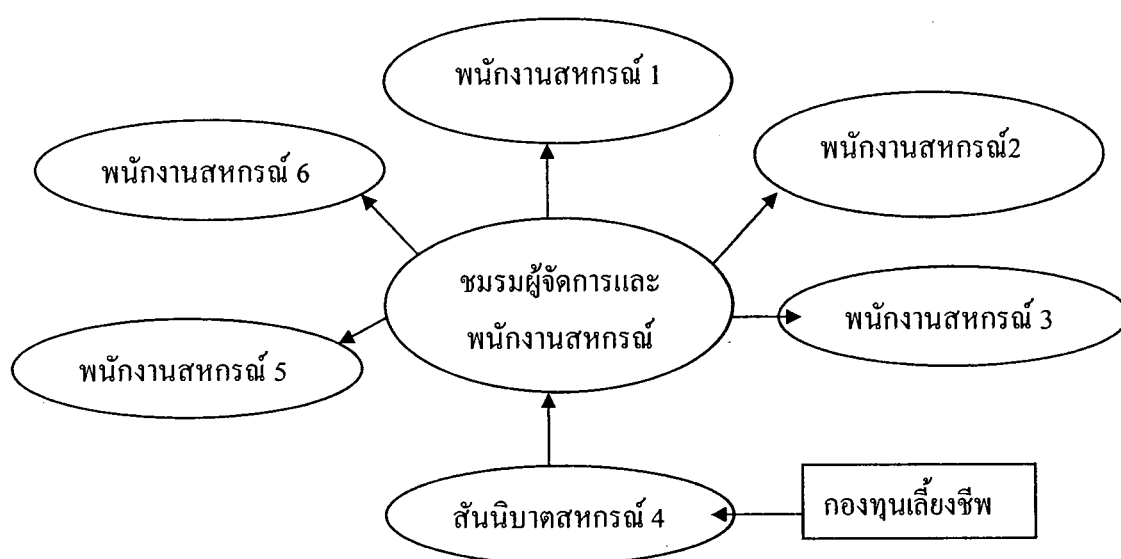
นอกจากนี้ก่อนที่ทีมวิจัยจะเข้าไป ชมรมผู้จัดการสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรีได้กำหนดกรอบการพัฒนาชมรม โดยมีประธานชมรม และเวียนกันเป็นเจ้าภาพ โดยเน้นเรื่อง การกำกับและส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงาน และการจัดการสหกรณ์ในแผนกต่าง ๆ ให้ก้าวหน้า โดยเน้นการบริการสมาชิกเป็นสำคัญ และภาระในสหกรณ์ที่สำคัญ คือ ตัวผู้จัดการ ต้องไปดูแลสร้างขวัญกำลังใจ ความเป็นอยู่ของพนักงานอยู่ได้บังคับบัญชาอย่างเป็นกันเอง และดำเนินงานร่วมมือกับคณะกรรมการของสหกรณ์ นอกจากนี้ให้ทำหน้าที่ประสานงานด้านธุรกิจและกิจกรรมระหว่างสหกรณ์กับหน่วยงานราชการการปฏิบัติเพื่อสร้างเครือข่ายพนักงานสหกรณ์

2) การดำเนินงานของเครือข่าย

ขั้นที่ 1 โดยการจัดประชุมผู้จัดการ ที่เป็นชมรมมาก่อนตามความสมัครใจ และความพร้อมของผู้จัดการแต่ละคน ให้มาเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ คนละ 5-10 นาที ทีมวิจัยใช้เวลาประมาณ 2 – 3 ชั่วโมง หลังจากการประชุมเครือข่ายปุ๋ย และเครือข่ายข้าวสารแล้ว

พนักงานสหกรณ์และผู้จัดการหลายท่านได้เล่าถึงประสบการณ์การเข้ามาทำงานในสหกรณ์ ความภูมิใจและความเสียใจที่เกิดขึ้น และให้แต่ละคนสร้างกรอบการจะดำเนินงานในรูปของชมรมพนักงานสหกรณ์ หรือชมรมผู้จัดการตามความถนัดของแต่ละบุคคล จากข้อเสนอต่าง ๆ พอจะสรุปเป็นกรอบได้ด้วย

แผนภูมิที่ 4.10 แสดงเครือข่ายผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์กาญจนบุรี

จากโครงสร้างดังกล่าว พนักงานสหกรณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า การรวมตัวของพนักงานสหกรณ์ในจังหวัดกาญจนบุรียังไม่มี ความชัดเจน และการประชุมแต่ละครั้ง พนักงานไม่ว่างตรงกันทุกคน เพราะต้องออกปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งแตกต่างกับพนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ทำงานเหมือนกับพนักงานธนาคาร แต่พนักงานทุกคนอยากให้มืองค์กรของพนักงานสหกรณ์มีความเข้มแข็งของชมรมพนักงานสหกรณ์ ทุกคนเห็นว่า จะขึ้นอยู่กับกรรมการและผู้จัดการ ถ้ากรณีผู้จัดการเข้มแข็ง แต่คณะกรรมการไม่ให้เข้าร่วมก็จะเกิดความขัดแย้งกันภายในองค์กร และจะทำให้ขบวนการสหกรณ์มีแต่ความขัดแย้งกันที่สุดในที่สุด

การประชุมสรุปได้ว่า ให้ผู้จัดการและพนักงานที่เป็นตัวแทนเข้าประชุม กลับไปทำความเข้าใจกับคณะกรรมการของแต่ละสหกรณ์ และทางทีมวิจัยจะคอยเชื่อมบทบาทของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ที่จะดำเนินการในเรื่อง “กองทุนเลี้ยงชีพพนักงานสหกรณ์”

ขั้นที่ 2 ได้ออกผลการปฏิบัติงานของพนักงานในแต่ละสหกรณ์ ความต้องการต่าง ๆ ที่พนักงานสหกรณ์ยังขาดแคลน เช่น การออกไปปฏิบัติหน้าที่ค่าใช้จ่าย ค่าเดินทาง ค่าน้ำมันจำกัด พนักงานสินเชื่อและการตลาดจะมีต้นทุนสูง แต่พนักงานจะพอใจที่ได้อยู่กับครอบครัว แม้ว่าภายในใจติดอยู่ที่สหกรณ์ไม่มีความมั่นคง แต่พื้นฐานความคิดว่า ไม่นั่นคงโดยเทียบเคียงจากงานราชการ ซึ่งแตกต่างจากพนักงานสหกรณ์อ้อมทรัพย์ที่คิดว่า มีความมั่นคงสูง แต่อย่างไรก็ตามโครงสร้างรายละเอียดเกี่ยวกับจัดตั้งชมรมผู้จัดการของพนักงานสหกรณ์ให้ชมรมยึดหลักการสมานฉันท์ สร้างความสามัคคี และให้พนักงานสร้างผลงานให้เป็นที่ยอมรับและน่าเชื่อถือแก่สมาชิกสหกรณ์

นอกจากนั้น พนักงานสหกรณ์ได้ขอคำปรึกษาหลายเรื่อง และต้องการให้ข้าราชการ ส่งเสริมสหกรณ์ ดูแลเป็นประจำทุกวัน แล้วมาประจำการถาวร เหมือนกับสหกรณ์อำเภอในสมัยก่อน เพราะจะได้ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ พร้อมกับขอแนะนำ เพื่อการตัดสินใจของบุคลากรในสหกรณ์ เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 การจัดประชุมเพื่อให้เกิดความสามัคคี โดยให้แต่ละคนที่เข้าร่วมประชุม ส่วนใหญ่เป็นผู้จัดการ การหารือ เพื่อให้เกิดเครือข่ายผู้จัดการของพนักงานสหกรณ์เต็มรูปแบบ หลาย คนคงเห็นว่า ควรจะมีกฎหมายรองรับเหมือนกับสหภาพแรงงานของรัฐวิสาหกิจ แต่อย่างไรก็ตามก็ เพียงแต่ต้องการให้เกิดการร่วมมือภายในพนักงานสหกรณ์ ของจังหวัดกาญจนบุรีเท่านั้น การรวมกลุ่มของฝ่ายจัดการยังมีความอ่อนแอในรูปของการรวมกลุ่ม เพื่อนำประโยชน์ให้กับพนักงาน เพราะยังไม่มีเงินทุนของกลุ่ม การมาประชุมการรับประทานอาหารว่างแต่ละครั้งก็ใช้งบประมาณส่วนตัวของผู้จัดการแต่ละคน ส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้เงินสหกรณ์

3) วัตถุประสงค์ของเครือข่าย

เนื่องจากการจัดตั้งชมรมผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรและมีการรวมผู้จัดการและพนักงาน สหกรณ์มาเป็นชมรม และต่อมาเห็นว่าเมื่อมาจัดเวทีหลายครั้ง ควรจะเป็นเครือข่ายด้านวิชาการ โดยมี ผู้จัดการและพนักงานจากสหกรณ์ต่าง ๆ มาร่วมประชุมกันอย่างน้อยเดือนละครั้ง เป้าหมายของ เครือข่ายคือการเผยแพร่ความรู้การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ให้แก่มั่นและกันระหว่างผู้จัดการด้วยกัน และการประสานธุรกิจทุกอย่างที่สหกรณ์มีปัญหา โดยให้ทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็นเมื่อมีการจัดเวที ปรึกษาหารือกัน

4) แนวทางการดำเนินงาน

การจัดตั้งชมรมผู้จัดการ และขยายมาเป็นพนักงานสหกรณ์ทุกสหกรณ์ เข้าร่วม โดยมีการดำเนินงาน คือ มีการพบปะปรึกษากันทุกเดือน และสหกรณ์ใดที่ว่างและมีพนักงานเข้าร่วมหรือไม่ก็ได้ แนวทางการพบปะพูดคุย คือ เรื่องธุรกิจ-คือ ธุรกิจของสหกรณ์ การตรวจสอบสินค้าของสมาชิก ชำช้อน การเร่งรัดชำระหนี้ การค้าขายพืชผลทางการเกษตรของสมาชิก การซื้อปุ๋ย การจัดอบรมการฝึกปฏิบัติการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ร่วมกับกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ การสร้างผู้นำในสหกรณ์ให้ได้รับการอบรม แสวงหาความรู้ใหม่จากหน่วยงานภายนอก

5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

เครือข่ายผู้จัดการเป็นเครือข่ายวิชาการที่แท้จริง ไม่มีการดำเนินธุรกิจใด นอกจากให้มารับความช่วยเหลือด้านความรู้ การปรึกษา โดยบางครั้งก็เชิญเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ในจังหวัด มาร่วมด้วยการสร้างความใกล้ชิดต่อกัน การนำเสนอปัญหาให้เวทีและให้สหกรณ์อื่น ๆ ช่วยแก้ไขปัญหานั้น นำเสนอในรูปแบบของความคิดเห็น ความสำเร็จของเครือข่าย คือ การมีตัวแทนที่มีความรู้เข้าใจในสหกรณ์ของตน สามารถนำปัญหาของตนมาสู่ที่ประชุมได้ และต้องมีทุนในการประชุมพบปะกัน ผู้จัดการสหกรณ์และพนักงานที่เข้าร่วมเวทีต้องเสียสละกล้าคิดกล้าแสดงความคิดเห็นและนำความเห็นของคนอื่น ๆ ไปตัดสินใจดำเนินงานในสหกรณ์ของตน โดยให้ที่ประชุมเครือข่ายเป็นฝ่ายคิดตามประเมินด้วย ในการประชุมพบปะกันแต่ละครั้งก็ใช้ร้านอาหารบ้าง สำนักงานสหกรณ์บ้าง โดยใช้เงินส่วนตัวลงแทรกกัน นอกจากนั้น ที่ประชุมยังให้ชมรมช่วยประสานกับสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยในการจัดตั้งกองทุนเลี้ยงชีพพนักงานที่กำลังจัดตั้งขึ้นโดยดูโครงสร้างของการบริหารให้เป็นประโยชน์กับพนักงานสหกรณ์มากที่สุด

ดังนั้น หากจะให้เครือข่ายผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์มีความเข้มแข็ง ต้องมีกองทุนหรือต้องมีการหารายได้กับชมรม หรือเครือข่าย และเครือข่ายต้องให้ผลประโยชน์กับสมาชิกได้แก่ ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์

7.เครือข่ายการเชื่อมโยงธุรกิจด้านวัสดุ ของขบวนการสหกรณ์ในจังหวัดกาญจนบุรี

1) ความเป็นมา

การเชื่อมโยงธุรกิจของสหกรณ์ มีความเป็นมาตั้งแต่กรมส่งเสริมสหกรณ์มีนโยบายให้สหกรณ์ต่าง ๆ ภายในจังหวัดหรือข้ามจังหวัดได้เชื่อมโยงธุรกิจต่อกัน ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา เนื่องจากขณะนั้นได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจขึ้นภายในประเทศจนบริษัทต่าง ๆ พากันปิดกิจการ แต่สหกรณ์การเกษตรต่าง ๆ ยังสามารถดำเนินกิจการอยู่ได้ จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้กำหนดนโยบายการเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างสหกรณ์ด้วยกันขึ้นมา

หลังจากทิมวิจัยได้เข้าไปกระตุ้นโดยการจัดประชุมเครือข่ายและผู้นำสหกรณ์ต่าง ๆ ภายในจังหวัด สหกรณ์ก็มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างขบวนการสหกรณ์ในจังหวัดกาญจนบุรี ผลตั้งแต่เดือนธันวาคม 2548 ถึง พฤษภาคม 2549 ปรากฏว่า มีการเชื่อมโยงด้านวัสดุเพิ่มมากขึ้นจากเดิม เชื่อมกับเรื่องปุ๋ยอย่างเดียว ดังนี้

1. แบบพิมพ์ มูลค่า 717,937 บาท

ผู้ขาย	ผู้ซื้อ
ชุมนุมสหกรณ์กาญจนบุรี จำกัด	สหกรณ์การเกษตรตำบลช่องสะเดา จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรบ้านเจ้าเพชร จำกัด
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านวังดั่ง จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรจัดรูปที่ดินท่ามะกา จำกัด
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำย่านเจ้า จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรเขตปฏิรูปที่ดินห้วยนางครวญ จำกัด
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านหนองบัว จำกัด
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านท่ากระเปือ จำกัด
	สหกรณ์บริการรถยนต์โดยสารกาญจนบุรี จำกัด
	สหกรณ์บริการเพิ่มพูน จำกัด
	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมสนับสนุนกองพลทหารราบที่ 9
	สหกรณ์ออมทรัพย์ทหารช่างที่ 9 จำกัด
	กลุ่มเกษตรกรกรทำนาท่าไม้
	กลุ่มเกษตรกรทำไร่ห้วยเหนียว

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้ขาย	ผู้ซื้อ
	เกษตรกรทำไร่ยางสูง
	กลุ่มเกษตรกรทำไร่แสนตอ
	กลุ่มเกษตรกรทำนาหนองตากยา
	กลุ่มเกษตรกรทำไร่กลอนโค
	กลุ่มเกษตรกรทำนาโคกตะบอง
	กลุ่มเกษตรกรทำนาดอนขมิ้น
	กลุ่มเกษตรกรทำนาหนองลุ่มชุม
	กลุ่มเกษตรกรทำไร่ตะคร้ำเอน
	ร้านสหกรณ์สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี จำกัด
2.วัสดุสำนักงาน มูลค่า 1,210,444 บาท	
ผู้ขาย	ผู้ซื้อ
สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด	สหกรณ์ผู้ปลูกหอมใหญ่กาญจนบุรี จำกัด
สหกรณ์การเกษตรเดชอุดม จำกัด	สหกรณ์เกษตรท่าม่วง จำกัด
ผู้ขาย	ผู้ซื้อ
ชุมนุมสหกรณ์กาญจนบุรี จำกัด	สหกรณ์การเกษตรบ้านเจ้าเณร จำกัด
	สหกรณ์กองทุนสวนยางพาราทองผาภูมิ จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินทุ่งนางครวญ จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินไทรโยค จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรศรีมงคล จำกัด
	สหกรณ์หมู่บ้านชายแดนไทยพม่าบ้านน้ำพุร้อน จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรหมู่บ้าน ปชด.ห้วยน้ำขาว จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรลูกค้ำ รกส.กาญจนบุรี จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด
	สหกรณ์ผู้ปลูกหอมหัวใหญ่กาญจนบุรี จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรด่านมะขามเตี้ย จำกัด
	สหกรณ์นิคมทองผาภูมิ จำกัด

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้ขาย	ผู้ซื้อ
	สหกรณ์ยางพาราทองผาภูมิ จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรถาวรพัฒนา จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด
	สหกรณ์ชาวไร่สับปะรดกาญจนบุรี จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรเลาขวัญ จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านเขาปูน จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรบ่อพลอย จำกัด
	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค.กาญจนบุรี จำกัด
	สหกรณ์นิคมกุยมั่ง จำกัด
	ร้านสหกรณ์กองทัพภาคที่ 1 จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรสุราษเฐ์พื้นเมืองกาญจนบุรี จำกัด
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านหนองหญ้า จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรวังขนาย จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินหนองสามพราน จำกัด
	สหกรณ์ออมทรัพย์ทหารราบที่ 19 จำกัด
ชุมนุมสหกรณ์กาญจนบุรี จำกัด	สหกรณ์ออมทรัพย์กรมสนับสนุนกองพลทหารราบที่ 9
	กลุ่มเกษตรกรกรทำนาท่าไม้
	กลุ่มเกษตรกรกรทำนาหนองตากยา
	กลุ่มเกษตรกรกรทำไร่กลอนโค
	กลุ่มเกษตรกรกรทำนาโคกตะบอง
	กลุ่มเกษตรกรกรทำนาดอนขมิ้น
	กลุ่มเกษตรกรกรทำนาลุ่มส้ม
	กลุ่มเกษตรกรกรทำไร่ตะคร้ำเอน
	สหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี

3. ไร่ มูลค่า 3,981,080 บาท	
ผู้ขาย	ผู้ซื้อ
สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านหนองบัว จำกัด
	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. กาญจนบุรี จำกัด
สหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด	สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำท่าม่วงรวมใจสามัคคี จำกัด	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำท่าม่วงแผ่นดินทอง จำกัด
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด	สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด
สกต. กาญจนบุรี จำกัด	สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี จำกัด
กลุ่มเกษตรกรบ้านดงยาง	สหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด
ข้าวสาร มูลค่า 91,760 บาท	
ผู้ขาย	ผู้ซื้อ
สหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอ จำกัด	ชุมนุมสหกรณ์กาญจนบุรี จำกัด
	สหกรณ์ปฏิรูปที่ดินหนองสามพราน จำกัด
	สหกรณ์การเกษตร กรป.กลาง นพค. กาญจนบุรี (สอง) จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินหนองปรือ จำกัด
สหกรณ์การเกษตรเมืองร้อยเอ็ด จำกัด	สหกรณ์การเกษตรท่ามะกา จำกัด
สหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอ จำกัด	สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินเศรษฐกิจพอเพียง

5. เมล็ดพันธุ์	
ผู้ขาย	ผู้ซื้อ
สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด	สหกรณ์การเกษตรท่าม่วง จำกัด
6. ผ้า มูลค่า 25,000 บาท	
สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	สหกรณ์การเกษตรด่านมะขามเตี้ย จำกัด
	สหกรณ์การเกษตรท่ามะกา จำกัด

2) การดำเนินงาน

การส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายให้เกิดขึ้นภายในจังหวัดกาญจนบุรี ส่งผลข้างเคียงให้การรวมกันทำธุรกิจในสินค้าอื่น ๆ มากขึ้นหลายอย่าง เช่น การกันสั่งซื้อแบบพิมพ์ วัสดุสำนักงาน ปุ๋ย ข้าวสาร เมล็ดพันธุ์และผ้าทอมือ จนมีเครือข่ายการรวมกันสั่งซื้อสินค้า สอบถามข้อมูลการตลาดมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ

1. ผู้นำสหกรณ์ ผู้จัดการสหกรณ์ มาร่วมประชุมเพื่อสร้างเครือข่าย เป็นผู้นำบุคคลคนเดียวกับการรวมกันซื้อสินค้า ที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดได้สนับสนุน ด้านการเงิน บัญชีและติดตามผล

2. เครือข่ายกิจกรรมที่ดำเนินงานในที่วิจัยเป็นการต่อยอดจากเครือข่ายเดิม ที่มีอยู่แล้ว เช่น ปุ๋ย ข้าวสาร เมล็ดพันธุ์ การเงิน รวมถึง ชมรมผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์การเกษตร จึงทำให้เกิดการอยากรวมตัวกันมากขึ้น

3. การจัดเวทีเครือข่าย เพื่อสร้างการกระตุ้นให้เกิดเครือข่าย ทำให้เกิดการเรียนรู้ ในกิจกรรมจริงของตนเองมากขึ้น ทำให้ผู้มาร่วมประชุมสามารถประชุมเครือข่าย ไม่ว่าผู้นำสหกรณ์ พนักงาน ผู้จัดการ สมาชิกกลุ่มย่อย หรือข้าราชการ ได้เรียนรู้ประสบการณ์การจากกันและกัน

3) วัตถุประสงค์ของเครือข่าย

เครือข่ายการจัดซื้อจัดหาวัสดุสำนักงานของสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ต้องการรวบรวมใบสั่งซื้อแบบเอกสาร ใบเสร็จ จากกลุ่มและสหกรณ์ ไปให้ขุมนุมสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรีซื้อจาก ขุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย ซึ่งจะทำให้การสั่งซื้อได้ในราคาที่ต่ำ และขุมนุมสหกรณ์จังหวัดเป็นแม่ข่าย เพื่อขยายไปยังธุรกิจอื่น ๆ ภายในจังหวัด

4) แนวทางการดำเนินงาน

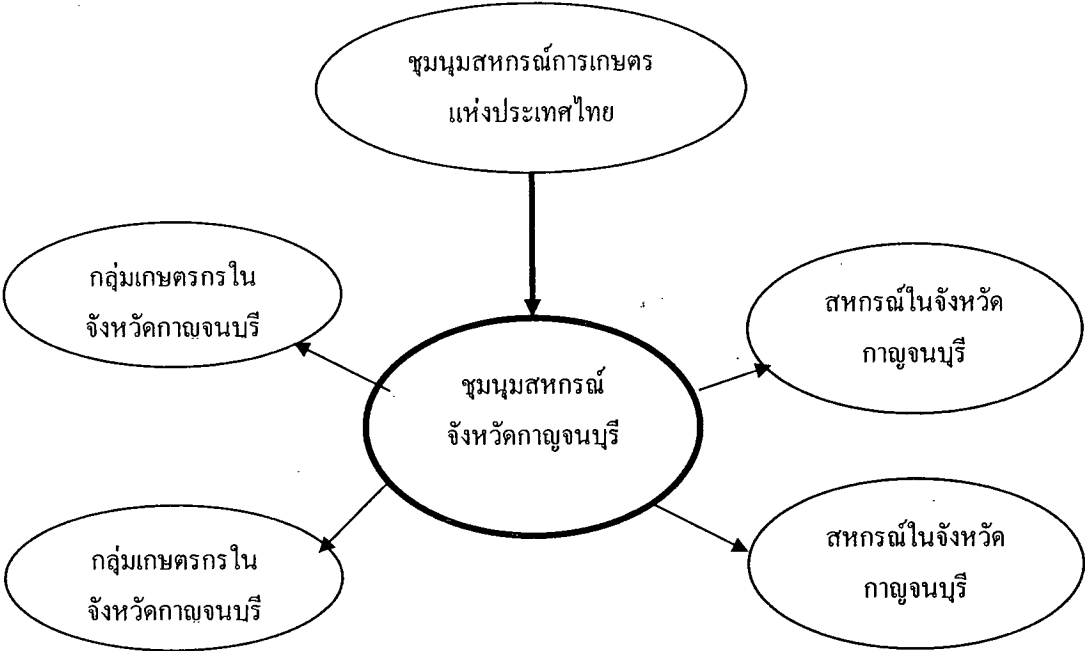
การดำเนินงานของเครือข่าย โดยการจัดประชุมร่วมกับเครือข่ายปุ๋ย ข้าวสาร และให้พนักงานสหกรณ์ กรรมการกลุ่มเกษตรกร ได้เสนอความเห็นในการช่วยกันสั่งซื้อแบบพิมพ์เอกสารทางบัญชีจากขุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย โดยให้ขุมนุมสหกรณ์กาญจนบุรีเป็นแม่

ขายสั่งซื้อ แต่เนื่องจากราคาแบบพิมพ์จะสูงตามราคากระดาษและค่าขนส่ง จึงให้ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย ลดส่วนที่เป็นค่าขนส่ง เพราะจังหวัดกาญจนบุรี สั่งซื้อจำนวนมาก เมื่อ
เปรียบเทียบกับคำสั่งซื้อแบบเดิมก็เห็นว่าสามารถซื้อได้จริง และราคาลดลงในส่วนที่เป็นค่าขนส่ง

5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การดำเนินงานเครือข่ายวัสดุสำนักงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี
ขึ้นอยู่กับจัดการด้านต้นทุนการดำเนินงาน เพราะสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรต้องมีความจำเป็น
ในการลดต้นทุนการดำเนินงานของตนลงให้ได้ ดังนั้นแนวการสั่งซื้อแบบพิมพ์วัสดุสำนักงานจึง
จำเป็นต้องสั่งรวมกันเพื่อลดการขนส่ง ความสำเร็จคือ ลดต้นทุนการขนส่ง และในอนาคต สหกรณ์
ก็ต้องประหยัด การประชุมเครือข่ายวัสดุก็ได้ประชุมร่วมกับเครือข่ายอื่น ๆ และแม่ข่ายต้องมีการ
บริหารธุรกิจที่ดี คือชุมนุมสหกรณ์กาญจนบุรี เน้นการบริการให้กับสมาชิกในกลุ่มได้รับวัสดุ
สำนักงานที่มีคุณภาพและราคาต่ำกว่าตลาดหรือเท่ากัน เครือข่ายคุณค่าที่เกิดขึ้นคือความใกล้ชิด
ไว้วางใจกันและนำไปสู่การสร้างเครือข่ายอื่น ๆ เช่น การเงิน วัสดุการเกษตร เป็นต้น

แผนภูมิที่ 4.11 แสดงเครือข่ายวัสดุสำนักงานของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

บทที่ 5

บทสังเคราะห์เครือข่ายคุณค่ากับการแก้ปัญหาความยากจน

การสังเคราะห์คนจนจดทะเบียนจากหน่วยงานของสำนักงานพัฒนาชุมชน และตัวสมาชิกสหกรณ์ภายในจังหวัดกาญจนบุรี ปัญหาข้างต้นพบโดยรวมเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการนโยบายของชาติ เรื่อง การแก้ไขปัญหาความยากจน โดยเฉพาะปัญหาที่ประชาชนมาจดทะเบียน แบ่งเป็นรายละเอียดต่าง ๆ ได้ ดังนี้ คือ ไม่มีที่ดินทำกิน มีที่ดินทำกินไม่เพียงพอ ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน คนเร่ร่อน อาชีพผิวดกกฎหมาย นักเรียนนักศึกษาไม่มีรายได้ คนถูกหลอกลวง มีหนี้ในระบบ หนี้นอกระบบ ขาดแคลนที่อยู่อาศัย และอื่น ๆ เช่น น้ำทำการเกษตร การใช้ชีวิตประจำวัน ขาดแคลนเงินสด ปัญหาจากอาชีพการเกษตร หลังฤดูเก็บเกี่ยวว่างงาน ประชาชนมีการศึกษาค่ำ ส่วนปัญหาเชิงโครงสร้างที่สมาชิกสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ได้ให้ข้อมูลในขณะออกไปจัดเวทีชาวบ้าน ได้แก่ การส่งเสริมอบรมในการสร้างงานหรือพัฒนาอาชีพได้จริงมีน้อย ส่วนใหญ่มีการอบรมแบบฟังบรรยายทางเดียว ไม่มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการในหมู่บ้าน การส่งเสริมการเกษตรแผนใหม่ที่ต้องเนื่องมีการปฏิบัติบางจุดไม่กระจ่าย และการพัฒนาที่ทำกิน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ยังไม่เป็นระบบในพื้นที่

5.1 ตัวแบบในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์การแก้ปัญหาความยากจนเชิงพื้นที่ โดยใช้.ทฤษฎี Input – Output Model ดังนี้

Input	Process	Output
- คนจนจดทะเบียน	- การอบรมแกนนำของสมาชิก	- มีรายได้
- สมาชิกสหกรณ์	- จัดเวทีชาวบ้าน	- เพิ่มมูลค่าผลผลิต
- เกษตรกร	- ฝึกอบรม ค้นหาปัญหา	- มีวิธีการจัดการในกลุ่ม
- สมาชิกกลุ่ม องค์กร	- ฝึกอบรม วิธีแก้ปัญหา	- เพิ่มกิจกรรมในกลุ่มหลาย ๆ อย่าง
ประชาชนต่าง ๆ	- จัดการกลุ่มเป็นผู้แก้ปัญหา	- ทำการตลาดสินค้าได้ดีขึ้น
	- ฝึกอาชีพ	- ประสานกับกลุ่มอื่น ๆ ได้.
		- แนะนำให้กลุ่มมีวินัย

5.2 สรุปผลการวิเคราะห์

ในการกำหนดแบบวิจัยเพื่อการนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนที่จดทะเบียนโครงการค้นหาคนจนในขบวนการสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร สมาชิกกลุ่มองค์กรประชาชนต่าง ๆ เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประชุมเวทีชาวบ้านในเครือข่ายต่าง ๆ

การคัดเลือกคนจนจดทะเบียนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มองค์กรประชาชนต่าง ๆ สำนักงานพัฒนา จังหวัดได้ดำเนินการแก้ไขไปบางส่วน คนเร่ร่อน ผู้ประกอบอาชีพผิดกฎหมาย เป็นต้น

การสร้างคุณค่าของขบวนการเครือข่าย โดยดำเนินการตามขั้นตอนของ Model Input-output ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. input ปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย (1) คนจนจดทะเบียน บุคคลอื่น ๆ ที่ไปจดทะเบียน แต่ต้องการเข้าร่วมการส่งเสริมอาชีพ (2) งบประมาณแต่ละหน่วยที่รัฐจัดให้ (3) อุปกรณ์การจัดการผลิตผลิตภัณฑ์ให้มีความเป็นมาตรฐาน

2. Process หรือขบวนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย ปรัชญาในการจัดการองค์ความรู้ด้านวิจัย คุณธรรมในการวิจัย กลไกการสร้างเครือข่ายในการวิจัย

3. output คือ ปัจจัยนำออกที่เป็นรูปธรรมอันได้แก่ การทำงานของคนจนจดทะเบียนที่ร่วมกลุ่มอย่างมีความขยัน ในกลุ่มอาชีพ กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มองค์กรภาคประชาชนต่าง ๆ ในจังหวัดกาญจนบุรี

1.เครือข่ายเกษตรอินทรีย์

การสังเคราะห์คนจนจดทะเบียนที่เกี่ยวกับการมีหนี้จำนวนมาก ไม่มีรายได้ ปัจจัยนำเข้า โดยการนำมาฝึกอบรมให้เข้าใจในการทำเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ มีความพร้อมที่จะปลูกผัก หรือทำขนม ทำน้ำพริก ลอดช่องไทยสูตรโบราณ เครื่องดื่มตราบัวหิมะ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

Process คือ กระบวนการให้การอบรมเข้าสู่เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้นำ สมาชิกเครือข่าย เกษตรอินทรีย์ให้คนจนเหล่านั้นเข้าใจปัญหาตนเองได้ดีขึ้น มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในการทำกิจกรรมการสร้างรายได้

Output หรือปัจจัยนำออก จะเห็นได้ว่า ผู้ที่มาร่วมทำเครือข่ายในกลุ่มทำน้ำพริกตราแม่ศรี ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง ก็สามารถรวมกลุ่มสร้างรายได้ มากขึ้น หรือการปลูกข้าวโพด

เพื่อส่งกลุ่มทำนํ้ามข้าวโพด หมู่ 2 ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอท่าม่วง เป็นต้น นอกจากนั้นบางคนก็สามารถปลูกพืชให้ขยายตัวได้มากขึ้น เป็นต้น

2. เครือข่ายการเงิน

ปัจจัยนำเข้า (input) ได้แก่ คนจนจดทะเบียนที่ต้องการเข้าร่วมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มเกษตรกร หรือกลุ่มสหกรณ์ จำเป็นต้องเข้ามาได้รับความรู้เกี่ยวกับกลุ่มในการอบรมค้นหาปัญหาการฝึกอาชีพ รวมทั้งการออมทรัพย์วันละบาทอย่างน้อยตามกำลังความสามารถของบุคคลผู้นั้น

กระบวนการ (Process) เครือข่ายการเงิน ต้องการให้กลุ่มที่อยู่ในชุมชนทั้งระดับอำเภอ และตำบล ผนวกกับสมาชิกให้นำเงินมาฝากไว้กับสหกรณ์ แล้วสหกรณ์มาฝากไว้กับชุมชน หรือสหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี ให้เป็นศูนย์กลางทางการเงิน สมาชิกคนใดสนใจอยากเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์โดยตรง ก็ให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น และสหกรณ์โดยเจ้าหน้าที่สินเชื่อ และผู้จัดการสหกรณ์ร่วมกันให้การศึกษาอบรม วิธีการฝึกอาชีพ การจัดทำบัญชีครัวเรือน และการออมในที่สุด ก็จะเข้าร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มได้

ปัจจัยนำออก (Output) ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ สมาชิกกลุ่มเกษตรกร และสมาชิกกลุ่มองค์กรเอกชนต่าง ๆ ที่ได้เข้ามาร่วมฝากเงินกับสหกรณ์หรือกลุ่มเดิม จำนวนมากขึ้น หลังจากการจัดเวทีให้แสดงตัวก่อให้เกิดปัญหาที่ไม่สามารถส่งเสริมการออมทรัพย์ได้ และทุกคนก็เริ่มเข้าใจในเครือข่ายคุณค่าของการรวมกลุ่มการเงินในแนวราบ โดยให้ชุมชนสหกรณ์จังหวัดเป็นศูนย์กลาง ระดับจังหวัด และสมาชิกก็จะมาฝากเงินในกลุ่มระดับล่างในตำบลหรือชุมชนอย่างจริงจังมากขึ้น

3. เครือข่ายข่าวสาร

การจดทะเบียนคนจนส่วนมากไม่มีปัญหาเรื่องเครื่องใช้อุปโภคและบริโภค แต่เมื่อนำคนจนจดทะเบียนที่มีปัญหาเรื่องที่ดิน และหนี้สินก็สามารถวิเคราะห์ได้ ดังนี้

ปัจจัยนำเข้า (input) ได้แก่ คนจนจดทะเบียนที่มีปัญหา เรื่องการทำการเกษตร ที่ดิน น้ำ กินน้ำใช้ เพื่อให้เข้าร่วมรับฟังปัญหาอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันที่อยู่รอบ ๆ ตัวสมาชิก โดยเฉพาะของกินของใช้และปัญหาการซื้อข่าวสารเพื่อการบริโภค

กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดเวทีประชุมค้นหาปัญหาในกลุ่มให้คนจนจดทะเบียนได้เข้าร่วมอภิปรายและมีการซักถามจากวิทยากรแกนนำ เคลื่อนย้ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเรื่องความพร้อมกับการรับสถานการณ์ข่าวของแพงขึ้น การต้องซื้อข้าวสาร เครื่องใช้จำเป็น ในการมีชีวิตประจำวัน การกระทำกิจกรรมการปฏิบัติงานประจำชีวิตประจำวันในการพึ่งพาตนเองของสมาชิก เช่น การรวมกลุ่มกันสั่งซื้อข้าวสารมาเพื่อบริโภค แต่การสั่งซื้อแบบกลุ่มหลาย ๆ คน จนสามารถลดค่าขนส่ง ค่าเดินทางของสมาชิกลงได้ แต่มีข้อเสียตรงที่ผู้ซื้อไม่สามารถจะเลือกซื้อสินค้าอื่น ๆ ที่จำเป็นได้

ปัจจัยนำออก (Output) เป็นการบ่งชี้ถึงคนจนจดทะเบียนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ สมาชิกกลุ่มเกษตรกร และสมาชิกกลุ่มองค์กรประชาชนอื่น ๆ ได้เห็นกิจกรรมการซื้อข้าวสารในราคาต่ำ และมีค่าใช้จ่ายน้อยเป็นจริง และสะท้อนไปถึงการแก้ปัญหาอุปอื่น ๆ ในแนวทางการสร้างเครือข่ายแบบเดียวกัน

4.เครือข่ายกลุ่มอาชีพ

ซึ่งถือว่าเป็นเครือข่ายที่สำคัญมากที่สุด สำหรับจังหวัดกาญจนบุรีมีเครือข่ายเป็นกลุ่ม OTOP ต่าง ๆ กระจายทั่วทุกตำบล และอำเภอ โดยมีการสังเคราะห์ ดังนี้

ปัจจัยนำเข้า (input) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ โดยให้คนจนจดทะเบียนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ได้มาปรึกษาหารือและสอบถามปัญหาต่อกัน โดยมีทีมวิจัยได้เข้าร่วมกระตุ้นให้เกิดการนำเสนอปัญหา ความคิดเห็นในการแก้ปัญหา

กระบวนการ (Process) การจัดเวทีเพื่อแก้ไขปัญหาคนจนจดทะเบียนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่เป็นบุคคลว่างงาน การนำเสนอสภาพแวดล้อมรอบ ๆ หมู่บ้านที่สมาชิกกลุ่มอาชีพทรัพยากรธรรมชาติที่มี และนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยภาพรวมคนจนจดทะเบียนเหล่านี้สามารถดำเนินงานต่าง ๆ ได้ โดยครั้งแรกให้แนะนำรู้จักกันก่อน และค่อย ๆ ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอปัญหาที่ตนเองค้นพบในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทั้งที่มีมาตรฐานได้รับดาวจากสำนักงานจังหวัดตั้งแต่ดาวเดียวจนถึงห้าดาว ในตัวผลิตภัณฑ์หรือสินค้าต่าง ๆ ได้แก่ นกประดิษฐ์ ไม้พื้นเมือง ผ้าทอมือ กล้องทำด้วยไม้ไผ่ ขาโอบหมอน มะม่วงแช่อิ่ม ฯลฯ มีผลิตภัณฑ์มากมายที่คนจนจดทะเบียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ การประชุมครั้งที่สองและสามให้แต่ละคนได้เข้าไปในกลุ่มที่ตนเองอยากจะทำ โดยให้ร่วมกันฝึกเป็นอาชีพเสริมรายได้ ในการจัดเวทีครั้งที่สี่หรือห้าก็จะเน้นวิธีกาปัญหากับกลุ่ม และเครือข่ายโดยเฉพาะมาตรฐานสินค้า และคุณภาพ ระดับราคา การจัดตลาด การทำบัญชีรายได้ บัญชีสินค้าของกลุ่ม การฝึกบุตรหลาน สมาชิกสหกรณ์ให้เป็นพนักงานขาย

ปัจจัยนำออก (Output) ตามกรอบการช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือกันและกัน ทำให้คนจนจดทะเบียนเห็นความสำคัญของการร่วมมือกันระหว่างกลุ่มอาชีพที่คล้ายคลึงกัน มีอาชีพแบบเดียวกัน เช่น กลุ่มผลิต-ไข่เค็ม ใกล้เคียงกับกลุ่มผลิตข้าวปลอดสารพิษ ความร่วมมือ การปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ การนำไปจำหน่ายในร้านค้าจำหน่ายของเอกชนตามระยะทาง เข้าจังหวัด การนำสินค้าไปขายในงานแสดงสินค้าของกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง โดยเฉพาะ เครื่องเบญจรงค์ กลุ่มทำค้อ อำเภอนาทม จังหวัดน่าน จำหน่ายไปยังตลาดต่างประเทศ เป็นต้น

5. เครือข่ายปุย

การดำเนินงานของคนจนจดทะเบียนเกี่ยวกับเครือข่ายปุย โดยเฉพาะการจัดเวทีชาวบ้าน ประกอบด้วย กลุ่มสมาชิกสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดหาปุ๋ยเคมีและวัสดุสำหรับผลิตปุ๋ยอินทรีย์ในกลุ่ม

ปัจจัยนำเข้า (input) คนจนจดทะเบียน สมาชิกสหกรณ์ สมาชิกกลุ่มเกษตรกร และสมาชิกกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่เข้าร่วมจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อให้เกิดเครือข่ายคุณค่าฝึกอบรมการทำการเกษตรการใช้ปุ๋ย การรวมกลุ่มเพื่อสั่งซื้อปุ๋ยตามความต้องการ แต่มีเป้าหมาย คือ การลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงให้ได้ในแต่ละครัวเรือน

กระบวนการ (Process) เป็นการดำเนินงานจัดเวทีชาวบ้านในแต่ละกลุ่มย่อยของการปลูกพืชไร่ ทำนา และการใช้ปุ๋ยในสวนผลไม้ เพื่อให้เกิดการกระจายเครือข่ายไปยังกลุ่มต่าง ๆ การดำเนินงานจัดประชุมแต่ละครั้ง คนจนจดทะเบียนในกลุ่มของสมาชิกสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร ได้ร่วมกันสั่งซื้อปุ๋ยเคมีผ่านสหกรณ์การเกษตรในระดับอำเภอ เช่น สหกรณ์ผู้ใช้น้ำท่าม่วงรวมใจสามัคคี กับสหกรณ์ผู้ใช้น้ำท่าม่วงแผ่นดินทอง มีการสั่งซื้อปุ๋ยอินทรีย์ระหว่างกัน นอกจากนั้นกลุ่มเกษตรกรบ้านดงยาง ก็จำหน่ายปุ๋ยอินทรีย์ให้กับสหกรณ์การเกษตรท่าม่วงและสหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด

จากการสังเกตเบื้องต้น พบว่า คนจนจดทะเบียนก็ไม่แตกต่างจากสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ในทำการเกษตรที่นิยมใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมาก ๆ และหวังผลผลิตข้าวโพด ข้าว พืชผัก ให้มากยิ่งขึ้น แต่เมื่อมาร่วมกลุ่มกันก็จะสามารถดำเนินการได้ตามความต้องการของตนเองและกลุ่มในเรื่องการลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี การดูแลแปลงพืชผักตนเอง

ปัจจัยนำออก (Output) ผลที่เกิดขึ้นทั้งคนจนจดทะเบียนและไม่จดทะเบียน ก็พยายามจะปรับตนเองให้เข้ามาสู่เครือข่าย มีผู้นำกลุ่มที่คอยประสานกับสหกรณ์การเกษตรอย่างชัดเจน เช่น สหกรณ์การเกษตรเมือง ก็สั่งซื้อปุ๋ยจากสหกรณ์การเกษตรพนมทวนไปให้กลุ่มต่าง ๆ ที่มีสมาชิกเป็นคนจนจดทะเบียน สหกรณ์เพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. ก็ไปดำเนินการจัดหาปุ๋ยมา

ให้กับสหกรณ์การเกษตรในอำเภอ และกลุ่มเกษตรกร เป็นต้น การกระจายปุยอินทรีย์รวมไป
ด้วยเป็นการทดแทนลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง

6.เครือข่ายผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์การเกษตร

การเป็นเครือข่ายผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ ไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจดทะเบียนคนจน แต่เครือข่ายผู้จัดการเป็นเครือข่ายตำแหน่งทางสหกรณ์ และส่งผลให้ธุรกิจของสหกรณ์เคลื่อนไหวเป็นเครือข่าย เช่น ธุรกิจการเงิน ธุรกิจการขายเมล็ดพันธุ์ ธุรกิจการจำหน่ายปุ๋ย ข้าวสารและวัสดุอุปกรณ์การเกษตรต่าง ๆ จนในที่สุดความเป็นปึกแผ่นของระบบเครือข่ายอื่น ๆ ก็เข้มแข็ง

ความคิดเห็นต่อคนจนจดทะเบียนจากชมรมผู้จัดการสหกรณ์ เห็นว่า การจดทะเบียนคนจนไม่ได้จดทะเบียนเพื่อต้องการให้รัฐได้แก้ปัญหาได้จริง และบางคนไม่ได้เป็นคนจนจริง ๆ แต่มีความขาดแคลนในเรื่องต่าง ๆ เช่น ที่ดินทำกิน การทำการเกษตรล้มเหลว มีหนี้สินนอกระบบจำนวนมาก แต่ถ้าต้องการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์จริง ก็คือการทำให้เกิดผล เช่น สมาชิกสหกรณ์มีความเป็นอยู่ดีขึ้น

ปัจจัยนำเข้า (input) ได้แก่ พนักงาน ผู้จัดการสหกรณ์ในสหกรณ์ต่าง ๆ ความรู้ทางธุรกิจ ความสัมพันธ์ใกล้ชิด ความไว้วางใจ การสุจริตต่อกัน

กระบวนการ (Process) เมื่อมีการจัดเวทีชาวบ้านให้ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์แสดงวิสัยทัศน์ของตนเอง ก็จะเกิดความคิดแนวทางสร้างเครือข่ายได้หลายแนวทาง ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดให้เครือข่ายอื่น ๆ ด้วย เช่น เครือข่ายข้าวสาร วัสดุสำนักงาน ปุ๋ย เกษตรอินทรีย์ และ OTOP แพร่กระจายออกไปโดยเร็ว ตามตัวผู้นำกลุ่มที่มาร่วมจัดเวทีกับผู้จัดการ และพนักงานของสหกรณ์

ปัจจัยนำออก (Output) เป็นการสร้างแรงกระตุ้นภายในให้ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์มาร่วมแก้ปัญหาคนจนจดทะเบียนแทนภาครัฐ การช่วยหาตลาด ดูงาน สร้างจิตสำนึกให้ประหยัด การช่วยหาตลาดสินค้า จนทำให้คนจนจดทะเบียนหลายรายเห็นคุณค่าของพนักงานสหกรณ์ บางคนก็มาสมัครเป็นสหกรณ์ พร้อมกับการขอกู้เงินและฝากเงิน

7. เครือข่ายวัสดุสำนักงาน

การสร้างเครือข่ายการรวมซื้อวัสดุสำนักงานของสหกรณ์ไม่ได้เกี่ยวข้องกับคนจนจดทะเบียน เนื่องจากกิจกรรมเป็นการรวมกันซื้อเครื่องเขียน แบบพิมพ์จากชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย เพื่อมาบริการจำหน่ายให้กับสหกรณ์ต่าง ๆ โดยมีชุมนุมสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรีเป็นแม่ข่าย

5.3 ผลการจัดเครือข่ายคุณค่า

การดำเนินการจัดเครือข่ายขบวนการสหกรณ์ให้พื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี โดยทีมวิจัยจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ และสถาบันวิชาการสหกรณ์ ได้เข้าร่วมโครงการโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม คือ ให้นำสหกรณ์ ผู้นำกลุ่มเกษตรกร กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่ม OTOP กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ร่วมประชุมและวางแผนในการค้นหาความจริง ข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แนวทางแก้ปัญหาของกลุ่ม และแนวทางการให้ความช่วยเหลือของรัฐ โดยการรวมกันเป็นเครือข่าย ตามกิจกรรมของกลุ่มที่มีอยู่เดิมในจังหวัดกาญจนบุรี เครือข่ายกิจกรรมที่สามารถดำเนินการเป็นเครือข่ายระดับจังหวัดได้ มีดังนี้

1. เครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ ในจังหวัดกาญจนบุรี เครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์มีมาก่อน และทีมวิจัยเข้าร่วมประชุมผลักดัน เพื่อให้เกิดเครือข่าย โดยมีจุดแข็ง จุดอ่อน ดังนี้

จุดแข็ง เครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์มีผู้นำเป็นกลุ่มเกษตรกร และกระจายเต็มพื้นที่จังหวัด มีกิจกรรมในการจัดหาปุ๋ยอินทรีย์ หรือผลิตภัณฑ์ใช้เอง หรือจำหน่ายไปยังกลุ่มอื่น ๆ และดำเนินงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ ทำให้กลุ่มมีกิจกรรมต่อเนื่อง และส่งผลให้เครือข่ายมีกิจกรรมการผลิตสินค้าพืชปลอดสารพิษออกจำหน่ายอย่างต่อเนื่องเช่นกัน

จุดอ่อน กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์มีการจัดหาวัตถุดิบ เพื่อนำไปใช้ผลิตพืชที่ปลอดสารพิษอย่างแพร่หลาย ทำให้วัตถุดิบราคาสูง ส่งผลกระทบให้เครือข่ายมีกิจกรรมการผลิตปุ๋ยน้อยลง และจากกลุ่มที่เคยผลิตจำหน่าย กลายเป็นกลุ่มที่ต้องไปซื้อหาปุ๋ยอินทรีย์สำเร็จรูปมาใช้ กลายเป็นเครือข่ายขายรวมซื้อปุ๋ยอินทรีย์

ความยั่งยืนของเครือข่าย มีความยั่งยืนเนื่องจากพืชที่ผลิตจากปุ๋ยอินทรีย์ ยังมีความต้องการขยายตลาดในระดับสูง จึงส่งผลให้การเคลื่อนไหวของเครือข่ายมีสูงเช่นกัน

2. เครือข่ายการเงิน แนวโน้มเครือข่ายการเงินจะมีการขยายไปยังสหกรณ์และกลุ่มอื่นๆ มากยิ่งขึ้น เพราะทุกคนที่มาร่วมประชุม มีการวางแผน เพื่อเผยแพร่ความรู้ไปยังกลุ่มของตนในการทำธุรกิจด้านเงินฝาก เงินกู้ และการออมโดยมีจุดแข็ง คือ

จุดแข็ง การเผยแพร่ความรู้ส่วนใหญ่เน้นเรื่องการออมของกลุ่มมาก่อน และให้กลุ่มไปณรงค์ให้สมาชิกในกลุ่มของตน เพื่อนำมาฝากไว้กับสหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอหรือสหกรณ์อื่น ๆ ที่กลุ่มไว้วางใจ เชื่อถือ และสหกรณ์จะนำเงินไปฝากหรือให้กู้ข้ามไปยังสหกรณ์อื่น ๆ จึงทำให้ทั้งผู้กู้หรือผู้ฝากจะได้รับผลประโยชน์ด้วยกัน ผู้กู้ก็ได้รับเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยถูก ผู้ฝากก็ได้รับดอกเบี้ยจากเงินรับฝาก

จุดอ่อน ไม่สามารถหาสหกรณ์หรือหน่วยงานเป็นหลักประกัน หรือเผยแพร่ความรู้เรื่องการเงินให้กับผู้นำหรือสมาชิกเครือข่ายการเงินได้ตลอดเวลา และผู้นำในด้านการเงินสร้างยาก เพื่อบุคคลนั้นมีความชำนาญการเงินในชุมชน ต้องเป็นบุคคลที่สนใจเรื่องการเงินและการคลังในพื้นที่ และต้องมีความรู้เรื่องเงินมาพอสมควร

อย่างไรก็ตาม ความยั่งยืนของเครือข่ายการเงินจะยั่งยืนอยู่กับผลประโยชน์ที่แต่ละฝ่ายจะได้รับควบคู่ไปกับความเชื่อถือต่อกัน ถ้าการทำธุรกิจการเงินแต่ละคู่คลองตัวไม่ผิดสัญญา ความเชื่อถือต่อกันก็ยิ่งสูงขึ้น ทำให้บทบาทผู้นำแต่ละกลุ่มสหกรณ์ยิ่งสูงขึ้นน่าเชื่อถือมากขึ้น

3. เครือข่ายข้าวสาร เป็นการสร้างเครือข่ายในระดับอำเภอขึ้นมาก่อนจากสหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอ จำกัด ที่มีโรงสีเป็นของตนเอง และได้สีข้าวจากสมาชิกเพื่อจำหน่าย แต่จากการดำเนินการสีข้าวมีผลกำไรเล็กน้อย แต่สมาชิกได้รับราคาข้าวเปลือกสูงกว่าท้องตลาด และสมาชิกมาซื้อข้าวสารไปบริโภคได้สะดวก

ลักษณะการเป็นเครือข่ายที่สำคัญ คือ ผู้นำกลุ่มอาชีพ กลุ่มสหกรณ์ และประชาชนทั่วไปซื้อข้าวสารจากสหกรณ์บริโภคและไปจำหน่าย จากการประชุมเครือข่ายแต่ละครั้งพบว่า ผู้นำได้รวบรวมตัวเลขการสั่งซื้อข้าวสาร ของแต่ละสหกรณ์และกลุ่มอาชีพที่ตนเองเป็นผู้นำ และราคาข้าวสารค่อนข้างสูง เมื่อสั่งซื้อจากแหล่งภายนอกจังหวัดการรวมกันสั่งซื้อข้าวสารเริ่มขยายเพิ่มมากขึ้น และมีสินค้าอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย

จุดแข็งของเครือข่ายข้าวสาร คือ เป็นสินค้าที่ทุกคนมีความจำเป็นต้องซื้อหา มาบริโภค และเครือข่ายมีโรงสีนาร่องของสหกรณ์พัฒนาชนบททุ่งสมอ และสามารถรับซื้อข้าวจากสมาชิกได้ กำลังการสีวันละ 20 เกวียน

จุดอ่อน ตลาดข้าวสารมีความต้องการของผู้บริโภคหลากหลาย รสนิยมของผู้บริโภคอาจจะเปลี่ยนได้ตลอดเวลาโดยเฉพาะเรื่องราคาข้าวสารหากมีแนวโน้มลดลงหรือ

สูงขึ้น จะทำให้การทำงานของเครือข่ายเกิดความไม่มั่นคง เพราะกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการซื้อ-ขายข่าวสารระหว่างสหกรณ์กับกลุ่มต่าง ๆ และระหว่างสหกรณ์ด้วยกัน

4. เครือข่ายกลุ่มอาชีพ เป็นเครือข่ายขนาดใหญ่รองจากกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ลักษณะการรวมตัวของเครือข่ายกลุ่มอาชีพ เป็นเหมือนสร้างแผนปฏิบัติการตลาด เพื่อจะนำสินค้าประจำจังหวัดของกาญจนบุรีออกไปสู่ต่างจังหวัดให้ผู้ซื้อในต่างจังหวัดได้เห็นสินค้าที่ได้มาตรฐาน เป็นรูปธรรมจนสามารถสร้างรายได้เป็นอาชีพของกลุ่ม

การปฏิบัติสร้างเครือข่าย โดยให้ผู้นำกลุ่มมานำเสนอวิธีการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการทำตลาด จนเกิดเป็นเครือข่ายร่วมกันทั้งจังหวัด โดยมีพัฒนาชุมชนจังหวัดเป็น ศูนย์กลางข้อมูลการตลาด และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด เป็นหน่วยงาน เสริมให้การสนับสนุนการจัดหาตลาดที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสหกรณ์

จุดแข็ง เครือข่ายกลุ่มอาชีพมีสินค้ามากมาย กระจายจนเต็มพื้นที่ มีทั้งกลุ่มที่สังกัดหน่วยงาน และกลุ่มที่ไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐ ผู้นำกลุ่มมีความขยันในการเร่งรัดการตลาด และการกระจายสินค้า การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ผู้นำส่วนใหญ่มีความสามารถในการผลิตสินค้าด้วย และสามารถนำสินค้าไปจำหน่ายได้ด้วย

จุดอ่อน เครือข่ายกลุ่มอาชีพเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ การรวบรวมสินค้าแต่ละครั้งทำได้ยากที่จะให้ได้สินค้าระดับมาตรฐาน แต่ก็ยังมีหน่วยงานราชการที่คอยให้ความสำคัญในการคัดเลือก โครงการคัดเลือกเป็นบางช่วงที่มีการประกวดเกิดขึ้น และผู้นำที่ออกไปจำหน่ายสินค้าก็พยายามผลักดันแต่สินค้าตนเอง ถ้าสินค้านั้นเป็นสินค้าชนิดเดียวกันกับผู้ที่นำสินค้าออกไปจำหน่าย จึงทำให้กลุ่มอื่น ๆ เหมือนเป็นคู่แข่งกัน

5. เครือข่ายปื๊ย เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีเกษตรกรมีอาชีพทำไร่กันเป็นส่วนใหญ่ พืชสำคัญ ได้แก่ ข้าวโพด อ้อย ข้าว และพืชไร่อื่น ๆ ผสมผสานกับพืชสวนครัว เช่น หอมหัวใหญ่ ปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี และปุ๋ยอินทรีย์ปีละ 3000 – 4000 ตัน โดยเฉพาะในปีใดที่พืชไร่มีราคาสูง เกษตรกรจะปลูกกันหลายรอบ การดำเนินงานเครือข่ายโดยให้ผู้นำกลุ่มสหกรณ์ กรรมการสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ มาตกลงกันในการซื้อปุ๋ย แต่ส่วนใหญ่แล้วยังต้องการซื้อขายกับร้านค้าเก่า โดยใช้สหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด กับ สหกรณ์การเกษตรลูกค้ำ ธ.ก.ส. ช่วยจัดหาปุ๋ยมาจำหน่ายให้สหกรณ์อื่น ๆ

จุดแข็ง กิจกรรมเครือข่ายเรื่องปุ๋ยเป็นสินค้าจำเป็นของเกษตรกร จึงทำให้ความต้องการของเกษตรกรมีตลอดเวลา ทำให้เครือข่ายปุ๋ยมีการติดต่อกันตลอดเวลา นอกจากนั้นในจังหวัดกาญจนบุรีมีเครือข่ายชมรมผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ที่เชื่อมสัมพันธ์กันอยู่กับข้าราชการและชมรมผู้จัดการในต่างจังหวัด จึงมีความคล่องตัวในการประสานเครือข่ายปุ๋ยกับพ่อค้าได้ตลอดเวลา

จุดอ่อน เครือข่ายปฎิบัติกิจกรรมเฉพาะเวลาที่มีการสั่งซื้อปุ๋ยเท่านั้น ถ้าราคาสินค้าเกษตรตกต่ำก็จะทำให้การซื้อขายปุ๋ยที่เป็นเงินเชื่อระหว่างสหกรณ์กับสมาชิกค้างชำระมากขึ้น ส่งผลให้การเก็บเงินมาซื้อปุ๋ยในปีต่อไปก็ช้า และหาเงินมาเป็นทุนยากขึ้น เครือข่ายปฎิบัติก็ไม่มีกิจกรรมการซื้อปุ๋ยที่เร็วได้

ความยั่งยืน ปัจจัยที่ทำให้เกิดความยั่งยืน คือ กิจกรรมการซื้อ – ขายปุ๋ย ระหว่างเครือข่ายกับกลุ่มย่อย หรือสหกรณ์การเกษตรระดับอำเภอด้วยกัน จึงส่งต่อกิจกรรมกันระหว่างคนในชนบทกับสหกรณ์การเกษตร กลุ่มและสหกรณ์อื่น ๆ ภายในจังหวัด

6. เครือข่ายพนักงานสหกรณ์ เป็นเครือข่ายวิชาการที่มีบุคลากรหลายคนสะสมประสบการณ์มาหลายปี ไม่ว่าพนักงานสินเชื่อ บัญชี การเงิน การตลาดหรือผู้จัดการ ที่พยายามถ่ายทอดให้แก่กันภายในสหกรณ์ แต่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดเครือข่าย โดยการประชุมร่วมกันระหว่างสหกรณ์ต่าง ๆ ในช่วงวันหยุดหรือช่วงเย็นของวันทำงาน การเรียนรู้ของพนักงานจากประสบการณ์ของตนเองหรือของเพื่อน ๆ ทำให้เกิดการแข่งขันในการทำงานและรักองค์กรสหกรณ์ของตนเองมากขึ้น

จุดแข็งของเครือข่ายพนักงาน เป็นเครือข่ายกึ่งนักวิชาการ โดยการนำประสบการณ์ปัญหาหรือผลสำเร็จของแต่ละสหกรณ์มาพูดคุยกัน ถือได้ว่า เป็นเครือข่ายอย่างหนึ่ง การมาพูดคุยกันใครจะมาก็ได้ หรือไม่มาก็ได้ ไม่เป็นการบังคับ จะนำปัญหาหรือนำเรื่องมาเล่า นำสินค้ามาให้ช่วยจำหน่าย คุยเรื่องการเงิน เหตุการณ์บ้านเมือง ได้ตลอด เป็นชมรมเปิดข้าราชการจะมาพูดคุยแนะนำก็ได้เป็นเหมือนสภากาแฟของพนักงานสหกรณ์

จุดอ่อน ของเครือข่ายผู้จัดการหรือพนักงานสหกรณ์ถ้าตำแหน่งเป็นผู้จัดการมาร่วมประชุมก็จะมีน้ำหนักในการพูดเจรจา หรือการตัดสินใจ แต่ถ้าเป็นพนักงานระดับล่างก็จะเสียเปรียบในการตัดสินใจ และพนักงานสหกรณ์บางคน อาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องของการเดินทาง เนื่องจากบ้านพักอยู่ห่างไกล ไม่สะดวกในการเดินทางมาร่วม จึงทำให้เครือข่ายมีผู้เข้าร่วมน้อย นอกจากนั้นการเรียนรู้การบรรยายเป็นวิชาการยังไม่มีปฏิบัติ หากหน่วยราชการจะจัดหลักสูตรขึ้นทุกจังหวัดให้มีการเรียนหรือสอนร่วมกันในแต่ละวิชา ก็จะทำให้เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพพนักงานและเครือข่ายได้มากขึ้น

ความยั่งยืนของเครือข่ายเกิดจากผู้จัดการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์ในฝ่ายต่าง ๆ ได้ติดต่อเรื่องธุรกิจการค้าด้วยกัน มีการพบปะสังสรรค์ต่อกัน นำปัญหาจากสหกรณ์มาช่วยกันคิดช่วยกันแก้ไข จึงทำให้ความเป็นเครือข่ายมีความยั่งยืน

7. เครือข่ายวัสดุ ขบวนการสหกรณ์มีการทำธุรกิจรวมซื้อ หรือรวมขายกันอยู่ก่อนแล้ว แต่หลังจากที่มวิจัยเข้าไป สหกรณ์ได้มีการรวมกันซื้อ – ขายมากขึ้น วัสดุสำนักงานที่สหกรณ์ซื้อมากที่สุด ได้แก่ เครื่องเขียนและสิ่งพิมพ์ โดยสั่งซื้อจากชุมนุมสหกรณ์การเกษตรกาญจนบุรี

วัสดุสำนักงาน ปุ๋ย ข้าวสาร เมล็ดพันธุ์ และผ้าทอมือ ซึ่งสหกรณ์ได้ติดต่อสัมพันธ์กับสหกรณ์แต่ละสหกรณ์อยู่ก่อนแล้ว และในการติดต่อระหว่างกันนั้นสหกรณ์จะสั่งซื้อวัสดุอุปกรณ์สำนักงานด้วย นอกจากพืชผักที่สหกรณ์จะทำกับสมาชิก แต่ระหว่างสหกรณ์กับสหกรณ์ และสหกรณ์กับชุมชน เมื่อมาประชุมจัดทำแผนเครือข่ายด้วยกัน ก็เกิดแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในที่สุดก็เกิดกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น เช่น เครือข่ายเมล็ดพันธุ์ เหตุผลที่เกิดเครือข่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวขึ้นมาเนื่องจากการประชุมเครือข่ายผู้จัดการ และสหกรณ์การเกษตรท่าม่วง เห็นว่า ราคาเมล็ดพันธุ์ข้าวราคาแพงสูงขึ้น จึงได้ทดลองปลูกและเก็บเกี่ยวเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าว ทดลองใช้และได้คุณภาพพอเหมาะกับชื่อเมล็ดพันธุ์จากบริษัท สหกรณ์จึงจัดทำเป็นแปลงเมล็ดพันธุ์ แล้วเชิญชวนให้สมาชิกมาเข้าร่วมโครงการ และร่วมกับผู้นำกลุ่มสหกรณ์ในเขตอำเภอท่าม่วง ที่มีแหล่งน้ำคลองชลประทานอุดมสมบูรณ์ สมาชิกที่มาเข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ราคาข้าวเปลือกสูงกว่าเท่าตัว และกระจายไปยังสหกรณ์การเกษตร สุวรรณภูมิ พนมทวน ท่ามะกา และสหกรณ์การเกษตรเมือง สั่งซื้อปีละหลายตัน จนสหกรณ์การเกษตรท่าม่วงผลิตไม่พอจำหน่าย

จุดแข็ง เครือข่ายวัสดุสำนักงานของสหกรณ์เห็นว่า จะช่วยให้พนักงานต่างทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และประโยชน์จะตกแก่พนักงานก่อนจะตกถึงสหกรณ์ ผู้นำสหกรณ์ให้ความสนใจและผลักดันสู่การร่วมมือกันทั้งจังหวัด

จุดอ่อน ตลาดเรื่องวัสดุสำนักงาน ราคาเพิ่มขึ้นในการสั่งซื้อแต่ละครั้ง แบบพิมพ์ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ของชุมนุมสหกรณ์จังหวัดสั่งซื้อจากชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย ส่วนการบริหารองค์กรสหกรณ์แนวโน้มจะใช้วัสดุสำนักงานน้อยลง

ความยั่งยืนของเครือข่ายจะจับคู่ซื้อขายกันระหว่างชุมนุมสหกรณ์กาญจนบุรีกับสหกรณ์สมาชิก ถือว่า ชุมชนเป็นแม่ข่าย และกิจกรรมการรวมกันซื้อยังยืนยาว เพราะชุมนุมสหกรณ์กาญจนบุรีซื้อจากชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย เป็นชุมนุมระดับชาติได้ราคาสินค้าถูกกว่าท้องตลาด จึงทำให้สหกรณ์อื่น ๆ ไม่ซื้อโดยตรง การเกิดเครือข่ายวัสดุสำนักงาน ที่สหกรณ์ต่าง ๆ ได้ร่วมมือชุมนุมสหกรณ์ถือว่าเป็นอำนาจต่อรองอย่างหนึ่งในขบวนการสหกรณ์ที่เห็นเป็นรูปธรรม ทีมวิจัยทุกคนพยายามชี้ให้ประชาชน ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ได้เห็น และเรียนรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วนำไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะกิจกรรมพื้นที่

ในการจัดทำเครือข่ายขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี โดยสรุปแล้วมีเครือข่ายกิจกรรมเกิดขึ้นจำนวน 7 เครือข่าย คือ เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ การเงิน ข้าวสาร กลุ่มอาชีพ ปุ๋ย พนักงานสหกรณ์ และวัสดุสำนักงานของสหกรณ์ การทำวิจัยแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้

นี้มีข้อบกพร่องที่ควรนำไปใช้ในภาพรวมหลายด้าน และที่สำคัญของประเด็นนักวิจัยพื้นที่ต่อคำถามเรื่อง “เป้าหมายของเครือข่าย” สุดท้ายจะมีเครือข่ายหรือไม่ และการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้จึงกลายเป็นข้อบกพร่องอย่างใหญ่หลวง เรื่อง “การทำความเข้าใจระหว่างนักวิจัยด้วยกัน เรื่องความหมายคำจำกัดของเครือข่าย” ที่แท้แล้ว คืออะไร

สำหรับจังหวัดกาญจนบุรีมีกลุ่มอาชีพ กลุ่ม OTOP จำนวนมากขึ้นทะเบียนไว้กับพัฒนาชุมชนจังหวัด จะใช้จังหวัดเป็นเครือข่าย ถือว่าเป็นเครือข่าย ด้วยระบบหรือหน่วยราชการการเป็นเครือข่ายจึงเกิดขึ้นเพราะภาครัฐ โดยพิจารณาได้ ดังนี้

1. ลักษณะการรวมกลุ่ม ผู้นำที่มากันส่วนใหญ่ เนื่องจากได้รับเชิญทั้งทางจดหมายราชการ และทางโทรศัพท์ ที่ต้องการให้กลุ่มต่าง ๆ มารวมกัน ฉะนั้น ถ้าทางราชการไม่นัดมา หรืออำนวยความสะดวกในการเดินทางประชาชนก็จะมาไม่ได้ ในเครือข่ายเหล่านี้ ได้แก่ เครือข่ายกลุ่มอาชีพ กลุ่ม OTOP เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ ซึ่งกลุ่มเป็นเพียงผู้ผลิต เครือข่าย คือ การรวมกลุ่มย่อยหลาย ๆ กลุ่มเข้ามาเป็นศูนย์กลางเดียวกัน คือ พัฒนาชุมชนจังหวัด หรือเกษตรจังหวัด หรือพัฒนาที่ดินจังหวัด การกระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย จึงไม่ใช่เกิดจากสิ่งเร้าภายในให้ผู้นำเหล่านั้นเดินทางมาพบกัน ในทางกลับกันมองในมุมของตัวผู้นำหลายคน เห็นว่า เครือข่ายกลุ่มอาชีพ ไม่จำเป็นต้องเดินทางมาพบกัน โดยเฉพาะผู้นำ เพราะกิจกรรมเป็นเพียงการจัดหาสินค้าที่มีคุณภาพแล้วรวบรวมกันไปจำหน่าย ผู้นำจึงติดต่อกันทางโทรศัพท์ก็เป็นการเพียงพอ ซึ่งแตกต่างจากเครือข่ายอื่น ๆ ได้แก่ เครือข่ายพนักงานสหกรณ์ที่การพบปะกัน เพื่อให้เกิดการซื้อขายกัน รับฝากเงินกัน และส่งข้าววัสดุสำนักงานด้วยกัน แรงกระตุ้นให้ผู้จัดการหรือพนักงานที่ได้รับมอบหมายให้มาพบกันเป็นแรงกระตุ้นภายในที่อยากจะมาพบกัน และอยากจะระบายออกมา การดำเนินงานเครือข่ายทั้งหมดจึงมุ่งมาที่เครือข่ายผู้จัดการ หรือชมรมผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์

2. ลักษณะของทุน องค์กรทุกองค์กรส่วนใหญ่แล้วต้องมีทุนของตนเอง เช่น สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ และกลุ่มสตรีสหกรณ์ แต่เครือข่ายที่เกิดขึ้นไม่มีเงินทุนกลางเป็นของตนเองที่จะไว้บริการ จึงจำเป็นต้องหาทุนมาเป็นกองกลางไว้ใช้ ในการทำงานให้เกิดประโยชน์ หรืออาจจะมี แต่จะเป็นเงินของหน่วยราชการ เป็นงบประมาณค่าใช้สอย สำหรับการประสานงานระหว่างกลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ ภายในจังหวัด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหาทุนไว้ดำเนินงาน

3. ความเป็นผู้นำ ทุกกลุ่มที่มาร่วมแสดงความคิดเห็น แม้ว่าจะเป็นคนเดียวกันในหลายเครือข่าย ก็พยายามแสดงบทบาทในการเป็นแกนนำให้เกิดเครือข่าย ในขณะที่เดียวกันเมื่อมองเป้าหมายของงานวิจัย เพื่อแก้ปัญหาคนจนที่จดทะเบียน ผู้นำหลายคนได้จดทะเบียนคนจนแต่ไม่ได้ช่วยเรื่องรายได้ให้สูงขึ้นได้ นอกจากผู้นำต้องทำงานหนักขึ้น เพื่อให้หลุดพ้นความยากจน

ในส่วนของคนจนจดทะเบียนอื่น ๆ ผู้นำไม่ได้ชักชวนให้มารวมกลุ่ม เพราะไม่ได้ติดต่อทำกิจกรรม แต่ถ้าคนจนเหล่านั้นได้อยู่ในกลุ่ม เช่น กลุ่มสตรีสหกรณ์ เมื่อกลุ่มดูแล ก็จะมียานพาหนะ มีรายได้เข้าครอบครัว จึงเป็นทางหนึ่งที่แก้ปัญหาคนจนลงได้ นอกจากนั้นแล้วผู้นำยังต้องเสียสละหลายอย่าง เพื่อให้กลุ่มและเครือข่ายทำงานในช่วงต่อไปได้ บทบาทผู้นำจึงเป็นปัจจัยหลักในการสร้างเครือข่ายให้ถาวรในงานวิจัยนี้

4. การบริหารจัดการ ยังมีหลายฝ่ายคิดว่า ธุรกิจสหกรณ์เป็นธุรกิจขนาดเล็ก ไม่สามารถเติบโตได้ทางธุรกิจให้ขยายเป็นสาขาย่อย ๆ ของตน เช่น กรณีข้าวสาร การจัดเครือข่ายข้าวสาร เห็นว่า สหกรณ์พัฒนาชนบททุ้งสมอ ที่มีโรงสี สีข้าวเปลือกจากสมาชิกออกจำหน่าย ก็จะทำให้สหกรณ์พัฒนาชนบททุ้งสมอขายข้าวสารได้มากขึ้น เป็นตัวแทนสมาชิกและเกษตรกรในพื้นที่ แต่ถ้าขายราคาสูงเพื่อให้ได้กำไร สหกรณ์ตัวแทนก็มีกำไรด้วย ก็ยังทำให้ผู้บริโภครู้สึกว่าการขายข้าวสารสูงกว่าท้องตลาด ก็จะไม่มาซื้อจากสหกรณ์ เครือข่ายจึงอยู่ที่การจัดการว่า มีการคิดถึงกำไรหรือไม่ และในกิจกรรมอื่น ๆ ก็เช่นกัน ผู้จัดการและประธานสหกรณ์ต้องมองถึงวิธีการจัดการ เพื่อให้เครือข่ายมีความยั่งยืน

5. คุณภาพสมาชิก สมาชิกสหกรณ์แบ่งกลุ่มที่มีผลประโยชน์โดยตรงต่อการมีเครือข่าย ดังนั้น สมาชิกต้องสนับสนุนให้มีเครือข่าย สนับสนุนกิจกรรมเครือข่าย เพราะถ้ามีกิจกรรมแล้วสมาชิกไม่ร่วมมือ ก็จะทำให้เครือข่ายอ่อนแอ เช่น กรณีข้าวสาร ปุ๋ย หรือวัสดุสำนักงานที่สหกรณ์ช่วยกันจัดหาช่วยกันซื้อ แต่สมาชิกระดับล่างไม่มาซื้อต่อจากสหกรณ์ ก็อาจจะทำให้สหกรณ์ขาดทุน

ดังนั้น การรับรู้ปัญหาจากสมาชิกสหกรณ์หรือกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่จะทำให้การแก้ปัญหาในสหกรณ์และเครือข่ายทำได้ตรงจุด แล้วช่วยกันวิเคราะห์แบบไม่เป็นทางการในเรื่องเครือข่ายพนักงาน หรือชมรมผู้จัดการสหกรณ์ก็เช่นกันที่สะท้อนถึงการช่วยวิเคราะห์ปัญหาแล้ว นำกลับไปตัดสินใจร่วมกับกรรมการของแต่ละสหกรณ์ สุดท้ายผลก็คือ การพัฒนาคุณภาพของ สมาชิกให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเครือข่าย

6. การเรียนรู้ ทีมวิจัยได้เห็นการเรียนรู้จากเครือข่ายต่าง ๆ ใน 3 ระดับ คือ

6.1 ระดับจังหวัด จะเห็นว่า ผู้นำประชุมจะเรียนรู้เฉพาะปัญหาของตนที่จะนำไปแก้ในสหกรณ์ของตน ตั้งแต่เครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ ผู้นำกลุ่มเกษตรกรจะพยายามผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และนำผลผลิตการเกษตรอินทรีย์ออกไปจำหน่ายตามที่ตนต้องการ

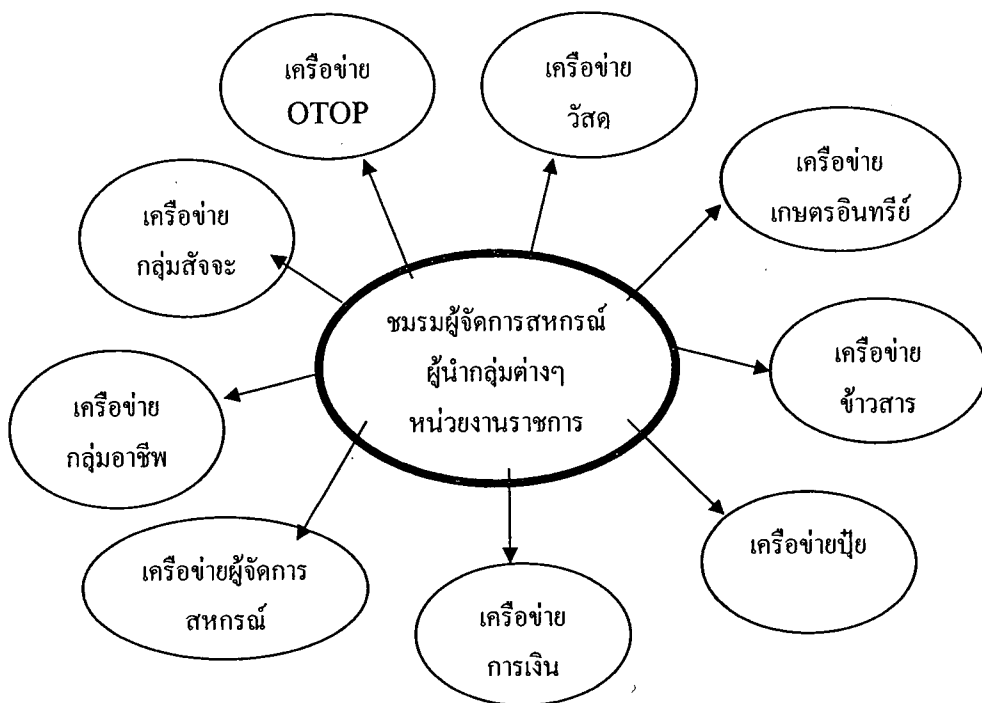
6.2 ระดับอำเภอ หลายกลุ่มเห็นว่า การมาเป็นเครือข่ายระดับอำเภอจะมีความสะดวกมากกว่า เพราะมีความใกล้ชิดกัน เช่น กลุ่มทอผ้าบ้านหนองขาว กลุ่มหัตถกรรมพระแท่น ฯลฯ ต่างก็เห็นว่า ระดับอำเภอมีความคล่องตัวในระดับที่สูงกว่าระดับจังหวัดในการ

ประสานงาน การพบปะ หรือการประชุม การฝึกอบรม การเรียนรู้ อย่างไรก็ตามก็ขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มพื้นที่มีกิจกรรมอะไร

6.3 ระดับชุมชน การเรียนรู้กิจกรรมจริง ๆ แล้วเกิดขึ้นในชุมชนเป็นหลัก และแต่ละชุมชนก็จะนำเสนอกิจกรรมของตน แก้ไขปัญหาของตนเอง ในการแก้ไขปัญหาความยากจนของผู้จดทะเบียนก็เช่นกัน จะสามารถฝึกงานหารายได้ภายในกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มทอผ้า กลุ่มจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ หากคนจนที่ต้องการสร้างรายได้ก็เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว มาเรียนรู้ ก็จะสามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ ในแง่ของการมีงานทำเป็นต้น

โดยสรุป ข้อเสนอแนะ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการค้นพบในงานวิจัยฉบับนี้

แผนภูมิที่ 5.1 รวมเครือข่ายขบวนการสหกรณ์ในจังหวัดกาญจนบุรี

เหตุผลสำคัญในการให้ชมรมผู้จัดการเป็นเครือข่ายร่วมของเครือข่ายทั้งหมด เพราะเหตุผลที่ว่า เมื่อทีมวิจัยถอนตัวแล้ว แต่ชมรมผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์ยังอยู่ในพื้นที่ก็สามารถทำงานเป็นเครือข่ายคุณค่าได้

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป

(1) ผลสำเร็จเมื่อเทียบกับแผนงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีแผนงานเพียงต้องการให้เครือข่ายเกิดขึ้นเพียง 3 เครือข่าย คือ 1) เกษตรอินทรีย์ 2) กลุ่มอาชีพ และ 3) เครือข่ายการเงิน แต่ผลการดำเนินงานจากเวทีชาวบ้านในกลุ่มและสถานที่ต่าง ๆ เกิดเครือข่ายเพิ่มขึ้นไปอีก เช่น เครือข่ายข้าวสาร ปุ๋ย วัสดุสำนักงาน และผู้จัดการสหกรณ์

สาเหตุที่เกิดเครือข่ายย่อย ๆ ในเครือข่ายคุณค่าของระบบสหกรณ์ร่วมกับองค์กรประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี เพราะการจัดเวทีชาวบ้านย่อยขึ้นทำให้ผู้นำมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นจนกลุ่มต่าง ๆ ก็ผูกพันกัน ในที่สุดก็หันมาร่วมมือกันโดยตรง ไม่ต้องรอให้ทีมวิจัยจัดเวทีให้

(2) ปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานของทีมวิจัยสามารถแบ่งได้ ดังนี้

1) ในพื้นที่เนื่องจากช่วงทำการวิจัยมีการเลือกตั้งหลายระดับจากการเมืองระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ ทำให้กลุ่มแกนนำบางกลุ่มที่มาร่วมเวทีชาวบ้านต้องการค่าเดินทาง ค่าเบี้ยเลี้ยงเฉลี่ยต่อคนต่อวัน จำนวน 300 – 500 บาทในขณะเดียวกันถ้าหากเข้าไปจัดเวทีในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ก็จะมีผู้นำกลุ่มอื่นเข้าไปร่วมน้อย ดังนั้น

การจัดเวทีชาวบ้านต้องจัดอย่างน้อยในระดับอำเภอ หรือจังหวัดจึงจะทำให้ผู้นำจากกลุ่มหลากหลายได้มาพบกัน

2) ความต่อเนื่องของกิจกรรมเครือข่าย เนื่องจากผู้นำกลุ่มเข้าร่วมเป็นเครือข่ายระดับจังหวัดแล้ว แต่การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มกับเครือข่ายยังไม่เกิดขึ้น จะเหตุผลใดก็ตาม เครือข่ายคุณค่านั้นก็ไม่สามารถหยั่งรากความสัมพันธ์ใกล้ชิดต่อกุมนั้นให้ลึกได้ เพราะไม่มีกิจกรรมผลประโยชน์ต่อกัน ในที่สุดก็ทำให้เครือข่ายคุณค่าอ่อนแอลง ทางแก้ก็คือ ต้องมีคนกลางเข้ามาประสานให้เกิดกิจกรรมใหม่ขึ้น คนกลางก็คือ เครือข่ายผู้จัดการสหกรณ์นั่นเอง

3) ระยะเวลา เนื่องจากเครือข่ายคุณค่าต้องใช้เวลามากกว่าเครือข่ายธุรกิจ เช่น เครือข่ายธุรกิจปุ๋ย หรือข้าวสาร เมื่อผู้ซื้อรวมกลุ่มกันให้สหกรณ์การเกษตรเมืองกาญจนบุรี ซื้อไปแล้วก็ขายส่งให้กับสหกรณ์ และกลุ่มต่าง ๆ พบว่า มีกำไรบ้างและผู้ซื้อก็ได้ข้าวสารคุณภาพราคาก็พอใจแล้วใช้เวลาสั้น ๆ แต่เครือข่ายคุณค่า พันธุ์ข้าวปลูก ที่สหกรณ์การเกษตรทำม่วงเริ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ เมื่อนำไปจำหน่ายให้กับสหกรณ์และกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มและสหกรณ์เข้าร่วมกัน ปรับปรุงพันธุ์ อย่างน้อย

ต้องใช้เวลา 2 – 3 ปี เพื่อให้เห็นว่า การร่วมกันผลิตและพัฒนาเมล็ดพันธุ์ โดยสหกรณ์การเกษตรท่าม่วง เป็นศูนย์กลางเครือข่ายนั้น ใช้เวลานาน หรือเครือข่ายการเงินก็เช่นกัน

4) ทีมวิจัย บทบาททีมวิจัยมีความสำคัญในการที่จะได้ข้อมูลและความร่วมมือ ถ้าทีมวิจัยเป็นข้าราชการในพื้นที่ออกไปพบปะสมาชิก ผู้นำกลุ่มย่อยต่าง ๆ เป็นประจำก็จะทำให้ได้รับความร่วมมือสูง แต่ถ้าทีมวิจัยไปจากส่วนกลางหรือบุคคลอื่น ๆ ที่เข้าไปทำงานแทนทีมวิจัยในจังหวัดก็จะได้รับความร่วมมือน้อย ข้อมูลเชิงลึกก็จะไม่ได้รับทราบ โดยเฉพาะปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม

5) ลักษณะการเคลื่อนไหวของเครือข่าย เนื่องจากเครือข่ายเป็นบุคคล มีผู้นำจากส่วนต่าง ๆ ถ้าเครือข่ายได้ผู้นำที่อ่อนแอก็จะทำให้การเคลื่อนไหวของเครือข่ายล่าช้าตามไปด้วย

6.2 ประโยชน์ที่ตัวนักวิจัยและทีมวิจัยได้รับ

(1) ชุดความรู้ใหม่ เนื่องจากการจัดเครือข่ายทีมวิจัยทั้งหมดอยู่ในระบบราชการ โครงสร้างผู้นำในพื้นที่ซึ่งประกอบเป็นเครือข่ายจะเห็นว่า ทีมวิจัยเป็นข้าราชการได้รับความร่วมมือสูง และนักวิจัยที่เป็นข้าราชการ ต้องอาศัยความร่วมมือดังกล่าว แรงสร้างให้ผู้นำกลุ่มเป็นเครือข่ายย่อยให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยการผลักดันกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นจากการใช้แรงงาน ใช้ทรัพยากร หรือใช้อุปกรณ์ในพื้นที่ร่วมกัน จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดเป็นเครือข่ายเร็วขึ้น

(2) การสืบค้นบทบาทของแกนนำ หากต้องการให้เครือข่ายที่เติบโตขึ้นจนถึงระดับจังหวัด เป็นเครือข่ายถาวร ประการหนึ่งต้องค้นหามหาบทบาทของแกนนำให้ พบว่า มีใครบ้างมีบทบาทอย่างไร อำนาจตัดสินใจในกลุ่มต่าง ๆ อยู่ที่ใคร จะร่วมมือกันได้อย่างไร

(3) การแก้ปัญหาบุคคลโดยใช้กลุ่ม เนื่องจากการเพิ่มรายได้หรือการหารายได้ของบุคคลสามารถใช้กลุ่มอาชีพมาเป็นเครื่องมือ ทำให้เห็นว่า เขาสามารถจะดึงให้คนจนนั้นมาอยู่ในกลุ่มได้แล้ว ฝึกสอนอาชีพเสริมให้ ก็จะนำไปสู่การค้นหารายได้ของเขาเอง การออกไปสู่ตลาดภายนอก และในกรุงเทพมหานคร

(4) ทักษะประสบการณ์ การวิจัยในพื้นที่ ทำให้นักวิจัยได้ประสบการณ์หลายอย่าง ได้แก่

(4.1) ความรู้ด้านการค้นหาผู้นำ ที่มุ่งเน้นเรื่องเครือข่ายอย่างเดียวไม่ตรงนักต้องเน้นหลาย ๆ ด้านในตัวผู้นำ

(4.2) ผู้จัดการและพนักงานสหกรณ์เป็นโครงสร้างหลักในอนาคต รัฐหรือกรมส่งเสริมสหกรณ์ต้องเร่งพัฒนาให้กลุ่มนำโครงสร้างดังกล่าวเข้มแข็ง ทำงานสหกรณ์แบบมืออาชีพ

(4.3) พื้นที่กิจกรรมที่นักวิจัยจะเลือกก่อเกิดเครือข่ายมีความแตกต่างกัน ทีมวิจัยจึงต้องมีความรอบคอบให้เกิดกลุ่มธรรมชาติก่อน แล้วเกิดเครือข่ายขึ้นมาทีหลัง แล้วทีมวิจัยเข้าไปกระตุ้นอีกครั้ง

(4.4) โครงสร้างราชการภายในจังหวัด มีบทบาทน้อยลงในการจัดประชุมเวทีชาวบ้าน ภายหลังผู้นำจะจัดกันเอง รัฐเพียงสนับสนุนงบประมาณ และผู้นำที่เป็นชาวบ้านจะจัดได้ดีกว่ามีผู้คนมารวมกันมากกว่าถ้าเทียบกับราชการเป็นผู้จัด

6.3 ข้อเสนอแนะด้านวิจัย

6.3.1 การวิจัย

(1) กระบวนการวิจัย ต้องมีอย่างน้อย 3 ระดับ คือ ในระดับพื้นที่จังหวัด มีทีมจังหวัดรับผิดชอบ ระดับภูมิภาคต้องมีหัวหน้าทีมวิจัยระดับภูมิภาครับผิดชอบ และทีมระดับชาติ โดยดูเครือข่ายที่มีโครงสร้างระดับชาติได้ เช่น ข่าวสาร การขนส่ง ชมรมผู้จัดการ โดยการจำแนกเป็นเครือข่ายความรู้กับเครือข่ายผลิตภัณฑ์

(2) ระบบการสังเคราะห์ อย่างต้องมีทีมสังเคราะห์งานวิจัยหรือผู้สังเคราะห์งานวิจัยอย่างน้อย 2 ส่วน คือ

(2.1) ส่วนที่ 1 ต้องสังเคราะห์ผลของกลุ่มหรือเครือข่ายในพื้นที่ระดับตำบล อำเภอ และจังหวัดขึ้นมา ให้เป็นกิจกรรมการช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือกันและกันจริง ระหว่างสหกรณ์หรือกลุ่มต่าง ๆ โดยเป็นของภาคประชาชนล้วน ๆ

(2.2) ส่วนที่ 2 ต้องสังเคราะห์บทบาทภาคราชการออกมาให้เด่นชัดว่า มีความสำคัญโดดเด่นหรือบกพร่องอย่างไร ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเครือข่ายและไม่เป็นเครือข่าย ให้บทบาทของหน่วยงานประชาชนและข้าราชการนั้นด้วย โดยผ่านความเห็นจากผู้นำกลุ่มย่อย ๆ ในพื้นที่จังหวัด

(3) บทบาทการแก้ปัญหาคนจน ต้องค้นหาข้อมูลบุคคลให้พบ ผู้ที่มีความประสงค์จะให้ผู้อื่นช่วยเหลือจริง ๆ ไม่ใช่พบเพียงผู้เดือดร้อนเรื่องที่ดิน หนี้สิน ฯลฯ แต่ไม่ประสงค์จะให้ใครอื่นมา

ช่วยเหลือ และการตรวจสอบรายได้เงินสด การออม การใช้จ่ายในครัวเรือน ในที่สุดกระตุ้นให้เกิดการทำบัญชีครัวเรือนและกลุ่มธรรมชาติเกิดขึ้น จึงจะแก้ไขปัญหาคนจนได้ตรงตัวบุคคล เป้าหมายจริง

6.3.2 การต่อยอดการวิจัยในอนาคต

(1) ต้องกำหนดพื้นที่ กลุ่มจังหวัด กลุ่มภารกิจ เครือข่ายโดยการวิจัยเชิงทดลอง ให้มีเครือข่ายข้ามจังหวัด จัดเป็นกิจกรรม ให้สู่ต่างประเทศ ทั้งด้านสินค้าและวิชาการร่วมกับชมรมผู้จัดการสหกรณ์

(2) สร้างกองทุนการวิจัยให้มีนักวิจัยดีเด่นในส่วนกลาง การวิจัยเครือข่าย มีมติการคัดเลือกชัดเจน โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบผลงานวิจัยเด่น ๆ ในแต่ละจังหวัดเข้าประกวด

(3) จัดตั้งสถาบันฝึกอบรมนักวิจัยในขบวนการสหกรณ์ การปฏิบัติงานในรูปกลุ่ม เข้าร่วมกับกลุ่มที่มีการอนุรักษ์ การออมทรัพย์ ทั้งหน่วยราชการและไม่ใช่ราชการ โดยมีสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติทุกชุมนุม มาเป็นส่วนร่วมโดยให้มีผลงานอย่างน้อย 1 เรื่อง เกี่ยวกับการพัฒนาหรือการแก้ปัญหาภายในองค์กรนั้น ๆ

(4) ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์นำผลงานวิจัยทุกเรื่องทุกจังหวัดไปปรับใช้ในพื้นที่จริง หรือพื้นที่ใกล้เคียง หรือระหว่างทำวิจัย บทบาทเจ้าหน้าที่ส่งเสริมระดับจังหวัด ต้องรับทราบโดยการนำเสนอรายงานจากสถาบันวิชาการสหกรณ์เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

ภาคผนวก

รายงานการประชุม
การประชุมนักวิจัยภายในจังหวัดกาญจนบุรี
วันที่ 5 กันยายน 2548
ณ ห้องประชุมสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

ที่ ชื่อ - สกุล

1. นายประจักษ์ เจริญศิลป์
2. นายบันเทิง ปั่นอุดม
3. นางนิฐิตา บุญเด่นนท์
4. นางนันทวรรณ พิตร์ปรีชา
5. นายยุทธชัย ดอกไม้เทศ
6. นางทิพย์วรรณ เซาว์แก้ว
7. ดร.สมเกียรติ ฉายไธน์
8. นางสุติยาภรณ์ เพชรบุรณิน
9. นางพรรณี คัมภีรานนท์

เริ่มประชุม เวลา 10.00 น.

ด.ร.สมเกียรติ ฉายไธน์ ได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุม ดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงเกี่ยวกับโครงการวิจัย การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี
โดยเน้นสาระสำคัญ ดังนี้

- 1.1 ที่มาของโครงการ
- 1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย
- 1.3 ประเด็นการศึกษา / แนวทาง
- 1.4 แนวทางการดำเนินงาน
- 1.5 ลักษณะการสร้างเครือข่าย
- 1.6 ประโยชน์ของเครือข่าย
- 1.7 กิจกรรมในพื้นที่จังหวัด
- 1.8 การติดตามผล

มติ ที่ประชุมรับทราบ

2. การจัดเวทีให้เกิดเครือข่าย

ดร.สมเกียรติ ฉายไธสง ได้ชี้แจงให้ที่ประชุมทราบถึงจุดมุ่งหมายของการทำวิจัยว่าต้องการให้ชาวบ้านไว้ใจ นักวิจัยไม่ควรรับปากชาวบ้านว่าจะทำอะไร อยากให้โครงการออกโดยภาคประชาชน และเมื่อทำแล้วเกิดผลกระทบในเชิงขยายผล รวมทั้งพูดถึงเป้าหมายในการทำวิจัยว่า ต้องการให้เกิดความสามัคคี และใช้เงินงบประมาณที่ได้รับให้เกิดประโยชน์สูงสุด

มติ ที่ประชุมรับทราบ

3. กำหนดการจัดเวที

ดร.สมเกียรติ ฉายไธสง ได้ขอให้นักวิจัยภายในจังหวัดผู้เข้าประชุม ได้อภิปรายและเสนอความคิดเห็นในการจัดเวที ซึ่งที่ประชุมได้สอบถามเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดเวทีว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ประการใด ทั้งนี้ ดร.สมเกียรติ ได้ชี้แจงจนเป็นที่เข้าใจ

- มติ
- ที่ประชุมได้ตกลงกันว่าในเดือน กันยายน 2548 จะจัดเวที 3 เวที ให้ชาวบ้านที่มาประชุมทุกคน พุดแสดงความคิดเห็น แล้วคัดคนที่ทำจริง เข้าใจกระบวนการ สามารถสอนคนอื่นได้ เพื่อสร้างเป็นวิทยากรและเป็นแกนนำ
 - การจัดเวทีในแต่ละเดือนจะไม่ซ้ำกลุ่ม เวทีต้องหลากหลาย
 - เนื้อหาของการประชุมไม่อย่าให้สรุปก่อน
 - ในการไปสร้างเครือข่ายแต่ละครั้ง ขอให้มีคนของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด 1 คน ไปร่วมด้วย ให้มีเรื่องสหกรณ์ด้วย
 - การใช้จ่ายเงินงบประมาณ ให้ประหยัด

เลิกประชุมเวลา 12.30 น.

รายงานการประชุม
นักวิจัยภายในจังหวัดกาญจนบุรี
วันที่ 6 กันยายน 2548
ณ ห้องประชุมสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

ที่	ชื่อ - สกุล
1.	ดร.สมเกียรติ ฉายไธน์
2.	นายประจักษ์ เจริญศิลป์
3.	นางนิมนวล พิตรปรีชา
4.	นางทุติยาภรณ์ เพชรบุรีณิน
5.	นางพรรณิ คัมภีรานนท์
6.	นายบันเทิง ปันอุดม
7.	นางนิฏฐิตา บุญเสนนท์

เริ่มประชุม เวลา 15.30 น.

.....ดร.สมเกียรติ ฉายไธน์ เปิดประชุม และขอให้ทุกคนร่วมกันวางแผนว่าจะทำอะไรบ้าง ซึ่งจากการอภิปรายพอสรุปได้ ดังนี้

- เป้าหมายในการประชุมเพื่อสร้างเวทีให้เกิดการเชื่อมโยง จะไม่จำกัดจำนวนกลุ่ม โดยทำไปเรื่อย ๆ อำเภอละหนึ่งหรือหลายเวทีก็ได้ แล้วพยายามดึงแกนนำแต่ละกลุ่มเข้ามา การสร้างเวทีต้องการผลักดันให้กลุ่มซึ่งจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ หรือไม่จดทะเบียนก็ได้มาพบกัน ซึ่งถ้าเป็นกลุ่มอยู่แล้วก็ดี
- ในส่วนของอาจารย์บันเทิง และคุณนิฏฐิตา นั้นหากจะไปจัดเวที ขอให้ประสานกับคุณนิมนวล หรือคณะประจักษ์ ก่อน และขอให้มีผู้แทนของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี เข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง เนื่องจากเป็นงานสหกรณ์
- การประชุมเพื่อสร้างเวที ให้เริ่มต้นด้วยการบอกถึงวัตถุประสงค์ว่าเรามาทำอะไร ตามสภาพปัญหา โดยให้ชาวบ้านพูดแสดงความเห็นให้มากที่สุด วิทยากรพูดให้น้อยที่สุด วิธีแก้ปัญห และจากการประชุมต้องได้ สภาพของจังหวัดกาญจนบุรี ในด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ให้ชัดเจน

..... - นัดประชุม แนะนำ สหกรณ์ และองค์กรชุมชนในจังหวัดกาญจนบุรี ประมาณปลายเดือน กันยายน 2548 เป็นการนัดเวทีให้มาพบกัน ส่วนการที่จะเชื่อมกันได้หรือไม่ อยู่ที่องค์กรเอง

เลิกประชุมเวลา 16.45 น.

การประชุมเครือข่ายในจังหวัดกาญจนบุรี (เวทีชาวบ้าน)

วันที่ 10 ตุลาคม 2548

ณ ห้องประชุมสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม แกนนำ จำนวน 15 คน

ที่	ชื่อ - สกุล
1.	นายบาง จันทรไย้ม
2.	นายวรพล นักดนตรี
3.	น.ส.กอบกุล ตันติราช
4.	นางปราณี ธรรมเนียมดี
5.	นางนิฏฐิตา บุญเสนนท์
6.	นายพิเชียร ประชากุล
7.	นายณัฐดม ปรีณาวนิชย์
8.	นางสุมาลี ลินธุเสน
9.	นายประสพ กระแสสินธุ์
10.	นายประทีป วัทัญญ
11.	นายสุรศักดิ์ วณิชธนภัทร
12.	นางชนันพร ไฉวเวียง
13.	นายปรีชา จันทรรูป
14.	นายแสนชัย แสนยุติธรรม
15.	นายประพัศ วอนเพียร

เริ่มประชุม เวลา 10.00 น.

ด.ร.สมเกียรติ ฉายไธน์ แนะนำตัวต่อที่ประชุม บอกวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย และ
แจ้งประเด็นการศึกษา ดังนี้

- กลุ่มหรือสหกรณ์ จะต้องประเมินความเข้มแข็ง
- กลุ่มมีปัญหาอะไร จะแก้ไขอย่างไร
- ต้องการให้ภาครัฐช่วยเหลืออะไร
- ให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

สำหรับแนวทางในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- ประชุมกลุ่ม หรือ สหกรณ์ และองค์กรประชาชนในจังหวัด
- ค้นหาแกนนำในการสร้างเครือข่าย
- ค้นหาแนวคิดของกลุ่มที่สามารถสังเคราะห์ให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- ค้นหาขบวนการที่จะเป็นขบวนการสหกรณ์ จากระดับล่าง
- ประโยชน์ที่ได้รับ เครือข่ายของบุคคลที่จะสร้างกลุ่ม หรือระบบ ให้เป็นแนวเดียวกัน

ทั้งนี้ ได้กล่าวถึงกิจกรรมในพื้นที่จังหวัด ดังนี้

1. ประชุมนักวิจัยจังหวัด จัดเวที แนะนำว่าจะทำอะไร อย่างไร
2. การทำ Action plan ภายใน 12 เดือน และให้จังหวัดประสานแกนนำระดับอำเภอ

พร้อมนี้ ได้ขอความร่วมมือผู้เข้าประชุมให้ช่วยแจ้งข่าวให้สมาชิกทราบว่า จังหวัดกาญจนบุรี มีการสร้างเครือข่าย โดยจังหวัดเป็นทีมประสานงาน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสุดท้ายจะได้เครือข่ายทั้งจังหวัด และขอให้แกนนำแต่ละกลุ่มเล่าถึงสถานการณ์ของกลุ่มของตนเองด้วย ซึ่งแต่ละกลุ่มได้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

กลุ่มขนม มีการแลกเปลี่ยนวัตถุดิบกับกลุ่มอื่นด้วย มีการแบ่งปันผลกำไรแก่สมาชิกกลุ่ม มีปัญหาด้านเครื่องมืออุปกรณ์ ไม่พร้อม

กลุ่มสวนป่า มีแผนดำเนินงาน 13 อำเภอ สหกรณ์เดียว มีกรรมการ 14 คน ช่วยกันคิด ช่วยกันแก้ไข แบ่งความรับผิดชอบ ใช้สถานที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดประชุมสหกรณ์ทุกเดือน

มูลนิธิพลตรีจำลอง ศรีเมือง ทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ขายเท่าทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรทั่วประเทศ วัตถุประสงค์ ต้องการอบรมเกษตรกรทำปุ๋ยเอง แต่เกษตรกรไม่ทำอ้างไม่มีเวลา เดิมทำปุ๋ยผงซึ่งใช้ยาก ต่อมาจึงทำเป็นเม็ด มี 3 สูตร ใช้ได้ทุกตัว สั่งซื้อได้ที่บริษัทเท่าทุน มีร้านมังสวิรัต มีกลุ่มเกษตรกรปลูกผักไร้สารพิษ 10 ครอบครัว ไม่ใช้ยาฆ่าแมลงหรือสารเคมี ปัจจุบันมีอยู่ 2 แห่ง ที่ อ.เมือง จ.กาญจนบุรี และที่ อ.หนองปรือ จ.สุพรรณบุรี ทำมา 11 ปี เพื่อให้เกษตรกรรู้ว่าไม่ต้องอาศัยปุ๋ยเคมี ก็อยู่ได้แบบพอเพียง (กลุ่มปุ๋ย)

กลุ่มสมุนไพร ตั้งชมรมหมอพื้นบ้าน มีสมาชิกเป็นหมอพื้นบ้าน 30 คน เพื่ออนุรักษ์หมอพื้นบ้าน การดำเนินงานของกลุ่มยังไม่รอด เนื่องจากไม่ได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ ปัจจุบันทำสมุนไพรเป็นยาต้ม เมื่อรับประทานจะเบื่อเหิมนภายใน 5 วัน-สัปดาห์ ทำให้เลิกบุหรี่ยาเสพติด ดมกาว-ยาบ้า วัตถุดิบ ได้จากการปลูกสมุนไพรที่ จ.กาญจนบุรี เวลาแปรรูป ส่งไปให้ลูกสาวที่อยู่หาดใหญ่แปรรูป ในขณะเดียวกัน ตัวประธานกลุ่มก็ทำการแปรรูปที่ จ.กาญจนบุรี ด้วย โดยทำการส่วนตัวคนเดียว การจำหน่ายส่งขายทั่วประเทศ ปัญหาคือ ขาดเงินทุน จึงต้องการความช่วยเหลือด้านเงินทุน แพคเกจ อ.ย. ส่วนสมุนไพรแปรรูปได้ ส่งให้เภสัช ม.ช. ตรวจสอบ ไม่เป็นอันตราย ขณะเดียวกันส่งให้กรมวิทยาศาสตร์ด้วย

กลุ่มแสดนเลส มีสมาชิก 25 ราย ผลิตช้อนส้อม (ใส่กล่อง) ชุดเครื่องครัว (บรรจุถุงพลาสติก ซึ่งเป็นความต้องการของลูกค้า) แยกจากการผลิตไม้ทันขาย แจกจ่ายไปตามสมาชิกในเขต อ.หนองปรือ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ได้ OTOP ระดับ 3 ดาว การจำหน่าย ส่งจำหน่ายทั่วประเทศกลุ่มนี้สังกัด สกต.

การสร้างเครือข่าย เนื่องจากแต่ละกลุ่มมีกิจกรรมหลากหลาย แนวทางปฏิบัติต่อไป จะลงในกลุ่มย่อย เครือข่ายย่อย ว่าแต่ละกลุ่มมีทิศทางแนวโน้มอย่างไร ให้แต่ละกลุ่มจัดเวที

แกนนำกลุ่มปุยเสนอว่า กลุ่มปุยมีเครือข่ายจำนวนมาก การทำปุยจำหน่ายเพื่อเป็นการนำร่อง อยากให้เกษตรกรทำเองไม่อยากให้ซื้อตลอดชีวิต พร้อมทั้งจะให้สูตรและสอนให้ ต้องการให้ขอมาว่าอยากให้ไปสอนการทำปุย จะไปให้

ซึ่ง ดร.สมเกียรติ ได้กล่าวว่า ในคราวต่อไปหากมีกลุ่มไหนที่ต้องการใช้ปุย จะเชิญกลุ่มปุยมาอีก และว่า ต่อไปหากจะนัดประชุมให้ประสานกับคุณนิมนวล โดย ดร.สมเกียรติ จะมาร่วมด้วย ทั้งนี้ ให้กลุ่มเตรียมปัญหามาเสนอด้วย ส่วนสถานที่ประชุมใช้ที่ไหนก็ได้สำหรับกลุ่มชนม แจ้งว่า นัดประชุมกลุ่มเดียวก็ได้ เนื่องจากฤดูฝน สมาชิกจะไปทำงานอื่น ในส่วนของกลุ่มสวนป่า มีปัญหาเรื่องตัดต้นไม้ไม่ได้ เคยเชิญเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้มาประชุมด้วย แต่พูดกันไม่รู้เรื่อง เคยเดินเรื่องถึงอธิบดี แต่ไม่สำเร็จ เพราะเป็นเรื่องขั้นตอนของการแก้ไขกฎหมาย ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นว่าควรประชุมเรื่องนี้อีก

เลิกประชุมเวลา 12.05

รายงานการประชุม
นักวิจัยภายในจังหวัดกาญจนบุรี
วันที่ 11 ตุลาคม 2548
ณ ห้องประชุมสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้เข้าร่วมประชุม นักวิจัย และข้าราชการหน่วยส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 14 คน

เริ่มประชุมเวลา 15.00 น.

นายเสนอ ชูจันทร์ สหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี กล่าวเปิดประชุมและชี้แจงถึง โครงการวิจัยการพัฒนาระบบการสหกรณ์ว่าเป็นเรื่องสำคัญ เป็นการวิจัยภาคสนาม โดย ดร.สมเกียรติ ฉายไธน์ เป็นหัวหน้าโครงการ ซึ่งการวิจัยต้องการความช่วยเหลือจาก สสจ. ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ระดมสมอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกและกว้าง ในฐานะที่ สสจ. เป็นผู้รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีจึงอยากให้หน่วยส่งเสริมทั้ง 8 หน่วยให้ความร่วมมือ โดยถ้าทีมวิจัยไปทำงานพื้นที่ไหน ขอให้หน่วยไปร่วมและรับรู้ปัญหา

จากนั้น ดร.สมเกียรติ ฉายไธน์ ได้กล่าวถึงที่มาของโครงการว่า ศูนย์ต่อสู้ความยากจน เชื่อว่าสหกรณ์จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนได้ จึงอนุมัติให้เงิน สกจ. โดยให้สถาบันวิชาการสหกรณ์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ดำเนินการโครงการดังกล่าว สาเหตุที่เลือกจังหวัดกาญจนบุรีเป็นหนึ่งใน 36 จังหวัด ในการทำวิจัย เนื่องจากกาญจนบุรีมีความหลากหลายในเรื่องพื้นที่ จึงได้ประสานกับคุณนิมนวาล และคุณประจักษ์ โดยเข้าใจว่าหน่วยส่งเสริม ฯ ขึ้นกับกลุ่ม เพิ่งทราบว่าหน่วย ฯ ขึ้นตรงต่อ สกจ.

วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ ได้ปรึกษาหารือช่วยเหลือกัน เชื่อมโยงเครือข่ายกัน ใช้กลุ่มที่มีอยู่แล้วให้หลาย ๆ กลุ่มเชื่อมโยงกัน ถ้าแก้ปัญหาไม่ได้ก็ตอบ สกจ.ว่าเพราะอะไร ทีมวิจัยต้องจัดเวทีให้เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มต่าง ๆ สหกรณ์ต่าง ๆ ให้ข้าราชการเป็นนักวิเคราะห์ วิจัย ประสานงานให้ได้ว่าพื้นที่ต้องการอะไร มีการติดตามผล อะไรที่เป็นนโยบายเสนอ สกจ. อะไรที่เสนอกรมได้ก็เสนอ

การเข้าไปสร้างเวทีให้เกิดการเชื่อมโยง แรก ๆ ที่เข้าไป อาจเป็นกลุ่มที่ไม่ใช่สหกรณ์ก็ได้ ตามปัญหาที่ชัดมากคือ การแก้ปัญหาความยากจน เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างไร การออมมีวิธีการอย่างไร ในการประชุมควรจัดบันทึก

ขบวนการ เวทีชาวบ้านให้ชาวบ้านตัดสินใจ อย่าสร้างรูปแบบให้เขาก่อน

วิธีดำเนินงาน หากมีกลุ่มอยู่แล้ว ต้องค้นหาแกนนำ แล้วเอากลุ่มทั้งหลาย มาพบกันให้ได้ ให้เขาคิดหาวิธีการ ข้าราชการเป็นพี่เลี้ยง ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับเขาคืออะไร สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการสร้างเวที คือ นักวิจัยต้องพูดน้อยที่สุด ให้ชาวบ้านพูดมากที่สุด

ต่อมาได้พูดถึงรูปแบบโครงสร้างของเครือข่ายว่ามี 4 แบบ คือ ตั้งแต่ 1 ระดับ ถึง 4 ระดับ

ตัวอย่างเป้าหมาย ได้แก่

1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ได้คนที่ดีมีประสิทธิภาพของเครือข่าย
2. การพัฒนาธุรกิจ ได้แก่ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ และสร้างความพอใจให้ลูกค้า

การสร้างเวที เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ

- 1) เรามีปัญหาอะไร ให้เปิดใจคุย
- 2) จะแก้ปัญหากันอย่างไร
- 3) จะให้รัฐช่วยอย่างไร ไม่ควรรับปากว่าจะช่วยอะไร
- 4) อนาคตจะได้อย่างไร อยากเป็นอย่างไร อยากมีอะไร

จากนั้นได้พูดถึงการสร้างเครือข่ายขบวนการสหกรณ์ และองค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และให้ความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

- การจัดองค์ความรู้
- เป้าหมายการวิจัย
- วิธีปฏิบัติการวิจัย
- ปรัชญาการทำงานเครือข่าย
- อุดมการณ์ในการสร้างเครือข่าย
- กลไกการสร้างเครือข่าย

สำหรับวิธีปฏิบัติ การจัดเวทีชาวบ้านสถานที่ตรงไหนก็ได้ให้ข้าราชการพูด 20 นาที แล้วโยนเวทีให้ชาวบ้าน ใช้คำถาม ถามปัญหา หากใครจะจัดวันไหนให้ประสานคุณนิมนวลด้วย

เลิกประชุมเวลา 17.15 น.

รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานระดับจังหวัด
โครงการส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพ ปีงบประมาณ พ.ศ.2549

วันที่ 24 พฤศจิกายน 2548

ณ ห้องประชุมสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นายเสนอ ชูจันทร์	สหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี
2.	นายปิยะรัฐ จำเมือง	หัวหน้ากลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์
3.	นายสายัณห์ เกตุพันธุ์	หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป
4.	นายวราวุธ ชนะโชคสว่าง	ประธานกลุ่มเกษตรกรกลาง จังหวัดกาญจนบุรี
5.	นางนิมิต นวล	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์
6.	นางชนันพร ไชยเวียง	นักวิชาการสหกรณ์ 6
7.	น.ส.อริศรา กุศลพร	นักวิชาการมาตรฐานสินค้า

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นางจ๋านง สกุลพราหมณ์	นักวิชาการสหกรณ์ 6ว
2.	น.ส.พัชรินทร์ คุณชนังกุล	นักวิชาการสหกรณ์ 4

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

นายเสนอ ชูจันทร์ สหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี เป็นประธานในที่ประชุม เมื่อผู้เข้าประชุมมาครบ
องค์ประชุมแล้ว ประธานเปิดการประชุมตามระเบียบวาระ

ระเบียบวาระที่ 1 ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

1.1 ประธานได้พูดถึงโครงการและอ้างถึงคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัด ซึ่งมี
สหกรณ์จังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการคัดเลือกกลุ่มอาชีพเพื่อเข้าร่วมโครงการส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549

คณะกรรมการระดับจังหวัด ประกอบด้วย สหกรณ์จังหวัดเป็นประธานหัวหน้ากลุ่มจัดตั้ง
และส่งเสริมสหกรณ์ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบการบริหารจัดการสหกรณ์ หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป ประธาน
ชุมนุมสหกรณ์จังหวัด ประธานกลุ่มเกษตรกรกลางจังหวัด หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ เป็น
เลขานุการ และนักวิชาการสหกรณ์ 6 เป็นผู้ช่วยเลขานุการ คณะทำงานมีหน้าที่คือ

พิจารณาคัดเลือกกลุ่มอาชีพตามจำนวนที่ได้รับ วางแนวทางในการส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพ การฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี การขอเปลี่ยนแปลงกลุ่มอาชีพ ภายหลังจากที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว การติดตามประเมินผล และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

1.2 ประธานพูดถึงที่มาของโครงการกลุ่มอาชีพ ปี 2549 ตามที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการรวมกลุ่ม เพื่อผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างงาน มีรายได้เสริมที่ยั่งยืนให้ชุมชน โดยมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุน นโยบายดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสหกรณ์ที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หรือมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยรวมกลุ่มเพื่อพึ่งพาตัวเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชุมชน

มติ ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่อง พิจารณาคัดเลือกกลุ่มอาชีพเข้าร่วมโครงการส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพ

2.1 โครงการส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพ ปี พ.ศ. 2549

นางนิมนวล พิตรปรีชา ได้พูดถึงโครงการของปี 2549

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่ม
2. เพื่อพัฒนาศักยภาพ
3. เพื่อพัฒนาและสร้างโอกาสทางการแข่งขันด้านตลาด
4. เพื่อสร้างพันธมิตรในกลุ่มอาชีพ

เป้าหมายในปีงบประมาณ 2549 กรมฯ ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนกลุ่มอาชีพในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 10 กลุ่ม

2.2 วิธีการดำเนินการคัดเลือกกลุ่มอาชีพ

1. สำนักงานสหกรณ์จังหวัด แจงให้สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรทราบ (โดยผ่านหน่วยส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์)
2. กลุ่มอาชีพเสนอขอรับการคัดเลือก โดยผ่านสหกรณ์กลุ่มเกษตรกรที่สังกัด
 - 2.1 เป็นสมาชิก หรือบุคคลในครอบครัวสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร
 - จำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน
 - อยู่ในชุมชนเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน
 - ผลิตสินค้า บริการ หรือมีแผนการผลิต บริการที่ชัดเจนเป็นไปได้
 - สังกัดในสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร
 - มีจุดมุ่งหมายเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากกรมส่งเสริมสหกรณ์

2.2 เป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนจ่ายขาด

2.3 เกิดจากความต้องการของสมาชิก

2.4 มีความพร้อม ศักยภาพในการผลิตและการดำเนินงาน

3. จัดทำแบบเสนอโครงการกลุ่มอาชีพ ตามแบบที่กรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนด

4. นำเสนอโครงการผ่านสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรเพื่อรับรองและเห็นชอบ

5. นำเสนอโครงการผ่านสำนักงานสหกรณ์จังหวัด

5.1 สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ประเมินศักยภาพโดยพิจารณาจากแบบ

ประเมินที่สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรประเมินมา

5.2 จัดเรียงคะแนน ของกลุ่มที่ได้จากการประเมินจากมากไปน้อย

6. แต่งตั้งคณะทำงาน โดยผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อทำหน้าที่พิจารณาคัดเลือกกลุ่ม

6.1 แจ้งผลการคัดเลือกให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ทราบ

6.2 กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาอนุมัติงบประมาณในการฝึกอบรม

6.3 หลังผ่านการอบรม กรมฯ จะพิจารณาอนุมัติงบประมาณเพื่ออุดหนุน

2.3 กลุ่มอาชีพที่เสนอโครงการเพื่อพิจารณาคัดเลือกเข้าร่วมโครงการฯ

แบ่งตามเขตเลือกตั้ง เป็น 4 เขต ดังนี้

เขตเลือกตั้งพื้นที่ 1 (พล.อ.สมชาย วิษณุวงศ์) อ.เมือง

กลุ่มแปรรูปผลิตผลการเกษตรถาวรพัฒนา สังกัด สกก.ถาวรพัฒนากาญจนบุรี จำกัด
แปรรูปผักกาดดอง , หัวไชโป๊ , มะเขือเทศ

เขตเลือกตั้งพื้นที่ 2 อ.ท่าม่วง อ.ด่านมะขามเตี้ย (นายสันต์ จินาภักษ์)

มีจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มสตรีสหกรณ์แปรรูปผ้าทอ สังกัด สกก.สุวรรณภูมิ จำกัด กิจกรรม นำผ้าทอ
มาทำเป็นผ้าขาวม้า ผ้าคลุมไหล่ ผ้าปูโต๊ะ

2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่งสมอสามัคคี สังกัด สก.พัฒนาชนบททุ่งสมอ จำกัด
กิจกรรม นำข้าวซ้อมมือมาแปรรูปเป็นจมูกข้าวพร้อมต้ม

3. กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านทุ่งทอง จำกัด สกก.ท่าม่วง จำกัด กิจกรรม ทำไม้ฉลุพื้น
ไม้ฉลุเพดาน แปรงดูดฝุ่น

4. กลุ่มกิจกรรมรวมใจบ้านผ่านเจ้า สังกัด สผน.บ้านผ่านเจ้า จำกัด หมายเหตุ ยังไม่ได้
ส่งแบบประเมิน

เขตเลือกตั้งพื้นที่ 3 อ.เลาขวัญ อ.ห้วยกระเจา อ.บ่อพลอย มีกลุ่มเข้าร่วม 2 กลุ่ม

1. กลุ่มข้าวเกรียบสมุนไพรกลุ่ม แม่บ้านหนองตาฟูก สังกัด สกก. บ่อพลอย จำกัด

กิจกรรม ขาเขียว , เห็ดโคน

2. กลุ่มขนมไทยบ้านอ่างหิน สังกัด สกก. กรป.(2) นพค.กาญจนบุรี จำกัด กิจกรรม
กวนขนม , กระจยาสารท , ขนมไทยชนิดต่าง ๆ

เขตเลือกตั้งพื้นที่ 4 อ.หนองปรือ อ.ไทรโยค อ.ทองผาภูมิ มีจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มหัตถกรรมสแตนเลสบ้านห้วยทราย สังกัด สกก.เพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. จำกัด
กิจกรรม ช้อนกาแฟ เขียอกน้ำ

2. กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ ต.หนองปลาไหล สังกัด สกก. สกต.ธกส.กาญจนบุรี จำกัด
กิจกรรม ผลิตอาหารสัตว์

3. กลุ่มจักรสานไม้ไผ่บ้านหนองเจริญ สังกัด สก.นิคมทองผาภูมิจำกัด กิจกรรม
ตะกร้าทรงรี ตะกร้าทรงกลม

4. กลุ่มผู้ปลูกสมุนไพรและแปรรูป สังกัด สกน.ทองผาภูมิ จำกัด กิจกรรม ทำลูกประคบ
รักษาโรค, ปลูกสมุนไพร

มีจำนวนกลุ่มเสนอแบบเข้ามา 12 กลุ่ม จังหวัดคัดเลือก 10 กลุ่ม เรียงคะแนนจากมาก
ไปหาน้อย ดังนี้

1. กลุ่มสตรีแปรรูปผ้าทอ	91	คะแนน
2. กลุ่มหัตถกรรมสแตนเลส	91	คะแนน
3. กลุ่มจักรสานไม้ไผ่	88	คะแนน
4. กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านทุ่งทอง	86	คะแนน
5. กลุ่มข้าวเกรียบสมุนไพร	85	คะแนน
6. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งสมอ	83	คะแนน
7. กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์หนองปลาไหล	80	คะแนน
8. กลุ่มแปรรูปผลผลิตการเกษตรถาวรพัฒนา	80	คะแนน
9. กลุ่มสตรีสหกรณ์สุราษฎร์ธานี	77	คะแนน
10. กลุ่มขนมไทยบ้านอ่างหิน	68	คะแนน

มติ ที่ประชุมรับทราบ และมอบให้กลุ่มส่งเสริมพัฒนาธุรกิจรับไปดำเนินการต่อไป

ประธานกล่าวขอบคุณคณะกรรมการทุกท่านที่มาร่วมประชุม เป็นคณะทำงานทำการคัดเลือก
กลุ่มอาชีพเข้าร่วมโครงการในครั้งนี้ และปิดประชุม

เลิกประชุม เวลา 10.30 น.

รายงานการประชุมกลุ่มอาชีพ
ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการกลุ่มอาชีพ ปี 2549
วันที่ 30 พฤศจิกายน 2548
ณ ห้องประชุมสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี (ชั้น 2)

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นางนันทวรรณ พิตธิ์รักษา	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์
2.	นางดาวเรือง เชื้ออ้อ	ประธานกลุ่มสตรีสหกรณ์แปรรูปผ้าขาว
3.	น.ส.กรรณิกา ศศิธร	เลขาธิการกลุ่มสตรีสหกรณ์แปรรูปผ้าทอ
4.	นางศรีอัมพร แก้วประดิษฐ์พร	กลุ่มสหกรณ์สุราแช่พื้นเมือง
5.	นางสวดอก สมรภูมิ	กลุ่มสหกรณ์
6.	คุณจันทร์เพ็ญ ศรีเงินวิเชียร	ประธาน
7.	คุณชำเรือง กันกง	กลุ่มขนมไทยบ้านอ่างหิน
8.	นางเสมอ การินทร์	กลุ่มขนมไทยบ้านอ่างหิน (ประธาน)
9.	คุณหล่อ จำเริญรัตน์	ประธานสหกรณ์ กลป.กลาง
10.	นางสำราญ ภิญโญ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปบ้านทุ่งสมอ
11.	น.ส.สมใจ พันธุกุล	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปบ้านทุ่งสมอ
12.	นางชาดา พึ่งทอง	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปบ้านทุ่งสมอ
13.	นายสมบุญ พวงสุวรรณ	กลุ่มจัดสานไม้ไผ่บ้านหนองเจริญ
14.	นางจินตนา บุญทรงศรีพานิช	กลุ่มจัดสานไม้ไผ่บ้านหนองเจริญ
15.	นางวรวรรณ วงศ์สวัสดิ์	กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ ต.หนองปลาไหล
16.	นางปราณี ธรรมนิยมดี	กลุ่มข้าวเกรียบสมุนไพร
17.	น.ส.จันทร์เพ็ญ จรุงรัตน์	กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านทุ่งทอง
18.	นายสุศักดิ์ วาณิชธนภัทร	กลุ่มหัตถกรรมสแตนเลสบ้านห้วยทราย
19.	นายเชาวลิต เจริญฤทธิ์	หัวหน้านิคมสหกรณ์ทองผาภูมิ
20.	นางกัลยา ธาดา	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรถาวรพัฒนา
21.	นางจิรวัฒน์ ยิงพะกุล	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรถาวรพัฒนา
22.	นางอรุณลักษณ์ ปานรักษา	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรถาวรพัฒนา
23.		เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7
24.	นายยุทธชัย ดอกไม้เทศ	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ 5
25.	น.ส.ใจ กาญจนคุณมา	ผู้ตรวจสอบสหกรณ์ถาวรพัฒนาจำกัด

26.	นายอดิศักดิ์	สุขสถิตย์	เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7
27.	นางชญาดา	วรรณภูติ	กรรมการ
28.	น.ส.ปัทมา	ปทุมสูตร	ประธานกลุ่ม
29.	นางบังเอิญ	ดีคำ	ประธานกลุ่ม
30.	นายอินทร์	ดีคำ	สมาชิกกลุ่ม
31.	น.ส.จตุพร	อินทรโสภา	ประธานกลุ่ม
32.	นางพัชณี	เงินสิริอาภา	ประธานกลุ่ม
33.	นางอุษา	จำเริญศรี	ประธาน
34.	น.ส.ชบา	สุกกอ	สมาชิกกลุ่ม
35.	นายชะลอ	โพธิกลิ่น	ประธานกลุ่มผู้ผลิตน้ำปลา
36.	นายอำนาจ	แช่ตั้ง	คณะกรรมการกลุ่มน้ำปลา
37.	นางรัตนา	วิเศษสังข์	ประธานกลุ่ม
38.	นางวิภาดา	ลำดวน	รองประธาน
39.	นางดาวเรือง	เชื้อฮ้อ	ประธานกลุ่ม
40.	นางปราณี	ลอยศักดิ์	รองประธาน
41.	คุณกิมจั่ง	ศิวางกูร	ประธานกลุ่ม
42.	นางสมาภรณ์	โพธินาคร	ประธานกลุ่ม
43.	นางพะเยาว์	มีเท	ประธานกลุ่ม
44.	น.ส.นิตยา	มีเท	สมาชิกกลุ่ม
45.	นางสงวน	เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา	ประธานกลุ่ม
46.	คุณเจือทิพย์	แก้วแดง	ประชาสัมพันธ์
47.	นางเดือน	ไชยโยธา	ประธาน
48.	คุณสม	เงินสิริวภา	รองประธาน
49.	นายด้วง	ตันตระสุขถาวร	รองประธาน
50.	นายเลื่อน	ติเยาว์	กรรมการ
51.	นางจุ่มจุ่ม	คำจันทร์	ประธาน
52.	นางสุรินทร์	สีทองสุก	ประธาน
53.	น.ส.มณฑนา	ศรีเอี่ยม	เลขา
54.	นายวิเศษ	อินทร์เกลี้ยง	ประธาน
55.	นายนภดล	ไชยโยธา	ประธาน
56.	นางกนกิต	กาญจนวิทย์	ที่ปรึกษากลุ่ม

57.	คุณบุญเรือง	สิทธิโสม	ประธาน
58.	นางสุรางค์	เอี่ยมลำอาจ	ที่ปรึกษากลุ่ม
59.	นายสุรเมธ	นพรัตน์วรภรณ์	สมาชิก
60.	นางขวัญจิต	นพรัตน์วรภรณ์	ประธานกลุ่ม
61.	น.ส.สุชีรา	มั่งรวมกลาง	สมาชิก
62.	นางกนกนิษฐ์	จีนแสด	สมาชิก
63.	นายसान	จีนแสด	สมาชิก
64.	นางชนันพร	ไฉวเวียง	นักวิชาการสหกรณ์ 6
65.	น.ส.อริศรา	ภูสุนทร	นักวิชาการมาตรฐานสินค้า

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

เมื่อผู้เข้าประชุมมาโดยพร้อมเพรียงกับครบองค์ประชุมแล้ว ประธานได้เรียนเชิญท่านสหกรณ์
จังหวัดกาญจนบุรี กล่าวเปิดการประชุมและประชุมตามระเบียบวาระต่าง ๆ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานได้กล่าวถึงโครงการกลุ่มอาชีพของปีงบประมาณ พ.ศ.2549 และให้กลุ่มอาชีพ
ปี 2549 ที่ได้รับการคัดเลือกจำนวน 10 กลุ่ม แนะนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม การดำเนินงาน ประธานได้กล่าวให้กำลังใจ
กับกลุ่มอาชีพอย่าท้อแท้ ให้กลุ่มพึ่งตนเองก่อน อย่ารอแต่รัฐบาลจะเข้ามาช่วย และพูดถึงหลักเกณฑ์การเข้าสู่
มาตรฐานสินค้าสหกรณ์

ประธานได้มอบใบประกาศสินค้ามาตรฐานสหกรณ์ให้กับกลุ่ม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแม่บ้าน
เกษตรกรรมขามทอง และกลุ่มเยาวชนสหกรณ์บ้านหนองบัว และให้กลุ่มอาชีพกลุ่มเก่าได้แนะนำผลิตภัณฑ์ของ
แต่ละกลุ่ม

มติ ที่ประชุมรับทราบและนำไปถือปฏิบัติ

หัวหน้ากลุ่มพัฒนารัฐกิจสหกรณ์ โดยนางนิมนวล พิตรปรีชา ชี้แจงเรื่องการจัดทำ
เอกสารทะเบียนหุ้นสมาชิก บัญชีของกลุ่ม กลุ่มจะต้องมีเอกสารอะไรบ้าง และขอความร่วมมือให้ทุกกลุ่มกรอก
แบบฟอร์มทะเบียนของกลุ่มให้ครบถ้วนและส่งคืนสำนักงานสหกรณ์จังหวัด เพื่อที่ทางกลุ่มจะได้จัดทำแฟ้มข้อมูล
ของแต่ละกลุ่มไว้ โดยมอบหมายให้นางชนันพร ไฉวเวียง นักวิชาการสหกรณ์ 6 และนางสาวอริศรา ภูสุนทร
เป็นผู้รับผิดชอบ และประสานงานเรื่องกลุ่มอาชีพทั้งหมด

นางนิมนวล ให้กลุ่มอาชีพใหม่ 10 กลุ่ม วางแผนเรื่องการอบรม กลุ่มต้องการอบรมเรื่องอะไรให้เพิ่มความประสงค์ไว้ เพื่อกลุ่มพัฒนาธุรกิจจะได้ประสานงานขั้นตอนต่อไป ทางสำนักงานสหกรณ์จังหวัดจะเชิญเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เป็นวิทยากรให้ความรู้ในเรื่องอุดมการณ์ หลักการสหกรณ์ เรื่องการตลาดและอบรมวิชาชีพที่กลุ่มเสนอมา โดยทางสหกรณ์จังหวัดจะเป็นผู้ประสานเรื่องวิทยากรให้

นายอดิศักดิ์ สุขสถิตย์ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7 แนะนำให้กลุ่มอาชีพติดป้ายชื่อกลุ่มไว้ที่ด้านหน้าที่ทำกรกลุ่ม และป้ายบอกทางเข้ากลุ่ม เพื่อจะได้หาง่ายและสะดวกในการติดต่อด้วย และเป็นการประชาสัมพันธ์กลุ่มอีกทางหนึ่งด้วย

มติ ที่ประชุมรับทราบ และรับไปปฏิบัติ

ระเบียบวาระที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่ม

น.ส.จตุพร อินทรโสภา ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมะขามทอง ซึ่งได้รับประกาศสินค้ามาตรฐานกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการขอ อ.ย. เป็นเรื่องที่ซับซ้อนและมีปัญหามาก มีหลายขั้นตอน ต้องผ่านการตรวจสอบจากสาธารณสุข ต้องมีการแบ่งแยกห้องการผลิต ออกจากห้องจำหน่าย ห้องแต่ละห้องต้องถูกสุขลักษณะได้ตามมาตรฐานของกรมอุตสาหกรรม เมื่อได้ อ.ย. มาถึงจะถึงขั้นตอนการขอ ส.ส.ได้

นางนิมนวล ให้แต่ละกลุ่มเล่าถึงปัญหาที่กลุ่มประสบเพื่อจะได้วางแผนแนวทางในการแก้ไขต่อไป

กลุ่มผู้ผลิตน้ำปลาหนองม่วง กลุ่มนี้ยังไม่ผ่านการขอ อ.ย.

กลุ่มสตรีสหกรณ์ด่านมะขามเตี้ย ผลิตข้าวเกรียบ กาละแม ไข่เค็ม กลุ่มนี้ไม่มีสถานที่ผลิต ปัจจุบันเป็นห้องเล็ก ๆ ประสบปัญหาด้านการตลาด ผลิตได้ขายไม่ออก มีปัญหาการดำเนินการภายในกลุ่ม สมาชิกไม่มีการพบปะพูดคุยกัน

กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนามแดง ผลิตข้าวเกรียบ ขนมกลีบลำดวน ประสบปัญหาเรื่องการตลาด มีการผลิตตลอดทั้งปี และยังไม่ผ่านขั้นตอนการขอ อ.ย.

กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านบ่อเงิน ผลิตผ้าทอมือ ผงทอดตัวหนังสือ ปัญหาด้านการผลิตผลิตไม่ทันจำหน่าย

กลุ่มเยาวชนสหกรณ์บ้านหนองบัว ยังไม่พบปัญหาขณะนี้มีการขยายตลาดออกต่างประเทศแล้ว เช่น ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย

กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาเกษตรกรทุ่งสมอ มีปัญหาเรื่องเงินทุน วัตถุดิบมีราคาแพง

กลุ่มสตรีสหกรณ์ทุ่งสมอ มีปัญหาเรื่องความไม่เข้าใจของสมาชิก เรื่องเงินทุน ซึ่งทางกลุ่ม ได้เชิญคุณนิมนวลไปชี้แจงปัญหาแล้ว กลุ่มขาดวัตถุดิบ คือ กลัวย่น้ำว่า กลุ่มขอความร่วมมือจากกลุ่มที่มาในวันนี้ ว่ากลุ่มไหนมีกลัวย่น้ำว่าให้นำมาขายได้ที่กลุ่ม เรื่องราคาคุยกันอีกที

กลุ่มหัตถกรรมตำบลพระแท่น ทางกลุ่มฯ ผลิตสินค้าไม้ทันท ชาติวัตถุดิบกระป๋อง ทางกลุ่มขอความร่วมมือถ้าใครมีกระป๋องให้นำมาขายที่กลุ่มได้ โดยเฉพาะกระป๋องเปียร์

กลุ่มสตรีสหกรณ์สมเด็จเจริญ ผลิตไข่เค็ม กลุ่มนี้เงินทุนที่ได้รับนำไปใช้ในเรื่องโรงเรียน การผลิต ซึ่งใช้วัตถุดิบประสงค์

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไรใหม่สามัคคี ผลิตไวน์ , สับปะรดกวน ปัญหาเรื่องบรรจุภัณฑ์ไม่ผ่าน ชาติแคลนเงินทุน ซึ่งการทำบรรจุภัณฑ์ต้องใช้เงินทุนมาก

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมชะมทอง ปัญหาเรื่องการผลิตไม่ทันกับการจำหน่าย อยากได้ เครื่องจักรมาช่วยในด้านการผลิต

กลุ่มอาชีพสตรีแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตน้ำพริกต่าง ๆ หน่อไม้ย่านาง กลุ่มนี้ผลิต ไม่ทันกับการจำหน่าย

กลุ่มผลิตน้ำปลาบ้านหนองม่วง ผลิตน้ำปลาแท้ มีปัญหาเรื่องเงินทุน ปัญหาเรื่องขวด น้ำปลา เรื่องการขนส่งสินค้า

กลุ่มเจียรไนนิล ผลิตเครื่องประดับนิล มีปัญหาเรื่องเงินทุน

กลุ่มอาชีพสหกรณ์ปฏิรูปที่ดินหนองปรือ ผลิตปุ๋ยชีวภาพ มีปัญหาเรื่องเงินทุนไม่เพียงพอ

กลุ่มสตรีสหกรณ์หลุมรั้ง ผลิตชาเขียวใบหม่อน ผ้าทอมือ ผ้าบาติก ไม่มีปัญหา

กลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมกุยมั่ง ผลิตกล้วยอบน้ำผึ้ง ผักปลอดสารพิษ ผลิตภัณฑ์ยังไม่ผ่าน อ.ย. ชาติวัตถุดิบคือกล้วย

คุณนิมนวล ชี้แจงเรื่องเงินกรมฯ 40,000.- บาท ให้ใช้ปรับปรุงอาคาร 40% และเป็นเงิน ทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม มีบางกลุ่มที่นำออกไปให้สมาชิกกู้ ขอให้กลุ่มเก็บเข้ามาใช้หมุนเวียนภายในกลุ่ม

มติ ที่ประชุมรับทราบ และจะนำไปพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาดต่อไป

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องการจำหน่ายสินค้า

คุณนิมนวล ได้วางแผนทางในเรื่องการจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม ทางจังหวัดจะแจ้งกลุ่ม ตามลำดับ ปี พ.ศ. เรียงตามลำดับตั้งแต่กลุ่มที่ 1 ตามลำดับถ้ากลุ่มไหนไม่ไป ให้เรียกกลุ่มถัดไป และถ้าจังหวัด มีการประชุมหรือมีกิจกรรมกลุ่มอาชีพถ้าเชิญเข้าร่วม กลุ่มไม่ให้ความร่วมมือเกิน 3 ครั้ง ทางจังหวัดจะตัดสิทธิ์ใน การนำสินค้าไปจำหน่าย ในขณะนี้จังหวัดต่าง ๆ ได้มีการเชื่อมโยงสินค้ากลุ่มอาชีพตามต่างจังหวัดมากมาย ใน ตอนนี้มีจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีหลายกลุ่มได้แสดงความจำนงไว้แล้ว รอการตอบรับจากต้นทาง อีกครั้ง กลุ่มอาชีพที่จะไปขายของขอให้ติดต่อประสานงานโดยตรงกับ นางสาวอริศรา ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้

มติ ที่ประชุมรับทราบ และจะนำไปปฏิบัติตามแนวทางต่อไป

ระเบียบวาระที่ 4 การบันทึกบัญชีและทะเบียนหุ้น

คุณนิมนวล ชี้แจงเรื่องสมุดเงินสด และทะเบียนหุ้นสมาชิก ของปี 2548 ที่แจกให้กับกลุ่มอาชีพ ปี 2548 แนวทางการดำเนินงาน ให้กลุ่มบันทึกหุ้นของสมาชิกแต่ละราย สำหรับสมุดเงินสด ถ้ากลุ่มใดสามารถบันทึกได้ก็ให้บันทึกลงไป แต่ถ้ากลุ่มไหนบันทึกไม่ได้ให้เขียนด้วยตัวดินสอไว้ก่อน ทางจังหวัดจะจัดส่งเจ้าหน้าที่ลงไปช่วยแนะนำเรื่องบัญชีให้โดยลงไปแต่ละกลุ่ม ถ้ากลุ่มใดมีปัญหาให้สอบถามได้กับเจ้าหน้าที่ ทางจังหวัดส่งคุณชนันพร และคุณอริศรา ลงพื้นที่แนะนำเรื่องการจัดทำบัญชีของกลุ่ม

มติ ที่ประชุมรับทราบและนำไปปฏิบัติ

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

คุณนิมนวล กล่าวขอบคุณกลุ่มอาชีพที่เสียสละเวลามาร่วมประชุมในวันนี้ ซึ่งทางจังหวัดจะจัดประชุมโครงการเชื่อมโยงทุกครั้ง เพื่อรับทราบปัญหาและหาหนทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในโอกาสต่อไป

เลิกประชุมเวลา 16.00 น.

สรุปรายงานการประชุม
เชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่ายการผลิตและการตลาด ฯ

ครั้งที่ 1

วันที่ 30 พฤศจิกายน 2549

ณ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี

1. ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 65 คน
2. มอบใบประกาศสินค้ามาตรฐานสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ให้กลุ่มอาชีพ 2 กลุ่ม คือ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมะขามทอง และกลุ่มเยาวชนสหกรณ์บ้านหนองบัว
3. แจ้งผลการคัดเลือกกลุ่มอาชีพใหม่ในโครงการพัฒนากลุ่มอาชีพ ปี 2549 จำนวน 10 กลุ่ม
4. ให้กลุ่มอาชีพใหม่ปี 2549 จำนวน 10 กลุ่ม วางแผนกำหนดเวลาการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี
เพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพ
5. ขอให้กลุ่มอาชีพติดป้ายชื่อกลุ่มอาชีพหน้าที่ทำการกลุ่ม และป้ายบอกทางเข้ากลุ่ม เพื่อสะดวกในการติดต่อ
และเป็นการประชาสัมพันธ์กลุ่มอีกทางหนึ่ง
6. จัดเรียงกลุ่มอาชีพเพื่อไปออกร้านจำหน่ายสินค้าตามงานต่าง ๆ ตามลำดับปี พ.ศ. เข้าโครงการ
หากกลุ่มใดไม่ไปร่วมออกร้าน จะเรียกลำดับถัดไป
7. ให้กลุ่มบันทึกการถือหุ้นของสมาชิกและสมุดเงินสดให้เป็นปัจจุบัน ในส่วนของสมุดเงินสด
หากกลุ่มใดบันทึกไม่ได้ ให้ลงรายการไว้ก่อนด้วยดินสอ แล้วปรึกษาจังหวัด
8. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ ประกอบด้วยปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 8.1 เงินทุนไม่เพียงพอ
 - 8.2 การผลิตได้ไม่ทันความต้องการ เนื่องจากขาดเครื่องจักรอุปกรณ์
 - 8.3 การขาดวัตถุดิบในการผลิต
 - 8.4 สินค้าไม่ผ่านการขอ อ.ย.
 - 8.5 ผลิตแล้วจำหน่ายไม่ได้

รายงานการประชุม
เชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่ายการผลิตและการตลาด ฯ
วันที่ 26 มกราคม 2549
ณ ห้องประชุมสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี (ชั้น 2)

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นายประสงค์ อ่องศรี	กลุ่มหัตถกรรมพระแท่น
2.	นายสมบุญ พวงสุวรรณ	กลุ่มจัดสานไม้ไผ่บ้านหนองเจริญ
3.	นางจิรวัฒน์ ยั่งพะกุล	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรถาวรพัฒนา
4.	นายวิเศษ อินทร์เกลี้ยง	สหกรณ์การเกษตรตะคร้อเอน
5.	นางวารี อินทร์เกลี้ยง	สหกรณ์การเกษตรตะคร้อเอน
6.	นางเดือน ไชยโยธา	กลุ่มนกแฟนซีประดิษฐ์
7.	คุณจันทร์เพ็ญ ศรีเงินวิเชียร	กลุ่มสุราแช่พื้นเมือง
8.	นางดาวเรือง เชื้ออ้อ	กลุ่มแปรรูปสหกรณ์
9.	คุณกิมจั่ง คีวางกูร	กลุ่มสตรีสหกรณ์ผ้าทอร้อยสี
10.	นายสุชิน ชื่นแสง	กลุ่มสตรีแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร
11.	คุณชิตชนก เฮงเส็ง	กลุ่มสตรีแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร
12.	คุณบุญเสริม แก้วแพ	กลุ่มสตรีห้วยน้ำใส
13.	น.ส.ใจ กาญจนคุณมา	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตรสหกรณ์ถาวรพัฒนา
14.	นางเสมอ การินทร์	กลุ่มขนมไทยบ้านอ่างหิน
15.	นางสำราญ ภิญโญ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปบ้านทุ่งสมอ
16.	นางอุษา จำเริญศรี	ประธานกลุ่มทอดกล้วยทุ่งสมอ
17.	นางพะเยาว์ มีเท	ประธานกลุ่มเจียรไนนิล
18.	นางบุญเริง สิทธิโสม	ประธานกลุ่มสตรีบ้านนมแดง
19.	นางขวัญจิต นพรัตน์วรารักษ์	ประธาน
20.	น.ส.จันทร์เพ็ญ จรุงรัตน์	กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านทุ่งทอง
21.	นางพัชนี เงินสิริอาภา	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไร่ใหม่สามัคคี
22.	นายสม เงินสิริอาภา	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไร่ใหม่สามัคคี
23.	น.ส.ปัทมา ปทุมสูตร	กลุ่มทอดผ้าบ้านบ่อเงิน
24.	นางบังเอิญ ดีคำ	ประธานกลุ่มทอดผ้าหนองปลิง
25.	นางสงวน เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา	ประธานกลุ่ม

26.	คุณจำรัส	ไซสี	
27.	นางปราณี	ธรรมนิยมดี	กลุ่มข้าวเกรียบสมุนไพรหนองตาพุท
28.	นางสนอง	สอนใจ	กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาเกษตรกรทุ่งสมอ
29.	น.ส.โสภี	พื้งกุล	กลุ่มข้าวเกรียบสมุนไพรหนองตาพุท
30.	น.ส.สมใจ	พันธุกุล	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปบ้านทุ่งสมอ
31.	นางอรุณลักษณ์	ปานรักษา	กลุ่มแปรรูปเกษตรกรถาวรพัฒนา
32.	นางสุนีย์	จิ้นแส	กลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมกุยมั่ง
33.	นายसानุ	จิ้นแส	กลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมกุยมั่ง
34.	น.ส.สุชีรา	มุงรวมกลาง	กลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมกุยมั่ง
35.	น.ส.กรรณิกา	ศศิธร	กลุ่มสตรีสหกรณ์แปรรูป
36.	นางศรีอัมพร	แก้วประดิษฐ์พร	กลุ่มสุราแซ่พื้นเมือง
37.	นางชญาดา	วรรณภูติ	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านบ่อเงิน
38.	นายอินทร์	ดีคำ	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองปลิง
39.	นางจินตนา	บุญทรงศรีพานิช	เลขาของกลุ่มจัดงานไม้ไผ่
40.	นางกนกิต	กาญจนวิทย์	ที่ปรึกษากลุ่มเยาวชนบ้านหนองบัว
41.	นางจุ่มจิม	คำจันทร์	ประธานกลุ่มสตรีสหกรณ์ด่านมะขามเตี้ย
42.	น.ส.จตุพร	อินทโรภา	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมะขามทอง
43.	น.ส.นิตยา	มีเท	สมาชิกกลุ่มเจียรไนนิลทุ่งสมอ
44.	นางสุรินทร์	สีทองสุก	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านห้วยน้ำขาว
45.	นางรัตนนา	วิเศษสังข์	ประธานกลุ่มหนองขาวข้าวหอมมือ
46.	นางวิภาดา	ลำดวน	กรรมการกลุ่มหนองขาวข้าวหอมมือ
47.	น.ส.ชบา	สุกกอ	สมาชิกกลุ่มสตรีสหกรณ์ทุ่งสมอ
48.	น.ส.มณฑนา	ศรีเอี่ยม	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านห้วยน้ำขาว
49.	นางสุรางค์	เอี่ยมลำอาจ	ที่ปรึกษากลุ่ม
50.	นางกัลยา	ธาดา	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรสหกรณ์ถาวรพัฒนา
51.	นางนันทวล	พิตรปรีชา	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์
52.	นางชนันพร	ไฉวเวียง	นักวิชาการสหกรณ์ 6
53.	น.ส.อริศรา	กุลสุนทร	นักวิชาการมาตรฐานสินค้า

สรุปรายงานการประชุม
เชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่ายการผลิตและการตลาด
ครั้งที่ 2

วันที่ 26 มกราคม 2549
ณ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี

1. ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 52 คน
2. การรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ใช้สัญลักษณ์รูปตัว Q เป็นการแสดงถึงคุณภาพ ความปลอดภัยและได้มาตรฐานสากล
3. กลุ่มอาชีพในสหกรณ์ที่ได้ตัว Q มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมะขามทอง และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไร่มะขามคี่ ให้นำสินค้าของกลุ่มมาวางจำหน่ายที่ชุมนุมสหกรณ์ จังหวัดกาญจนบุรี
4. ส่งเสริมให้สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์อื่นๆ กลุ่มเกษตรกร นำสินค้าที่ได้ตัว Q มาจำหน่าย
5. ขอให้กลุ่มอาชีพใหม่ ปี 2549 จำนวน 10 กลุ่ม แจ้งวิชาชีพที่ต้องการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพ
6. การจัดงานวันสหกรณ์แห่งชาติ ณ ท้องสนามหลวง กรุงเทพฯ ยังไม่ได้รับการแจ้งจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ ว่าได้พื้นที่ที่บุญ การเลือกกลุ่มอาชีพจะพิจารณาจากกลุ่มที่เป็นสินค้า OTOP และผ่านมาตรฐานสินค้าสหกรณ์ (สมส.)
7. ขอให้กลุ่มอาชีพที่ยื่นเรื่องขอ สมส. จำนวน 12 กลุ่ม นำสินค้าไปตรวจรับรอง ในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2549 หากกลุ่มใดไม่สะดวกนำไปเอง ขอให้นำมาฝากไว้ที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อจะได้นำไปส่งตรวจรับรองต่อไป

รายงานการประชุม
เชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่ายการผลิตและการตลาด ฯ
วันที่ 29 มีนาคม 2549
ณ ห้องประชุมสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี (ชั้น 2)

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง
1.	นายเสนอ ชูจันทร์	สหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี
2.	น.ส.นิตยา มีเท	สมาชิกกลุ่มเจียระไนนิลทุ่งสมอ
3.	นายสุภาพ ภิญโญ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทุ่งสมอสามัคคี
4.	นางดาวเรือง เชื้ออ้อ	กลุ่มสตรีสหกรณ์แปรรูปผ้าทอ
5.	คุณกิมจั่ง ศิวงกูร	กลุ่มสตรีสหกรณ์หนองขาว
6.	นายพิชา เสงประสิทธิ์	กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านทุ่งทอง
7.	นายชะลอ โพธิ์กลิ่น	กลุ่มผู้ผลิตน้ำปลาบ้านหนองบ่อ
8.	คุณปราณี ธรรมเนียมดี	กลุ่มข้าวเกรียบสมุนไพรแม่บ้านหนองตาพุท
9.	คุณจำเนียร จันทรอ่อน	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านห้วยน้ำใส
10.	คุณจันทร์เพ็ญ ฟรีเงินวิเชียร	กลุ่มพวงหรีดทำล้อ ม.3
11.	นายบุญเรือง สิทธิโสม	กลุ่มสตรีแม่บ้านหนองแดง
12.	นางสงวน เสนียวงศ์ ณ อยุธยา	กลุ่มสหกรณ์สมเด็จพระเจ้าเจริญ
13.	นางบังเอิญ ดีคำ	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองปลิง
14.	นางชญาดา วรรณะภูติ	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านบ่อเงิน
15.	นางณัฐรดา รัตนปนัดดา	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตรถาวรพัฒนา
16.		กลุ่มหัตถกรรมสแตนเลส
17.	น.ส.ใจ กาญจนคุณมา	ประธานกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตรถาวรพัฒนา
18.	นางวรวรรณ วงศ์สวัสดิ์	สมาชิกกลุ่มอาหารสัตว์
19.	นายสุชิน ชื่นแสง	กลุ่มสตรีแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร
20.	นางสุรินทร์ สีทองสุก	กลุ่มสหกรณ์ห้วยน้ำขาว
21.	คุณกรรณิการ์ ใจแก้ว	กลุ่มสหกรณ์ห้วยน้ำขาว
22.	นางสนอง สอนใจ	กลุ่มสตรีอาสาเกษตรกรทุ่งสมอ
23.	น.ส.โสภี พึ่งกุล	กลุ่มข้าวเกรียบสมุนไพรหนองตาพุท
24.	น.ส.สมใจ พันธุกุล	กลุ่มแม่บ้านแปรรูปทุ่งสมอ

25.	นางสุนีย์	จีนแสด	กลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมกุยมั่ง
26.	นายสาธุ	จีนแสด	กลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมกุยมั่ง
27.	นางศรีอัมพร	แก้วประดิษฐ์พร	กลุ่มสุราแช่พื้นเมือง
28.	นายอินทร์	ดีคำ	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองปลิง
29.	น.ส.จตุพร	อินทโรสภา	ประธานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรมมะขามทอง
30.	นางรัตนา	วิเศษสังข์	ประธานกลุ่มหนองขาวข้าวหอมมือ
31.	นางวิภาดา	ลำดวน	สมาชิกกลุ่มหนองขาวข้าวหอมมือ
32.	นายณกตล	ไชยโยธา	ประธานกลุ่มเยาวชนสหกรณ์บ้านหนองบัว
33.	นางกนกิต	กาญจนวิทย์	ที่ปรึกษากลุ่มเยาวชนบ้านหนองบัว
34.	นางจิรวัดณ์	ยังพะกุล	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรถาวรพัฒนา
35.	นางกัลยา	ธาดา	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรถาวรพัฒนา
36.	น.ส.มณฑนา	ศรีเอี่ยม	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านห้วยน้ำขาว
37.	นายประสงค์	อ่องศรี	กลุ่มหัตถกรรมพระแท่น
38.	นายสมบุญ	พวงสุวรรณ	กลุ่มจัดสานไม้ไผ่บ้านหนองเจริญ
39.	นางเดือน	ไชยโยธา	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านหนองบัว
40.	คุณชิตชนก	เฮงเส็ง	กลุ่มสตรีแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร
41.	คุณบุญเสริม	แก้วแพ	กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านห้วยน้ำใส
42.	นางเสมอ	การินทร์	ประธานกลุ่มขนมไทยบ้านอ่างหิน
43.	นางอุษา	จำเริญศรี	ประธานกลุ่มสตรีสหกรณ์ทุ่งสมอ
44.	นางขวัญจิต	นพรัตน์วราภรณ์	ประธานกลุ่มสตรีสหกรณ์หลุมรัง
45.	นางพัชนี	เงินสิริอาภา	ประธานกลุ่มแม่บ้านไร่นาใหม่สามัคคี
46.	นายสม	เงินสิริอาภา	กลุ่มแม่บ้านไร่นาใหม่สามัคคี
47.	นางจินตนา	บุญทรงศรีพานิช	กลุ่มจัดสานไม้ไผ่หนองเจริญ
48.	นางจำนงค์	สกุลพราหมณ์	นักวิชาการสหกรณ์ 6 ว
49.	นางชนันพร	ไฉวเวียง	นักวิชาการสหกรณ์ 6
50.	น.ส.พัชรินทร์	คุณชนังกุล	นักวิชาการสหกรณ์ 4
51.	น.ส.อริศรา	กุสุนทร	นักวิชาการมาตรฐานสินค้า

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

เมื่อผู้เข้าประชุมมาโดยพร้อมเพรียงกับครบองค์ประชุมแล้ว ประธานในที่ประชุม โดยท่าน สหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี นายเสนอ ชูจันทร์ ได้กล่าวเปิดการประชุมพร้อมกับให้โอวาทท้าทายกลุ่มอาชีพ พอสมควร และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่อง ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

1.1 ประธานชี้แจงโครงการกลุ่มอาชีพ การเชื่อมโยงของแต่ละกลุ่ม ให้กลุ่มอาชีพ แนะนำกลุ่มและผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม และยังคงดำเนินธุรกิจอยู่หรือไม่

มติ ที่ประชุมรับทราบ

1.2 คุณชนันพร ไชวเวียง นักวิชาการสหกรณ์ 6 แจ้งในที่ประชุมว่า คุณนิมนวล พิตรปรีชา หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์หลังสวน จ.ชุมพร

1.3 คุณจ่านงค์ สกุลพราหมณ์ นักวิชาการสหกรณ์ 6ว แจ้งเรื่องขอความร่วมมือ จำหน่ายลิ้นจี่พันธุ์ค่อม จากจังหวัดสมุทรสงครามเกรด A ราคากล่องละ 700.- บาท 1 กล่อง มี 10 กิโล เกรด B ราคากล่องละ 450 บาท ลิ้นจี่ส่งถึงสำนักงานสหกรณ์จังหวัดวันที่ 11 เมษายน 2549 แจ้งความจำนงค์ได้ที่ กลุ่มพัฒนาธุรกิจ ฯ

มติ ที่ประชุมรับทราบ

1.4 ประธานสรุปยอดการขายสินค้าที่ท้องสนามหลวง งานวันสหกรณ์แห่งชาติ ระหว่าง วันที่ 22 – 20 กุมภาพันธ์ 2549 ยอดรวมทั้งสิ้นประมาณ 277,000.- บาท สินค้าที่ขายดีมากได้แก่ข้าวสารจากทุ่งสมอ และเครื่องประดับนิล

มติ ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 บรรยายพิเศษ “การส่งเสริมการตลาด”

วิทยากรจากสำนักงานการค้าภายใน จังหวัดกาญจนบุรี โดย นายสมชัย เวชโพธิ์กลาง การค้าภายในจังหวัดกาญจนบุรี บรรยาย หลักการตลาด การซื้อขาย การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มอาชีพ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสรุปประเด็นปัญหาต่าง ๆ ของแต่ละกลุ่ม

ระเบียบวาระที่ 3 การจำหน่ายสินค้าของกลุ่มอาชีพ

คุณอริศรา กุศลพร นักวิชาการมาตรฐานสินค้า แจ้งว่าสำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย ขอความร่วมมือคัดเลือกกลุ่มอาชีพที่สังกัดสหกรณ์ ร่วมจำหน่ายสินค้าในงานสัปดาห์พญาสีไท ระหว่างวันที่ 8 – 12 เมษายน 2549 ณ บริเวณอนุสาวรีย์พญาสีไท (สะพานงช้าง) ต.ศรีสังขาลย์ อ.ศรีสังขาลย์ จ.สุโขทัย และวันที่ 12 – 15 เมษายน 2549 ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.สุโขทัย กลุ่มใดมีความประสงค์ไปจำหน่ายให้แจ้งที่คุณอริศรา ภายใน วันที่ 31 มีนาคม 2549

มติ ที่ประชุมรับทราบและนำไปปฏิบัติ

ระเบียบวาระที่ 4 การอบรมโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพ ฯ

คุณชนันพร ชีแจ้งรายละเอียดของโครงการอบรมกลุ่มอาชีพ กรมส่งเสริมสหกรณ์ โอนเงินงบประมาณสำหรับการจัดอบรมกลุ่มอาชีพ 10 กลุ่ม ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี จัดอบรม ให้แล้วเสร็จภายใน 3 เดือน หลังจากการโอนเงินประมาณเดือนพฤษภาคม แต่มีปัญหาว่าทางรัฐบาลห้าม ส่วนราชการจัดอบรม , ประชุมสัมมนาในช่วงที่มีการเลือกตั้ง สส. และ สว. ทางสำนักงานสหกรณ์จังหวัดต้องขอ เลื่อนการอบรมไปในช่วงปลายเดือนเมษายน 2549 ซึ่งตามกำหนด วันที่ 30 – 31 มีนาคม 2549 กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ ต.หนองปลาไหล จะจัดอบรมเป็นกลุ่มแรก ต้องยกเลิกและเลื่อนไปโดยยังไม่มีกำหนด และในช่วงนี้ทางคลังจังหวัด จะมีปัญหาเงินในคลังไม่มี เบิก – จ่าย ไม่ได้ตามกำหนด ทำให้ไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน สำหรับกำหนดเวลา การอบรมหลังจากที่ทุกอย่างพร้อมจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 28 – 29 เมษายน 2549 กลุ่มสุราแซ่พื้นเมือง การทำดอกไม้จันทน์ วิทยากรจากวิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี วันที่ 9 – 10 พฤษภาคม 2549 กลุ่มข้าวเกรียบสมุนไพรหนองตาพุท การทำข้าวเกรียบสมุนไพร วิทยากรจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วันที่ 16 – 17 พฤษภาคม 2549 กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรทุ่งสมอสามัคคี การทำกระยาสารทและข้าวตู วิทยากรจากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วันที่ 19 – 20 พฤษภาคม 2549 กลุ่มจักรสานไม้ไผ่บ้านหนองเจริญ การเย็บผ้าบุ ตระกร้าทรงรี , ทรงกลม วิทยากรจากวิทยาลัย สารพัดช่างกาญจนบุรี วันที่ 23 – 24 พฤษภาคม 2549 กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรถาวรพัฒนา การทำน้ำชีวะจิต วิทยากรจากวิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2549 กลุ่มขนมไทยบ้านอ่างหิน การทำ พักเชื่อม , กระยาสารท วิทยากรจากวิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี สำหรับกลุ่มที่เหลืออีก 4 กลุ่ม จะกำหนดวัน อบรมอีกทีในเดือน มิถุนายน 2549

มติ ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องอื่น ๆ

5.1 คุณสุชิน ชื่นแสง ประธานกลุ่มผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหาร เล่าถึง การไปขายน้ำพริก หน่อไม้ย่านางในเขตภาคเหนือ และแถว อ.ปรางค์บุรี ตอนนี้มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องหน่อไม้ กระแสข่าวแรงมาก ไม่สามารถจำหน่ายได้ ต้องชี้แจงเรื่องของวิธีการทำ ขั้นตอนการทำให้ลูกค้ายิ่ง แต่ลูกค้าก็ยังไม่กล้าซื้อกลัวทาน แล้วเป็นพิษ กลุ่มอื่นๆ ให้กำลังใจว่า อาจเป็นช่วงแรก ๆ สำนักข่าวก็คงเจียบหายไป เพราะว่าหน่อไม้ย่านางของ จังหวัดกาญจนบุรีมีชื่อเสียงอยู่แล้ว ตอนนี้อาจจะขายน้ำพริกอย่างเดียวไปก่อนก็ได้

มติ ที่ประชุมรับทราบและนำไปปฏิบัติ

เลิกประชุมเวลา 16.00 น.

สรุปรายงานการประชุม
เชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่ายการผลิตและการตลาด
ครั้งที่ 3

วันที่ 29 มีนาคม 2549
ณ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี

1. ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 51 คน
2. ให้กลุ่มอาชีพรายงานว่ามีการดำเนินธุรกิจเป็นอย่างไร
3. ขอความร่วมมือเชื่อมโยงการกระจายสินค้าจากจังหวัดสมุทรสงคราม เกرد A ราคากล่องละ 700 บาท
เกรด B ราคากล่องละ 450 บาท
4. สรุปยอดขายสินค้างานวันสหกรณ์แห่งชาติที่ท้องสนามหลวง ระหว่างวันที่ 22 – 25 กุมภาพันธ์ 2549
ยอดรวมทั้งสิ้น 277,000 บาท สินค้าที่ขายดีคือข้าวสารจากทุ่งสมอและเครื่องประดับนิล
5. การบรรยายพิเศษ “การส่งเสริมการตลาด” โดยวิทยากรจากสำนักงานการค้าภายในจังหวัดกาญจนบุรี
6. การออกร้านจำหน่ายสินค้าที่จังหวัดสุโขทัย ระหว่างวันที่ 8 – 15 เมษายน 2549 กลุ่มอาชีพใดประสงค์
ไปจำหน่ายให้แจ้งภายในวันที่ 31 มีนาคม 2549
7. การจัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพ ตามกำหนดเดิมที่จะจัดในเดือนมีนาคม
2549 เนื่องจากเป็นช่วงเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. ประกอบกับปัญหาการเบิกจ่ายเงินงบประมาณจากคลัง
จังหวัด จึงได้เลื่อนการอบรมเป็นการจัดอบรมกลุ่มอาชีพกลุ่มแรก ในวันที่ 28 – 29 เมษายน 2549 และมีแผน
จัดอบรมรวม 6 กลุ่ม ภายในสิ้นเดือนพฤษภาคม 2549 ส่วนอีก 4 กลุ่ม จะดำเนินการในเดือนมิถุนายน 2549
8. กลุ่มสตรีแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารกล่าวถึงการนำน้ำพริกหน่อไม้ย่านางไปจำหน่ายในเขตภาคเหนือและ
อำเภอปราณบุรี ประสบปัญหากระแสข้าวหน่อไม้เป็นพิษทำให้จำหน่ายไม่ได้ ที่ประชุมได้ให้กำลังใจ
ว่าสักระยะหนึ่งข้าวคงเจียบหาย และหน่อไม้ย่านางของจังหวัดกาญจนบุรีมีชื่อเสียงอยู่แล้ว

สรุปรายงานการประชุม
เชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่ายการผลิตและการตลาด
ครั้งที่ 4

วันที่ 22 พฤษภาคม 2549
ณ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี

1. ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 50 คน
2. จังหวัดกาญจนบุรีส่งเสริมสินค้าของกลุ่มอาชีพ โดยกำหนดมาตรฐานสินค้ากาญจนบุรีแบรนด์ที่ใช้สัญลักษณ์รูปด้านเจดีย์สามองค์ แบ่งหมวดสินค้าเป็น 5 หมวด จะเป็นการส่งเสริมให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพเป็นที่รู้จักและสร้างความเชื่อถือ มั่นใจในคุณภาพ
3. จังหวัดกาญจนบุรีจะส่งเสริมให้มีศูนย์สินค้าเพื่อบริการนักท่องเที่ยว OTOP Tourist จำนวน 2 ศูนย์ที่บ้านหนองขาวและกลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ อ.หนองปรือ ซึ่งจะเป็นศูนย์จำหน่ายสินค้าของกลุ่มอาชีพในอนาคต
4. ขอให้กลุ่มอาชีพได้พัฒนาผลิตภัณฑ์จนก้าวสู่การเป็นสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP Product Champion)
5. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ขอให้ยึดหลัก The Better ต้องดีกว่า The Faster ต้องเร็วทันความต้องการ The Cheaper ต้องราคาไม่แพงกว่า
6. มอบใบประกาศสินค้ามาตรฐานสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ให้กลุ่มอาชีพ 6 กลุ่ม คือ 1.กลุ่มสตรีสหกรณ์หูลมวัง 2.กลุ่มสตรีสหกรณ์ทอผ้าบ้านบ่อเงิน 3.กลุ่มสตรีแปรรูป 4.ผลิตภัณฑ์อาหาร 4.กลุ่มแม่บ้านเกษตรไรใหม่สามัคคี 5.กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านทุ่งทอง 6.กลุ่มเจียรไนนิล
7. ได้ชี้แจงการยื่นเรื่องของกลุ่มอาชีพที่ขอ สมส. จำนวน 12 กลุ่ม มีกลุ่มที่ไม่ผ่าน 6 กลุ่ม เนื่องจากบางกลุ่มไม่ได้ส่งตัวอย่างสินค้าให้ตรวจ ฉลากมีรายละเอียดไม่ครบถ้วน เช่น ไม่ระบุชื่อกลุ่มบนผลิตภัณฑ์ ไม่ได้ระบุวันผลิต วันหมดอายุ วิธีการใช้ ไม่ได้ระบุแหล่งรับรอง ไม่มีการรับรองในบางผลิตภัณฑ์
8. การจัดอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่มอาชีพ กำลังดำเนินการ จะเสร็จสิ้นจำนวน 6 กลุ่ม ในเดือนพฤษภาคม 2549 อีก 4 กลุ่ม จะเสร็จสิ้นในวันที่ 23 มิถุนายน 2549 การอบรมในอีก 6 วิชาชีพที่ยังไม่ได้จัดอบรม หากมีกลุ่มอาชีพใดสนใจเข้าสังเกตการณ์ขอให้แจ้งความประสงค์ได้ เพื่อจะได้จัดให้เข้าสังเกตการณ์ จะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาอาชีพ
9. การเบิกจ่ายเงินสนับสนุนกลุ่มอาชีพ จำนวน 10 กลุ่มๆ ละ 40,000 บาท ได้มีหนังสือแจ้งให้สหกรณ์ต้นสังกัดของกลุ่มอาชีพ กำหนดระเบียบว่าด้วยกลุ่มและกองทุนกลุ่มอาชีพ เปิดบัญชีเงินฝากธนาคาร แจ้งให้กลุ่มอาชีพกำหนดระเบียบการดำเนินงานของกลุ่ม เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารกลุ่ม เมื่อกลุ่มอาชีพได้รับการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีแล้ว ให้ทำแผนการใช้เงิน (ใช้เพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ซ่อมปรับปรุงโรงเรือน ได้ไม่เกิน 40% เป็นจำนวนไม่เกิน 16,000 บาท ส่วนที่เหลือใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน) เสนอสหกรณ์โดยให้สหกรณ์ทำบันทึกข้อตกลงการใช้เงินอุดหนุน (แบบ 8) และมีหนังสือขอรับเงินอุดหนุนจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพื่อ

เบิกจ่ายให้กลุ่มอาชีพ ขอให้สหกรณ์มีวาระการประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อติดตามผลการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ

10. การนำสินค้าไปออกร้านตามงานต่าง ๆ ที่ผ่านมามีเพียงไม่กี่กลุ่มที่ไปจำหน่ายได้ บางครั้งมีงานซ้อนกัน ทำให้มีกลุ่มอาชีพไปออกร้านไม่ครบพื้นที่ จึงขอให้กลุ่มอาชีพที่ผลิตสินค้าในหมวดเดียวกัน อยู่ในอำเภอเดียวกัน จับคู่เป็นเครือข่ายกัน โดยให้มีกลุ่มที่พร้อมจะไปออกร้านจำหน่ายสินค้าเป็นกลุ่มหลัก ส่วนกลุ่มที่เป็นเครือข่ายก็ฝากสินค้าไปจำหน่าย
11. ขอให้กลุ่มอาชีพกลุ่มเดิมได้รายงานผลการดำเนินงานให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดทราบเป็นประจำทุกเดือน ส่วนกลุ่มใหม่เมื่อได้เริ่มดำเนินการก็ขอให้รายงานด้วย โดยจะมีการติดตามว่ากลุ่มอาชีพมีการดำเนินธุรกิจหรือไม่ ดำเนินการได้ผลอย่างไร
12. ขอให้กลุ่มอาชีพโดยเฉพาะกลุ่มอาชีพ 10 กลุ่มใหม่ ที่ได้รับเงินอุดหนุน 40,000 บาท ติดป้ายชื่อกลุ่มอาชีพ หน้าที่ทำการกลุ่มและป้ายบอกทางเข้ากลุ่ม เพื่อสะดวกในการติดต่อและเป็นการประชาสัมพันธ์กลุ่ม

การวิเคราะห์ SWOT ของสหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด

กาญจนบุรี

SWOT ANALYSIS

ปัจจัยภายนอก (External Environment)

จากการวิเคราะห์ SWOT ทั้งปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในมีส่วนต่อการดำเนินธุรกิจและการบริหารงานของสหกรณ์ฯ พอสรุปได้ว่า

ปัจจัยทางด้านการเมืองมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจและการบริหารจัดการของสหกรณ์ฯ และยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์ฯ อีกด้วย ซึ่งปัจจัยภายนอกสหกรณ์ฯเอง ไม่สามารถควบคุมให้เป็นไปอย่างต้องการได้ แต่ควรใช้วิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และหาทางออกที่ดีที่สุดเมื่อมีเหตุการณ์นั้น ๆ เป็นช่วง ๆ ไป ส่วนด้านเศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยี ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ส่งผลกระทบกับสหกรณ์ฯ เท่าใดนัก

ปัจจัยทางด้านการเมือง ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจและการบริหารงานของสหกรณ์ฯ เช่น นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ เช่น กองทุนฟื้นฟูเกษตรกร ,พระราชบัญญัติการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์,การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ,โครงการรับจำนำข้าวเปลือกส่วนปัจจัยที่ส่งผลในทางบวกบ้าง เช่น มีหน่วยงานของรัฐบาลให้การส่งเสริมและบริการ ,ระเบียบข้อบังคับหรือ พ.ร.บ.สหกรณ์ฯ,หน่วยงานราชการในท้องถิ่นให้ความสนใจร่วมธุรกิจกับสหกรณ์

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจและการบริหารงานของสหกรณ์ฯ เช่น ปัจจัยที่ส่งผลในทางบวก คือกำลังซื้อของสมาชิกยังพอมืออยู่ในขณะที่สหกรณ์ฯ ก็มีสภาพคล่องทางการเงิน

ปัจจัยทางด้านสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจและการบริหารงานของสหกรณ์ฯ เช่น ประชากรในท้องที่อำเภอพนมทวน ส่วนมากเป็นคนชนชั้นทำมาหากินในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความสมัครสมานสามัคคีกันในกลุ่ม และยังเป็นคนมีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาอาชีพ และสามารถปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งการศึกษาก็อยู่ในระดับที่ดีพอสมควร และที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งคือการมีนิสัยเก็บออมซึ่งแม้ว่าจะอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็เริ่มจุดเริ่มต้นที่ดี

ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจและการบริหารงานของสหกรณ์ฯ สหกรณ์สามารถใช้เทคโนโลยีฯ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการให้ทันสมัยตามสภาวะความเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน เช่นการอินเตอร์เน็ต,เครือข่ายโทรศัพท์ภายในที่สะดวกประยุกต์ใช้ในส่วนการนำเสนอข้อมูลต่อสาธารณะชน และผู้มีขอเข้าศึกษาดูงานสหกรณ์ฯ

ปัจจัยภายใน (Internal Environment)

จากการวิเคราะห์ SWOT โดยได้วิเคราะห์จากปัจจัยภายในที่สหกรณ์ฯ สามารถควบคุม กำหนดกฎเกณฑ์ได้นั้น ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ได้วิเคราะห์ถึงส่วนต่าง ๆ ขององค์กรที่มีผลต่อการ บริหารจัดการของสหกรณ์ฯ ซึ่งแต่ละส่วนงานมีความสำคัญ ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันเลยแม้แต่น้อย แต่ถึง อย่างไรก็ตามมีปัจจัยภายในนั้นสหกรณ์ฯ สามารถที่จะปรับเปลี่ยนพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารจัดการ ในแต่ละส่วนงานตามความเหมาะสมและตามความจำเป็นได้ตลอด ซึ่งในการวิเคราะห์ SWOT ครั้งนี้ ได้มุ่งวิเคราะห์ปัจจัยภายในแต่ละส่วนงานดังนี้

1. ส่วนโครงสร้างของหน่วยงาน ซึ่งได้ข้อสรุปว่าสหกรณ์ฯ มีโครงสร้างขององค์กรที่ดีพอสมควร มีการกำหนดสายงานอย่างชัดเจน และแบ่งงานตามความรับผิดชอบอย่างชัดเจน โดยใช้รูปแบบของ การบริหารจัดการในรูปของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการและยังมีหน่วยที่ตรวจสอบ ถึงแม้จะ ยังไม่สมบูรณ์แบบ แต่ก็สามารถปรับเปลี่ยนพัฒนาได้รวมทั้งสหกรณ์ฯ ยังมีการใช้ระบบกลุ่มหรือข่าย (NET WORK) ซึ่งโดยภาพรวมสหกรณ์ฯ ถือใช้ข้อบังคับและกฎระเบียบของสหกรณ์ฯ โดยให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการได้มากที่สุด

2. ส่วนของการบริหารงานบุคคล ได้วิเคราะห์ในองค์ประกอบหลาย ๆ ส่วน ซึ่งพอจะสรุปได้ว่า บุคลากรของสหกรณ์ฯ มีความรู้และความสามารถ รวมทั้งมีประสบการณ์อยู่ในระดับหนึ่ง ซึ่งสามารถ พัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มเติมจะทำให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ประกอบกับจำนวนเจ้าหน้าที่ ค่อนข้างเหมาะสมกับงานที่มีอยู่ แต่ด้านความสามารถในการขยายกรอบอัตรากำลังของฝ่ายจัดการ ในส่วนที่เป็นประโยชน์กับสมาชิกและสหกรณ์ฯ ในระยะยาวก็ควรขยายกรอบอัตรากำลังไว้รองรับ เช่น ฝ่ายผู้ช่วยผู้จัดการ, ฝ่ายส่งเสริมวิชาการเกษตร, ฝ่ายโสตทัศนูปกรณ์และประชาสัมพันธ์ ภาพรวมใน ความรักและผูกพันต่อองค์กรอยู่ในเกณฑ์ที่ดีในระดับหนึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญขององค์กร ตลอดจน ความซื่อสัตย์ของเจ้าหน้าที่และสมาชิกและความตื่นตัวของเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการที่ตื่นตัวและ พร้อมจะก้าวต่อไปข้างหน้าอยู่ตลอดเวลา ส่วนในการบริการสมาชิกนั้น ยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ สหกรณ์ฯควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในส่วนของการให้บริการกับสมาชิกให้สมาชิกได้พึงพอใจเพิ่มมาก กว่านี้ จะส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของสหกรณ์ฯ ให้ดีขึ้นอีกด้วย

3. ส่วนของเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการบริหารจัดการและปฏิบัติงานนั้น สหกรณ์ฯมีเครื่องมือ อุปกรณ์ค่อนข้างทันสมัย เช่น Internet ,Computer,notebook,เครื่องนับพันธบัตร,เครื่องตรวจนับ พันธบัตรพร้อมลายเซ็น,โปรเจ็คเตอร์ ฯลฯ ซึ่งเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังมีอาคารสถานที่ที่ใช้

งานได้อย่างลงตัว เช่นห้องประชุมคณะกรรมการ,ห้องประชุมรวงข้าว ฯลฯ และยังมีคลังเก็บสินค้าที่
สมบูรณ์แบบให้บริการสมาชิกได้ทันเวลา แต่สิ่งที่ควรปรับปรุงและพัฒนาคือการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่
มีอยู่ ยังไม่คุ้มค่างับความสามารถของการใช้งานและราคาของ อุปกรณ์ที่มีอยู่ตลอดจนดูแลรักษาและ
ศึกษาวิธีการใช้งานอย่างถูกต้องจะทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

4.ส่วนด้านการเงินของสหกรณ์ฯ ได้วิเคราะห์ในองค์กรประกอบหลาย ๆ ตัวและพอที่จะสรุป
ได้ว่า ฐานะทางการเงินของสหกรณ์ฯ มีฐานะมั่นคง สามารถให้บริการสมาชิกได้อย่างทั่วถึงถือว่า
สหกรณ์ฯมีทุนสำรองถึงสิบล้านบาท ตลอดจนยังมีสภาพคล่องทางการเงินในการบริหารได้อย่างรวดเร็ว
และเพียงพอ ในการปรับเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝาก ก็สามารถกระทำได้ในทันทีที่คณะ
กรรมการอนุมัติ ซึ่งเป็นอำนาจของคณะกรรมการอยู่แล้ว ทำให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้อย่างรวดเร็ว
ในส่วนระยะการควบคุมภายในซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องแก้ไข สหกรณ์ฯยังไม่มีระบบควบคุมภายใน
ที่ยังไม่ดีพออาจจะทำให้เกิดปัญหาด้านการเงินหรือปัญหาการสูญหายของเงินในอนาคต สหกรณ์ฯ
ควรกำหนดกฎเกณฑ์หรือออกบันทึกต่อท้ายระเบียบกำหนดกรอบมาตรฐาน การตรวจสอบและควบ
คุมภายใน โดยอาจกำหนดหรือแต่งตั้งผู้รับผิดชอบคอยดำเนินงาน ในส่วนนี้ร่วมกับผู้ตรวจสอบกิจการ
และรายงานคณะกรรมการเป็นระยะ ๆ

5.ส่วนด้านการบริหารจัดการ ได้วิเคราะห์องค์ประกอบหลาย ๆ ตัวและพอที่จะสรุปได้ว่า การ
บริหารจัดการของสหกรณ์ฯ ใช้รูปแบบการบริหารในรูปคณะกรรมการดำเนินการ โดยคณะกรรมการ
เป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดกฎระเบียบแบบแผนต่าง ๆ ที่ไม่ผิดกฎหมายและข้อบังคับของสหกรณ์ฯ
และยังแบ่งระดับชั้นการบริหารงานตามสายงาน เช่น ผู้จัดการ,ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายฯ,รักษาการณ์หัว
หน้าฝ่าย ซึ่งง่ายต่อการติดตามและการสั่งการตลอดจนการประเมินผลงาน ในส่วนของวิชาการจัด
ประชุมประธานกลุ่มทุก 4 เดือน หรือ 6 เดือน เป็นสิ่งที่สหกรณ์ฯควรทำเช่นกัน และการโฆษณาประชาสัมพันธ์
ซึ่งสหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่ได้เห็นถึงความสำคัญต่อตัวนี้ ซึ่งจะเป็นผลดีในระยะยาวต่อไปและที่
สำคัญที่สุดสหกรณ์ฯ ยังไม่มีการพัฒนา เว็บไซต์ของสหกรณ์ฯ เองเพื่อแนะนำสินค้าและแนะนำ
สหกรณ์ฯ อีกทั้งสหกรณ์ฯควรมีศูนย์รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเพื่อปรับปรุงการให้บริการให้ตรงใจ
สมาชิกส่วนใหญ่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สหกรณ์ฯควรกำหนดในแผนกลยุทธ์ต่อไปเพื่อให้สหกรณ์ฯได้ดำเนินการ

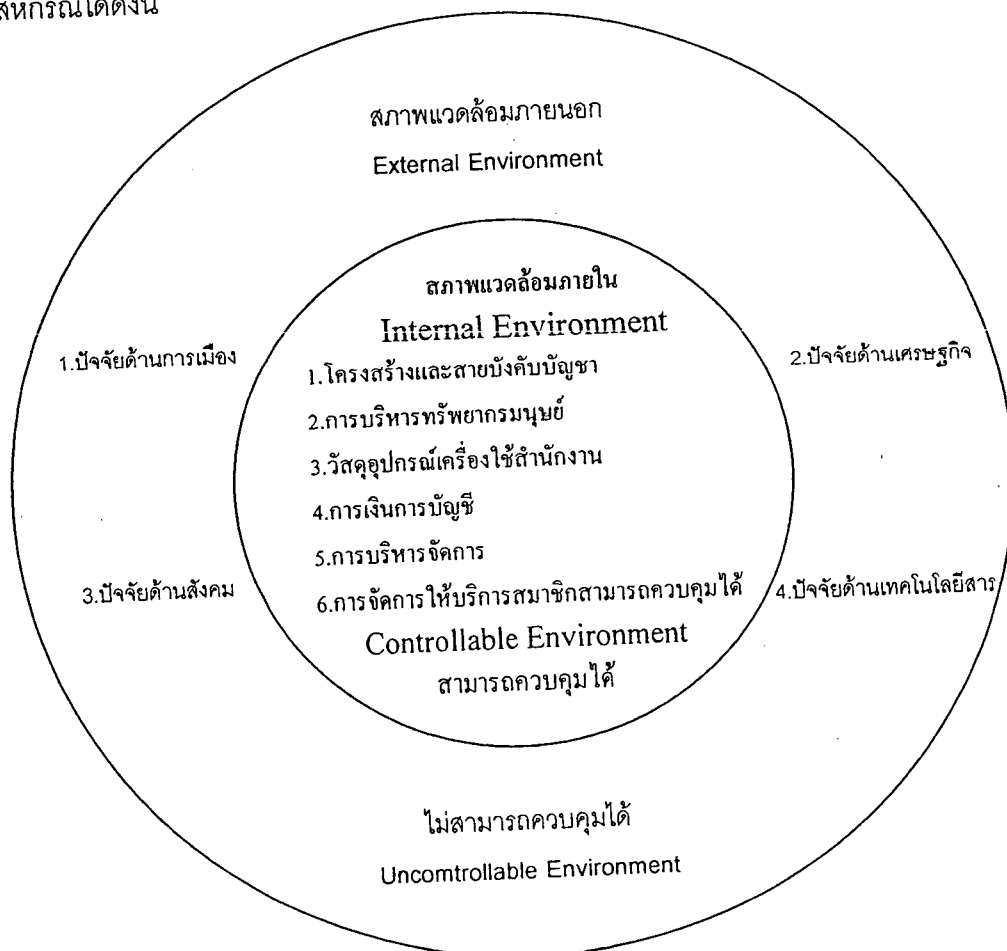
6.ส่วนในการให้บริการสำหรับสมาชิก ได้วิเคราะห์ในองค์ประกอบหลาย ๆ ตัว หนึ่งในนี้คือ
การให้บริการด้านการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก ซึ่งสหกรณ์ส่วนใหญ่ ไม่ได้คำนึงสักเท่าใดนัก เพราะ
ฉะนั้น การจัดสวัสดิการควรมีการสำรวจความต้องการ และความเป็นไปได้ ในการจัดสวัสดิการเช่น
ในต่างประเทศมีการดูแลสมาชิกตั้งแต่เกิดจนถึงเสียชีวิต ในบางประเทศยังมีบริการจัดหาคู่ให้กับ
สมาชิกอีกด้วย,ในประเทศญี่ปุ่นมีโรงพยาบาลของสหกรณ์เพื่อบริการสมาชิกของสหกรณ์มีสถานรับ

เลี้ยงดูดูแลเด็กก่อนวันเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการซื้อใจสมาชิกและถ้าสิ่งเหล่านี้เกิดผลเป็นรูปธรรมเมื่อใดในที่สุดสหกรณ์เองก็จะเป็นสถาบันที่สมาชิกเล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกเองและสหกรณ์เองก็จะพัฒนาอย่างยั่งยืนคู่กับสมาชิกสืบไป

แต่ถึงอย่างไรก็ดี การพัฒนาจัดสวัสดิการให้สมาชิกก็ต้องอยู่ในความสามารถและปัจจัยอื่น ๆ ของทั้งสหกรณ์ฯ และปัจจัยสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ด้วยโดยที่สำคัญที่สุดควรอยู่ในความต้องการ และความเป็นไปได้ในการให้บริการในแต่ละสวัสดิการที่จะจัดให้สมาชิก

ส่วนการให้บริการด้านอื่น ๆ ของสหกรณ์ฯ แห่งนี้ถือว่าทันสมัยและปรับเปลี่ยนให้ทันตามสังคมได้เป็นอย่างดี. อีกทั้งยังได้เปลี่ยนพฤติกรรมและรูปแบบการ ดำเนินชีวิตของสมาชิกและชุมชนแห่งนี้ด้วย เช่นการจัดตั้งซูเปอร์มาร์เก็ต ที่ทันสมัย, การให้บริการรับชำระค่าสินค้าและบริการ (เคาน์เตอร์เซอร์วิส), บริการจัดทำประกันภัย, ตัวแทนศูนย์บริการชีวะวัตร เอ็กเพรส ฯลฯ อีกทั้งยังมีการให้บริการด้านปศุสัตว์และส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้กับสมาชิกเพื่อเสริมรายได้ให้สมาชิกอีกทางหนึ่งด้วย

จากการวิเคราะห์ SWOT ANALYSIS รวมทั้งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร(สหกรณ์) (Environmental Analysis) ทั้ง 2 ประเภท คือสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร (External Environment) และสิ่งแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ซึ่งอาจจะสรุปเป็นแผนภาพความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมสหกรณ์ได้ดังนี้

การวิเคราะห์ SWOT ANALYSIS เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่นิยมกันในปัจจุบันโดยการวิเคราะห์ให้หลักเกณฑ์และแนวทาง ดังนี้

1.การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสหกรณ์ เป็นการกำหนดโอกาส (Opportunities-O) และอุปสรรค (threats-T) ซึ่งเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอกสหกรณ์

โอกาส (Opportunities-O) คือสภาวะการณ์ (Conditions) ของสภาพแวดล้อมนอกซึ่งส่งผลดีหรือมีศักยภาพส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์

อุปสรรค ข้อจำกัดหรือภัยอันตราย คือสภาวะการณ์ของสภาพแวดล้อมนอก ซึ่งมีผลเสียหรือมีศักยภาพในการขัดขวางความสำเร็จของสหกรณ์

ผลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสหกรณ์ จะให้คำตอบแก่ผู้บริหารได้เห็นว่าสหกรณ์กำลังเผชิญหน้ากับอะไร หรือกำลังจะเจอกับสิ่งใด ซึ่งสามารถชี้ให้สหกรณ์มองเห็นได้ว่าสหกรณ์ควรจะทำอะไร ควรจะเลือกอะไร ที่เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์เช่นนี้

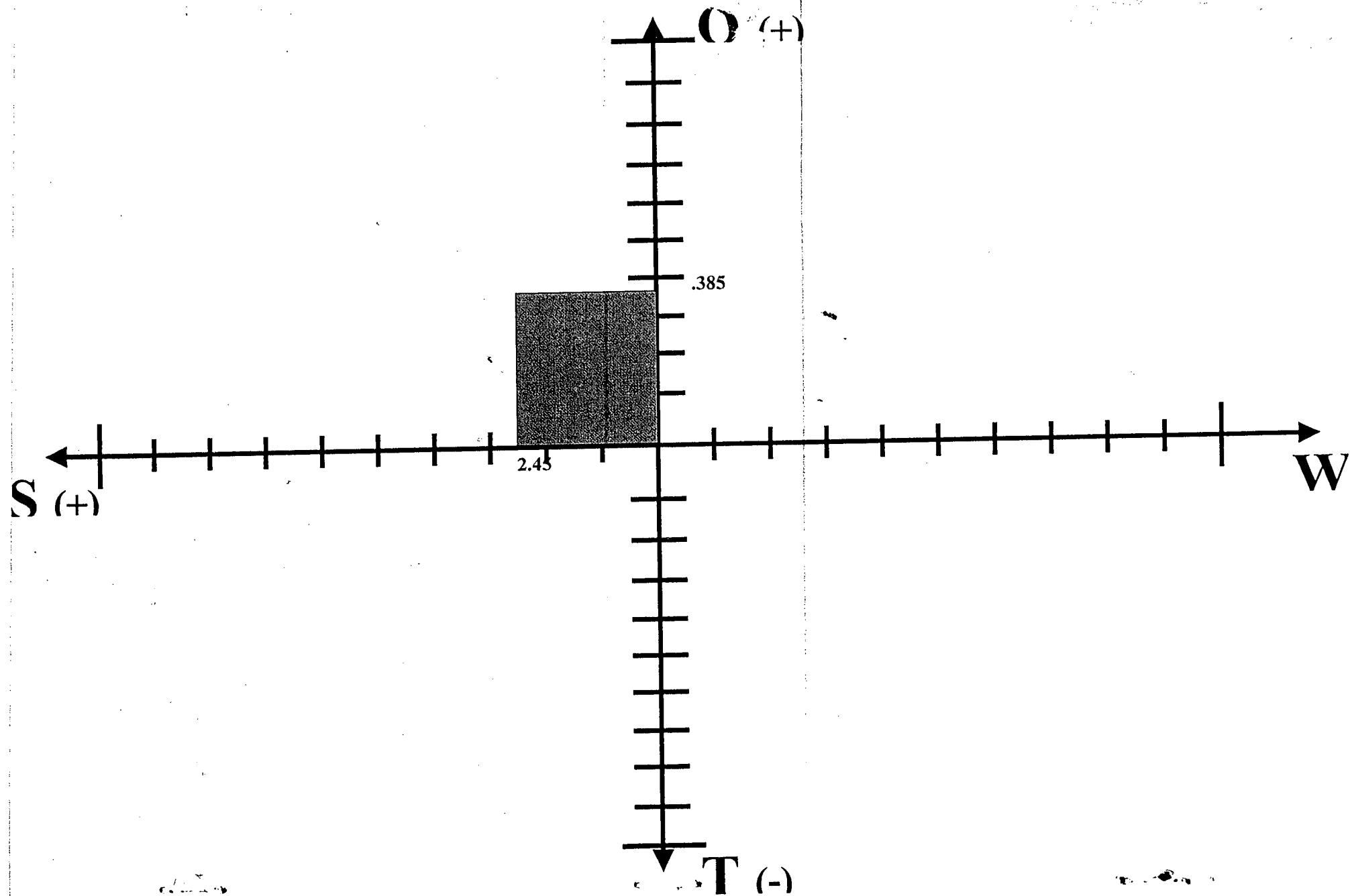
2.การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสหกรณ์ เป็นการพิจารณาจุดแข็ง (Strength-S) และจุดอ่อน (Weaknesses-W) ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์

จุดแข็ง (Strength-S) คือ ความสามารถ (Capabilities) ความชำนาญ (Skills)ประสบการณ์ (Experience) ซึ่งจะช่วยให้สหกรณ์สามารถทำในสิ่งที่คนอื่นทำไม่ได้ หรือสหกรณ์ทำได้ดีกว่าคนอื่น ซึ่งจุดแข็งจะช่วยให้สหกรณ์ได้ประโยชน์โดยการเอาชนะอุปสรรคได้

จุดอ่อน ((Weaknesses-W) คือการที่สหกรณ์ขาดความสามารถหรือความชำนาญซึ่งส่งผลเสียหรือเป็นตัวขัดขวางไม่ให้สหกรณ์ทำกิจกรรม (Activities) ที่สำคัญได้สมบูรณ์แบบ

ซึ่งจุดอ่อนจะเป็นตัวขัดขวางไม่ให้สหกรณ์ได้รับประโยชน์จากโอกาสหรือทำให้สหกรณ์ได้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นจุดอ่อนคือสิ่งที่สหกรณ์ต้องปรับปรุงแก้ไข จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จะสามารถบอกได้ว่า สหกรณ์จะสามารถทำอะไรได้บ้างในขณะนั้น

จากผลสรุปทางด้านสถิติตัวเลขจากการให้คะแนนของคณะกรรมการ,สมาชิกและฝ่ายจัดการของสหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด ปรากฏว่าได้ผลสรุปซึ่งแทนค่าในตารางและกราฟได้ดังนี้

จากกราฟแสดงผลการวิเคราะห์ SWOT แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรพนมทวน จำกัด ปัจจุบันมีจุดแข็งอยู่ในส่วนที่ดีในระดับหนึ่ง และยังมีโอกาสที่จะพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์ฯ โดยใช้จุดแข็งแสวงหาโอกาสที่มีอยู่เพื่อพัฒนาต่อไปได้ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ห้วงคํประกอบย่อย ๆ ในแต่ละสภาพแวดล้อมชี้ให้เห็นว่าสหกรณ์ฯ มีความพร้อมนี้จะดำเนินธุรกิจหรือพัฒนาธุรกิจ เช่น ความพร้อมด้านการเงิน,ด้านการลงทุน,ด้านเครื่องมืออุปกรณ์,ด้านบุคลากร ฯลฯ แต่ในขณะเดียวกันสหกรณ์ฯ ยังต้องมีการพัฒนาบุคลากรหรือแก้ไขจุดอ่อนบางตัว โดยสหกรณ์ฯ อาจจะจัดทำเป็นแบบแผนปฏิบัติงานต่อไปได้ ซึ่งในส่วนนี้ที่สหกรณ์ฯ ควรแก้ไขหรือปรับปรุงและพัฒนา มีดังนี้

1.การสร้างกลุ่มเครือข่าย (NET WORK)	ค่าเฉลี่ย	0.20
2.ความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่	ค่าเฉลี่ย	0.15
3.การบริการที่พึงพอใจแก่สมาชิก	ค่าเฉลี่ย	0.10
4.ระบบควบคุมและตรวจสอบภายใน	ค่าเฉลี่ย	-0.10
5.การพัฒนาเว็บไซต์ของสมาชิก	ค่าเฉลี่ย	-0.10
6.ศูนย์รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	ค่าเฉลี่ย	-0.15

7.การขยายกรอบอัตรากำลังในฝ่ายเจ้าหน้าที่ส่งเสริมวิชาการเกษตร,เจ้าหน้าที่สัตวแพทย์และประชาสัมพันธ์รวมถึง เจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาดที่สามารถวางแผนการตลาดได้ อย่างดีเพื่อสหกรณ์ฯ จะปรับเปลี่ยนทิศทางการดำเนินธุรกิจจากสินค้าในธุรกิจการตลาดในอนาคต

ซึ่งทั้ง 7 ข้อ ดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นจุดอ่อนที่อยู่ในส่วนของแต่ละหัวข้อที่สหกรณ์ฯ ได้ทำการวิเคราะห์ ดังนั้นสหกรณ์ฯควรจะกำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์หรืออาจจัดทำโครงการเพื่อที่จะได้แก้ไขปรับปรุงและพัฒนาสหกรณ์ฯ ต่อไป โดยอาจจะกำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์ 1-3 ปี ของสหกรณ์ฯก็ได้

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น.

เมื่อผู้เข้าประชุมมาโดยพร้อมเพรียงกับครบองค์ประชุมแล้ว ประธานได้เรียนเชิญท่านสหกรณ์ จังหวัดกาญจนบุรี กล่าวเปิดการประชุมและให้โอวาทกับผู้เข้าร่วมประชุม และดำเนินการประชุมตามวาระต่าง ๆ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่อง ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

1.1 เรื่องการเปลี่ยนแปลงสถานที่ประชุม ประธานในที่ประชุม โดยนางนิมมวล พิตธิริชา หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ชี้แจงเรื่องการจัดประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจในแต่ละครั้ง สามารถเปลี่ยนสถานที่ประชุม จากสำนักงานสหกรณ์จังหวัด เป็นที่อื่นได้ตามความสมัครใจของผู้เข้าร่วมประชุมได้
มติ ที่ประชุมรับทราบ

1.2 การเปิดศูนย์จำหน่ายสินค้า Q

ประธาน ฯ ชี้แจงเรื่องการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่เครื่องหมายรับรองมาตรฐาน สินค้าการเกษตรและอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดให้เครื่องหมายรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหาร (สัญลักษณ์รูปตัว Q) เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงคุณภาพความปลอดภัย และได้มาตรฐานสากล เพื่อสร้างความเชื่อถือและความมั่นใจให้กับผู้ซื้อ และให้หน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับผิดชอบประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่เครื่องหมายรับรอง ฯ (ตัว Q) โดยจัดทำกิจกรรมจำหน่ายสินค้าที่มีเครื่องหมาย Q และประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ ขอให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดต่าง ๆ ดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีร้านค้าสำหรับจำหน่ายสินค้าที่ได้รับรองมาตรฐานตัว Q หรือมุมสินค้า Q ในสำนักงาน หรือร้านค้าสวัสดิการ
2. ส่งเสริมให้สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์อื่น ๆ กลุ่มเกษตรกร และร้านค้าชุมชนนำสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน Q มาจำหน่าย
3. ชี้แจงทำความเข้าใจแก่ข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงาน ฯ เกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารเครื่องหมาย Q โดยบรรจุในวาระการประชุมของเจ้าหน้าที่ สำหรับกลุ่มอาชีพที่สังกัดสหกรณ์ที่ได้ตัว Q มีจำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไร่นาสวนผสม และกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมะขามทอง ให้นำสินค้าของกลุ่มมาวางจำหน่ายที่ชุมนุมสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี

มติ ที่ประชุมรับทราบและนำไปปฏิบัติ

1.3 เรื่องการจำหน่ายสินค้าศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี อ.ท่าม่วง วันที่ 27 มกราคม 2549 เวลา 07.00 – 12.00 น.

ประธานแจ้งให้กลุ่มฯ นำสินค้ามาจำหน่ายที่ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี อ.ท่าม่วง ในวันที่ 27 มกราคม 2549 เพราะว่า กรมฯ นำผู้เข้าอบรมวิสาหกิจชุมชนมาดูงาน

มติ ที่ประชุมรับทราบและนำไปปฏิบัติ

1.4 เรื่องการอบรมกลุ่มใหม่ จำนวน 10 กลุ่ม

ประธานฯ ชี้แจงเรื่องการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีฯ ให้กับกลุ่มใหม่ จำนวน 10 กลุ่ม ในปี 2549 กลุ่มจะได้งบประมาณกลุ่มละ 16,000 บาท สำหรับอบรมกลุ่มละ 2 วัน วันแรกจะเป็นเรื่องอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ การบันทึกบัญชีเบื้องต้น และการวิเคราะห์ต้นทุนราคาขาย วันที่ 2 เป็นเรื่องการฝึกปฏิบัติวิชาชีพ ให้แต่ละกลุ่มลงมติว่าจะจัดอบรมเรื่องอะไร ทำผลิตภัณฑ์ใด ตอนนี้กรมฯ ยังไม่โอนเงินมา ต้องรอเงินโอนจากกรมฯ

มติ ที่ประชุมรับทราบและนำไปปฏิบัติ

1.5 จำหน่ายสินค้าในงานวันสหกรณ์แห่งชาติ

ประธานฯ แจ้งเรื่องการนำสินค้าไปจำหน่ายในงานวันสหกรณ์แห่งชาติ ซึ่งปีนี้กรมฯ จัดที่ท้องสนามหลวง แต่ยังไม่ได้กำหนดวันที่แน่นอน เมื่อกรมฯ แจ้งเรื่องมาทางจังหวัดจะแจ้งให้กลุ่มทราบ และจังหวัดต้องคัดกลุ่มที่ได้ OTOP และผ่าน สมส.ก่อนพิจารณาอย่างอื่น

มติ ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่อง รับรองรายงานการประชุมครั้งที่แล้ว

ให้ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อทราบ

3.1 ประธานฯ แจ้งกลุ่มที่ได้ทำเรื่องขอ สมส. ไปที่กรมฯ และกรมฯ ได้นำสินค้าไปให้คณะกรรมการตรวจรับรองผลิตภัณฑ์ ในวันที่ 6 ก.พ. 49 จำนวน 12 กลุ่ม และถ้ากลุ่มไหนไม่สามารถนำผลิตภัณฑ์ไปเองได้ ขอให้แจ้งที่เจ้าหน้าที่และนำผลิตภัณฑ์มาไว้ที่ตง. เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้นำไปส่งให้เอง

มติ ที่ประชุมรับทราบ

3.2 การนำสินค้าไปจำหน่ายที่ จ.อยุธยา เดิมที่แจ้งไว้มี 5 กลุ่ม ขณะนี้มีเพิ่มอีก 4 กลุ่ม เป็น 9 กลุ่ม ขอให้นำสินค้าเข้าตามวันเวลาที่จังหวัดกำหนดด้วย

มติ ที่ประชุมรับทราบ และถือปฏิบัติ

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องอื่น ๆ

กลุ่มอาชีพอยากทราบว่า จะได้ไปขายของที่ท้องสนามหลวงหรือไม่ และจังหวัดจะให้ เกณฑ์อะไรในการคัดเลือกกลุ่มไปขายของ

ประธานชี้แจงว่า กรมฯ ยังไม่ได้กำหนดวันที่แน่นอน และหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก และยังไม่ทราบว่าจังหวัดจะได้กี่บู๊ท ต้องรอหนังสือจากกรมฯ ก่อน แล้วจังหวัดฯ จะแจ้งให้กลุ่มทราบในภายหลังต่อไป ช่วงนี้ก็ขอให้กลุ่มเตรียมตัวไว้ก่อน อาจจะได้ไปขายทุกกลุ่ม ต้องยอมรับตามเงื่อนไขที่กรมฯ ตั้งมา

มติ ที่ประชุม

เลิกประชุมเวลา 16.00 น.